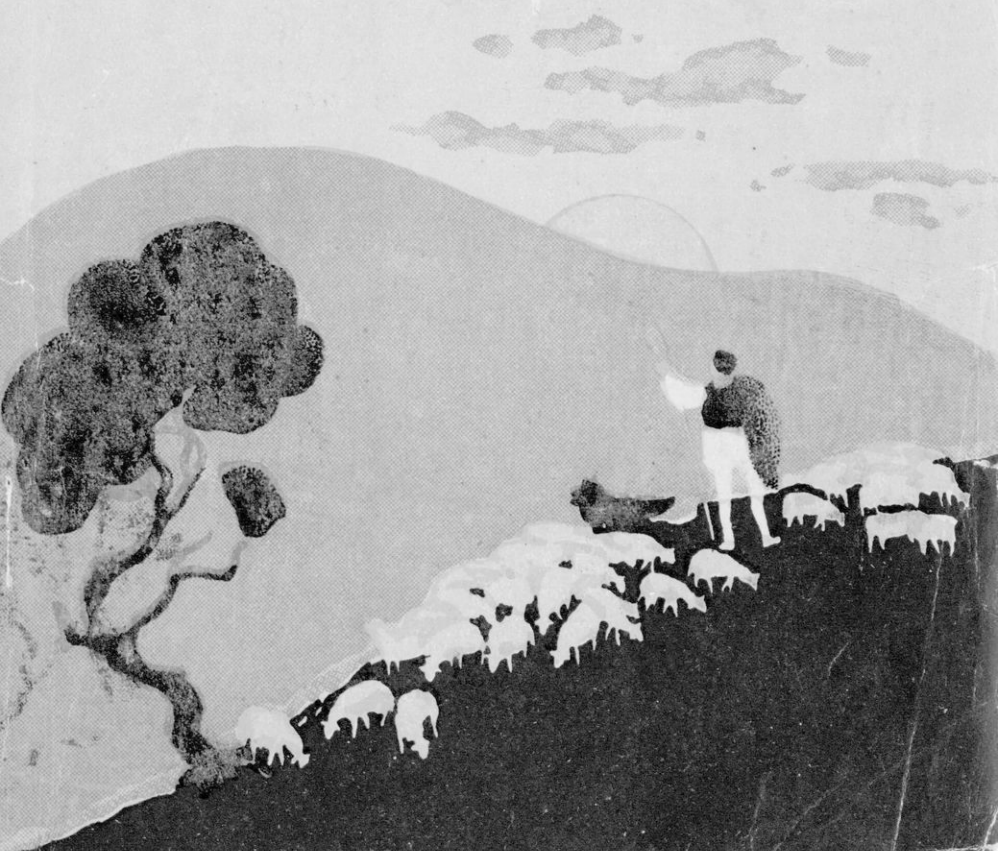

ΕΠ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ - Δ. ΒΟΥΤΥΡΑ

ΤΟ ΧΡΥΣΟ ΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΤ. ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε. ΑΘΗΝΑΙ ΣΤΑΔΙΟΥ 4

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΠ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ — Δ. ΒΟΥΤΥΡΑ

Αρειο 45129

ΤΟ ΧΡΥΣΟ ΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΣΗ Α'

Αριθ. έγκριτ. άποφ.
Υπουργείου Παιδείας

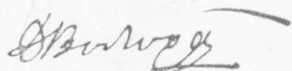
39602 25 Ιουλίου
13100 1932

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε. - ΑΘΗΝΑΙ

4 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 4

1932

Τὰ γνήσια αντίτυπα ἔχουν τὶς ὑπογραφὰς τῶν συγγραφέων.

Εἰκόνες
ΠΑΝ. ΣΕΛΗΗΗ

Ι. Ἦθελα νὰ παλέψω μὲ τοὺς δράκους.

Πόσο μοῦ ἄρεσε, ὅταν ἦμουν μικρός, νὰ ἀκούω τὰ παραμύθια τῆς γριᾶς Ζαφειρῆς! Καὶ πόσο ἤθελα νὰ πάλευα καὶ ἐγὼ μὲ τοὺς γίγαντες καὶ τοὺς δράκους τῶν παραμυθιῶν!

Κάθε βράδυ ή γριά Ζαφειρή, κοντά στα άλλα ωραία παραμύθια, μάς ἔλεγε καί για τὸ δράκο πού τυραννοῦσε τοὺς ἀνθρώπους μιᾶς χώρας.

Τοὺς ἔβαζε νὰ χτίζουν μερόνυχτα ἓνα μεγάλο πύργο καὶ αὐτὸς μεμιάς τὸν γκρέμιζε καὶ τοὺς ἔβαζε νὰ τὸν ξαναχτίζουν.

Ἐγὼ θύμωνα πού δὲν ἤμουν ἐκεῖ, σ'αὐτὴν τῆ χώρα, για νὰ παλέψω μὲ τὸ δράκο, καὶ ἔλεγα: «Ἄχ, νὰ ἤμουν ἐγὼ ἐκεῖ!»

—«Ὅρίστε τον!» ἔλεγε ἡ γριά Ζαφειρή· «νὰ ἦταν αὐτὸς ἐκεῖ· μιὰ πιθαμὴ ἀνθρώπος!»

Οἱ ἀδερφές μου μὲ περιγελοῦσαν· μοῦ ἔλεγαν πὼς ὁ δράκος θὰ μ'ἔβαζε στὴν τσέπη του καὶ πὼς ἄμα τὸν ἔβλεπα, θὰ ἔπεφτα χάμω.

Ἐγὼ ἀγρίεua, φώναζα καὶ ζητοῦσα ν'ἀποδείξω, πὼς εἶμαι πιὸ ἀφοβὸς ἀπὸ τὸ παλικάρι πού νίκησε τὸ δράκο.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς δὲ μὲ πίστευαν. Καὶ ὅμως οἱ ἀδερφές μου, ὅταν ἤθελαν νὰ πᾶνε σὲ καμιὰ σκοτεινὴ κά-

μαρα, ἢ καὶ φωτισμένη μὰ ἔρημη, ἐμένα φώναζαν νὰ πάω ἐμπρός. Ἐγὼ τότε πήγαινα πρῶτος, ἴσιος, περήφανος, σὰν τὸ παλικάρι πού πῆγε νὰ ἐλευθερώσῃ τὴ χώρα ἀπὸ τὸ δράκο.

Ἔλεγα τότε στὶς ἀδερφές μου :

—«Βλέπετε πού ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι ; »

—«Ὅχι, δὲ φοβᾶσαι· εἶσαι παλικάρι !» μοῦ ἀπαντοῦσαν, γιατί τώρα φοβοῦνταν μὴ τίς ἀφήσω μονάχες.

—«Γιατί λέτε τότε, πῶς θὰ ἐπεφταχάμω, ἅμα θὰ ἔβλεπα τὸ δράκο ; » τίς ρωτοῦσα.

—« Ἄστεϊα τὸ λέμε » μοῦ ἔλεγαν· «ἐσύ θὰ τὸν νικοῦσες !»

Γινόμουν τότε ἀκόμη πιὸ περήφανος καὶ ἔλεγα :

—«Μονάχα ἓνα σπαθὶ νὰ εἶχα !»

2. Ὁ παππούς.

Μιὰ μέρα ἦρθε καὶ ὁ παππούς, ὁ πατέρας τοῦ πατέρα μου, ἀπὸ τὸ νησί του. Ἦρθε νὰ μείνῃ ἀρκετὸν καιρό, καὶ ὅχι ὅπως ἄλλοτε, πού ἐρχό-

ταν κι ἔφευγε γρήγορα, πού μόλις τόν ἐβλέπαμε.

Ὁ παππούς ἦταν σωστός γίγαντας. Ὄταν περπατοῦσε κουνιόταν τὸ πάτωμα, ἔτριζαν τὰ γυαλιὰ καὶ τὰ ἐπιπλα χοροπηδοῦσαν.

Ἐγὼ τὸν κοίταζα, ὅπως κοιτάζω τώρα τὰ ψηλὰ σπίτια.

Εἶχα ἀκούσει πὼς ἦταν παλιὸς καπετάνιος καὶ σωστός θαλασσόλυκος.

Στὸ νησί του ἔμενε μόνος, γιατί ἡ γυναῖκα του, ἡ γιαγιά μου, εἶχε πεθάνει.

Ἄλλο παιδί ἀπὸ τὸν πατέρα μου δὲν εἶχε ὁ παππούς, καὶ τὸ εἶχε καημό, πού ὁ πατέρας μου εἶχε γίνει συμβολαιογράφος καὶ ὄχι πλοίαρχος, ὅπως τὸν ἤθελε.

3. Ἡ χαρὰ τοῦ παπποῦ.

Μιά βραδιά, πού ὁ ἄνεμος σφύριζε μουγκρίζοντας ἄγρια καὶ ἔσειε δυνατὰ τὰ μεγάλα παράθυρα, ἤμαστε μαζεμένοι ἔξω ἀπὸ τὸ μαγειρειὸ καὶ

περιμέναμε νὰ ἔρθῃ ἡ γριά Ζαφειρή, γιὰ ν' ἀκούσουμε τὰ παραμύθια τῆς.

Ἡ γριά Ζαφειρή εἶχε δουλειὰ στὸ μαγειρειό.

Στὴν τραπεζαρία ὁ πατέρας μας κι ἡ μητέρα μας καὶ ὁ παππούς συζητοῦσαν.

Ἄξαφνα, ἀκοῦμε τὴ μητέρα μας νὰ φωνάζῃ τὴν Ἑλένη, τὴ μεγαλύτερη ἀδερφή μου, καὶ νὰ τῆς λέῃ:

— « Ἑλένη, πήγαινε στὴν κρεβατοκάμαρά μας καὶ φέρε μας τὶς ἐφημερίδες, πού εἶναι ἀπάνω στὸ τραπεζάκι. Εἶναι ἀναμμένο τὸ λυχνάρι ».

— « Ἔλα, πᾶμε » μοῦ λέει ἡ Ἑλένη, γιατί φοβόταν νὰ πάῃ.

— « Δὲν ἔρχομαι » τῆς εἶπα ἐγώ. Ἦμουν θυμωμένος μαζί τῆς, ἐπειδὴ μοῦ εἶχε πάλι πει πὼς ὁ δράκος θὰ μὲ ἔβαζε στὴν τσέπη του.

— « Ἔλα » μὲ παρακάλεσε « καὶ δὲ θὰ τὸ ξαναειπῶ ».

— « Ὅχι· δὲν ἔρχομαι· νὰ πᾶς μόνη σου » τῆς εἶπα.

Τότε φώναξε στὴ μητέρα μας:

— «Μητέρα, ὁ Δῆμος δέ θέλει νὰ ἔρθῃ».

«Δῆμο» φώναξε ἡ μητέρα μου, «γιατί δὲν πᾶς;»

— «Δὲ θέλω, μάλωσα» τῆς εἶπα ἐγώ.

— «Ἐλάτε ἐδῶ ὅλοι!» φώναξε πάλι ἡ μητέρα μου.

Σηκωθήκαμε καὶ πήγαμε.

Ὁ παππούς, ἅμα μπήκαμε στὴν τραπεζαρία, εἶπε στὴν Ἑλένη:

— «Δὲ μοῦ λές, Ἑλένη, φοβάσαι, ἀλήθεια, νὰ πᾶς μόνη σου;»

Αὐτὴ δὲ μίλησε καὶ ὁ παππούς ἐξακολούθησε:

— «Καὶ τί τὸν ζητᾶς αὐτόν; αὐτὸς εἶναι ἕνας τόσος δὰ ἀνθρωπάκος. Πάρε τὴ Μαρίτσα. Γιατί δὲν παίρνεις αὐτήν; εἶναι πολὺ μεγαλύτερὴ του».

— «Δὲν πάω ἐγώ» ἔκαμε ἡ Μαρίτσα καὶ τραβήχτηκε.

— «Μπᾶ σὲ καλὸ σας!» εἶπε ὁ παππούς.

Ἐγὼ τότε μίλησα:

—«Παππού, νὰ πάω ἐγώ; Μονάχος ὁμως!»

—«Μπράβο» εἶπε ὁ παππούς χαρούμενος.

—«Δὲ σ'τὸ εἶπα;» τοῦ εἶπε ὁ πατέρας μου. «Ὁ Δῆμος τίποτα δὲ φοβᾶται».

Πῆγα μέσα καὶ ἔφερα τὶς ἐφημερίδες.

—«Μπράβο, Δῆμο· ἔτσι σὲ θέλω!» μοῦ εἶπε ὁ παππούς. «Αὔριο θὰ σοῦ κάμω ἓνα δῶρο καὶ δῶρο πρώτης».

—«Τί, παππού;» ρώτησα.

—«Ἄ! δὲ σ'τὸ λέω!»

4. Τὰ δῶρα τοῦ παππού.

Τὴν ἄλλη μέρα, κοντὰ τὸ μεσημέρι, μόλις εἶχε τελειώσει τὸ μάθημα ποῦ μοῦ ἔκανε ἡ μητέρα, γιατί ἀκόμα δὲν πῆγαινα σχολεῖο, ἦρθε ὁ παππούς. Στὸ χέρι του κρατοῦσε κάτι πράγματα, τυλιγμένα μὲ ὠραῖα χαρτιά.

—«Ἔλα» μοῦ εἶπε· «σοῦ ἔφερα τὸ δῶρο. Θὰ διαλέξεις ἓνα ἀπ'αὐτά»· καὶ ξετύλιξε τὰ χαρτιά.

Ήταν μέσα ένα σπαθάκι κι ένα ωραίο καλαμάρι με πένες και μολύβια.

—« Έλα, διάλεξε » μου είπε ο παππούς. « Ποιό θέλεις; »

Στάθηκα για μιὰ στιγμή ακίνητος και κοίταξα και τὰ δύο. Έπειτα προ-

χώρησα γρήγορα και άρπαξα με τὸ ἓνα χέρι τὸ σπαθὶ και με τὸ ἄλλο τὸ καλαμάρι.

—«Τί κάνεις ἐκεῖ;» μὲ ρώτησε ὁ παππούς.

—«Μὰ γιὰ μένα δὲν τὰ ἔφερες καὶ τὰ δύο; Ἄπο τὸ σπαθὶ ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι· αὐτὲς φοβοῦνται» εἶπα καὶ ἔδειξα τὶς ἀδερφές μου.

Ὁ παππούς γέλασε καὶ μοῦ τὰ ἔδωσε καὶ τὰ δύο.

5. Στὸ σχολεῖο.

Ὅταν ἦρθε ὁ Σεπτέμβριος, ὁ παππούς, ποὺ δὲν εἶχε φύγει ἀκόμα νὰ πάη στὸ νησί του, ἐπίμενε νὰ μὲ στείλουν στὸ σχολεῖο καὶ μ'ἔστειλαν. Ἡ μητέρα δὲν ἤθελε νὰ μὲ στείλῃ ἀκόμα· ἤθελε νὰ μὲ κρατήσῃ στὸ σπίτι καὶ νὰ μοῦ κάνῃ αὐτὴ μάθημα.

Ἦμουν τὸ μονάκριβο ἀγόρι της.

Ὅταν σχόλασα τὸ μεσημέρι, γύρισα σπίτι περήφανος καὶ χαρούμενος.

Δὲν ἦταν τὸ σπίτι μας μακριὰ ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ἐμένα ὅμως μοῦ φάνηκε πὼς πῆγα πολὺ μακριὰ, καὶ στὸ γυρισμὸ μοῦ φαινόταν πὼς ἀργοῦσα πο-

λύ. Ἦθελα νὰ εἶχα φτερά, νὰ βρεθῶ μεμιᾶς στὸ σπίτι μας.

Ὅλοι ἔτρεξαν, καθὼς ἀνέβαινα τὴ σκάλα, νὰ μὲ δοῦνε.

— « Ἄ, πῶς μυρίζεις! » εἶπε ἡ μητέρα μου, ἅμα μὲ εἶδε.

— « Καλέ, μοσκοβολᾷ τὸ παιδί μας! » εἶπε ἡ γριά Ζαφειρή.

— « Πῶς νὰ μὴ μοσκοβολᾷ! » εἶπε καὶ ὁ παππούς μὲ τὴ χοντρή του τὴ φωνή. « Ἄφου πῆγε στὸ σχολεῖο, μπορεῖ νὰ μὴ μοσκοβολᾷ; »

Ὁ πατέρας μου δὲν εἶχε ἔρθει στὸ σπίτι ἀκόμα. Οἱ ἀδερφές μου μὲ κοίταξαν χαμογελώντας· καὶ ἐγὼ καμάρωνα, ὅλο καὶ καμάρωνα.

6. Γράφω ἱστορίες.

Ὁ δάσκαλος εἶχε εἰπεῖ στὸν πατέρα μου καὶ μοῦ ἀγόρασε ἓνα βιβλίο, ποῦ εἶχε κάτι ὠραῖες ἱστορίες, μὰ πολὺ ὠραῖες. Μοῦ εἶχαν ἀρέσει πολὺ.

— « Παππού, παππού » εἶπα μιὰ Κυριακὴ στὸν παππού, καὶ πῆγα κοντά του

τρέχοντας και κρατώντας τὸ βιβλίο.
«Θέλεις νὰ σοῦ διαβάσω αὐτὴν ἐδῶ
τὴν ἱστορία, νὰ δῆς τί ὠραία εἶναι;»

— «Ναί, διάβασέ την, νὰ τὴν ἀκού-
σω» μοῦ εἶπε ὁ παππούς.

Κάθισα κοντά του καὶ τοῦ διάβασα
τὴν ἱστορία, ποῦ μοῦ εἶχε ἀρέσει πιὸ
πολύ.

— «Ὁραία εἶναι» μοῦ εἶπε ὁ παπ-
πούς. «Γιὰ πές μου ὁμως τώρα: μπορεῖς
νὰ γράφης κι ἐσύ καμιὰ τέτοια ἱστο-
ρία;»

— «Ἄμα μεγαλώσω» τοῦ ἀπάντησα.

— «Ὁχι» μοῦ εἶπε ὁ παππούς «ἐ-
γὼ θέλω ἀπὸ τώρα ν' ἀρχίσης. Γιὰ κά-
θισε καὶ γράψε τί γίνεται στὸ σχολεῖο.
Τί κάνουν ἐκεῖ τὰ παιδιὰ; Τί λές, μπο-
ρεῖς;»

— «Μπορῶ» τοῦ ἀπάντησα, κι ἔφυ-
γα νὰ πάω νὰ γράψω.

Καὶ ἔγραφα κάτι γιὰ τὸ σχολεῖο.
Παιδεύτηκα ὥρες, καταμουντζουρώ-
θηκα ὅσο νὰ τὸ γράψω· οὔτε κι ἔπαι-
ξα διόλου, γιατί θέλησα νὰ τὸ τε-
λειώσω.

Τὸ βράδυ, ὕστερα ἀπὸ τὸ φαγητό, περίμενα νὰ μὲ ρωτήσῃ ὁ παππούς γι' αὐτὸ ποῦ εἶχα γράφει.

Αὐτὸς ὅμως τὸ εἶχε ξεχάσει καὶ δὲ μου ἔλεγε τίποτα. Ἐπιτέλους τοῦ εἶπα ἐγώ :

—« Παππού, τὸ ἔχω ἔτοιμο. Ἐγραφα γιὰ τὸ σχολεῖο ».

—« Ἄ, μπράβο, φέρε το! »

—« Τί; τί; » ρώτησε ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα.

—« Κάτι ποῦ ἔχει γράφει. Θὰ δῆτε! » τοὺς εἶπε.

Ἐγὼ πῆγα καὶ ἔφερα τὰ χαρτιά μου.

Μὰ τί γράμματα ἦταν ἐκεῖνα· σωστὰ ὀρνιθοσκαλίσματα.

—« Ἐλα, γιὰ δώσμου τα » μου εἶπε ὁ παππούς.

Τοῦ τὰ ἔδωσα, μὰ ποῦ νὰ τὰ διαβάσῃ! Μοῦ τὰ ἔδωσε πίσω.

—« Δὲ μπορῶ νὰ τὰ διαβάσω » μου εἶπε· « ἄλλοτε νὰ τὰ γράφῃς πιὸ καθαρά ».

Δοκίμασα ἐγὼ νὰ τὰ διαβάσω, μὰ

πού! Οὐτ' ἐγὼ δὲ μποροῦσα νὰ τὰ βγάλω καλὰ καλὰ.

Οἱ ἀδερφές μου ἀφορμὴ ζητοῦσαν νὰ γελάσουν, καὶ ἄρχισαν τὰ γέλια. Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα χαμογελοῦσαν. Μονάχα ὁ παππούς εἶχε σουφρώσει τὰ φρύδια του μὲ τίς μακριές τρίχες καὶ δὲ γελοῦσε.

Ἐγὼ ἴδρωνα καὶ ξεῖδρωνα, γιὰ νὰ βγάλω ἐκεῖνα τὰ γράμματα πού εἶχα γραμμένα.

Ἐπιτέλους ὁ παππούς μὲ λυπήθηκε.

— «Μὴ γελάτε» εἶπε στὶς ἀδερφές μου. «Ὁ Δῆμος ἔκαμε ὅ,τι μποροῦσε καὶ γι' αὐτὸ μπράβο του!» Καὶ ὕστερα γυρίζοντας σὲ μένα: «Γιὰ πές το μας χωρὶς νὰ τὸ διαβάζης, τί εἶχες γράφει, καὶ ἄλλοτε νὰ γράφης πιὸ καθαρά».

Δίπλωσα τὰ χαρτιά, τὰ ἔβαλα στὴν τσέπη μου καὶ ἄρχισα νὰ λέω τί εἶχα γράφει καὶ δὲ μποροῦσα νὰ τὸ διαβάσω.

7. Ὁ Σωτήρης Χρόνης.

Ὁ δάσκαλος μὲ ἔχει βάλει σ' ἓνα θρανίο μικρό, μοναχικό, πού εἶναι διπλαστήν ἔδρα καί κοντὰ στὸν τοῖχο. Σ' αὐτὸ τὸ θρανίο κάθεται κι ἓνα ἄλλο παιδί, πού τὸ λένε Σωτήρη Χρόνη.

Ὁ Χρόνης ποτὲ δὲν ξαίρει τὸ μάθημά του καί οὔτε προσέχει. Δὲν κάνει ἄλλο παρὰ νὰ μουντζουρώνεται μὲ μελάνι, νὰ στραβῶνῃ τὸ στόμα του, γιὰ νὰ γελοῦν τ' ἄλλα παιδιὰ, πού εἶναι ἀντικρὺ μας.

Ὁ δάσκαλος τὸν μαλώνει καί αὐτὸς σκύβει τὸ κεφάλι καί κάνει πῶς κλαίει.

—«Θ' ἀναγκάσης τὸ δάσκαλο νὰ σέ τιμωρήσῃ αὐστηρά», τοῦ εἶπα στὸ διάλειμμα.

—«Τί θὰ μοῦ κάμῃ;» μοῦ ἀπάντησε ὁ Χρόνης. «Θὰ μοῦ τραβήξῃ τ' ἀφτιά; Καλύτερα, νὰ γίνουν πιὸ μεγάλα».

Κοίταξα τ' ἀφτιά του καί εἶδα πῶς ἦταν πολὺ μεγάλα. Καί σκέφτηκα: «'Ακόμα πιὸ μεγάλα, θέλει νὰ τοῦ γίνουν;»

“Όταν σχολάσαμε, ο Χρόνης πήγε και χτυπούσε τὸ κουδούνι ἑνὸς μεγάλου σπιτιοῦ. Νὰ δῆτε ὅμως τί ἔπα-

θε! Βγήκε ξαφνικά μιὰ γυναίκα καὶ τοῦ ἔχυσε ἕναν τενεκὲ νερό. Ἔγινε μούσκεμα ἀπὸ τὴν κορφή ὡς τὰ νύχια.

Τὰ παιδιὰ τὸν περιτριγύρισαν καὶ ἄρχισαν τὰ γέλια. Ἐγὼ ὅμως δὲ γέλασα· ἔφυγα.»

8. Ἀρρωσταίνω.

Ὁ παππούς ἔφυγε μιὰ μέρα· πήγε στοὺς νησί του. Σὲ λίγες μέρες ἔπεσα ἐγὼ ἄρρωστος.

Ἐνὰ πρωὶ σηκώθηκα μὲ μιὰ ζάλη. Δὲν τὸ εἶπα ὅμως στὴ μητέρα μου, γιὰ νὰ μὴ μὲ κρατήσῃ σπίτι. Ἐκαμα ὅμως ἄσχημα· ἔπρεπε νὰ τὸ πῶ. Πήγα στοὺς σχολεῖο, μὰ ὅσο πήγαινε, ἡ ζάλη δυνάμωνε κι ἐρχόταν στιγμὴ πού τὰ ἔβλεπα ὅλα θολά. Ἐγὼ ἔμενα ἐκεῖ στὴ θέση μου· κρατιόμουν ὅσο μποροῦσα.

Μὰ ὁ δάσκαλος μὲ κατάλαβε. Ἦρθε κοντά μου καὶ μὲ ρώτησε :

—«Κάτι ἔχεις ἐσύ· τί ἔχεις;»

Τοῦ εἶπα τότε τί αἰσθανόμουν.

Ἐπιασε αὐτὸς τὸ κεφάλι μου.

—«Καίει πολὺ» εἶπε. «Σήκω νὰ πᾶς στοὺς σπίτι σου».

Σηκώθηκα, ἀφοῦ μάζεψα τὰ χαρτιά μου καὶ τὰ βιβλία μου, μὰ καθὼς ἔκαμα νὰ περπατήσω κλονίστηκα.

Ὁ δάσκαλος μ' ἔπιασε.

—«Ένας νὰ πάη τὸ Δῆμο σπίτι του» εἶπε ὁ δάσκαλος.

—«Ἐγώ, κύριε» παρακάλεσε ὁ Σωτήρης πὺ εἶχε γίνεи ἄλλος ἄνθρωπος ἀπ' τὴν ἡμέρα πὺ τὸν βρέξανε.

Πήγαμε. Ὁ Σωτήρης μὲ κρατοῦσε καλά. Δὲ θυμοῦμαι πῶς πῆγα στὸ σπίτι.

Ἄμα μὲ εἶδε ἡ μάνα μου, τρόμαξε.

—«Τί τρέχει;» ρώτησε.

Ὁ Σωτήρης τῆς εἶπε καὶ ἔφυγε.

Ἡ μητέρα μου ἔπιασε τὸ κεφάλι μου, τὰ χέρια μου, ρωτώντας τί αἰσθάνομαι. Ὑστερα μ' ἔγδυσε καὶ μὲ ἔβαλε στὸ κρεβάτι. Πόσες μέρες ἔμεινα ἄρρωστος δὲν ξαίρω. Ξαίρω μόνο νὰ σᾶς πῶ, πῶς κιντύνεφα. Μιὰ μέρα ἄκουσα τὸ γιατρὸ νὰ λέη:

—«Δὲν ἔχει πιά τίποτε!»

Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἄρχισα νὰ βλέπω χαρές. Ἦρθε ὁ δάσκαλος νὰ μὲ ἰδῆ. Πόσο χάρηκα, πὺ τὸν εἶδα. Ὁ Σωτήρης περνοῦσε ταχτικὰ ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ ρωτοῦσε τὴ μητέρα μου,

πῶς εἶμαι. Μοῦ εἶχε φέρει κάμποσες φορές καὶ λουλούδια.

Καὶ τ' ἄλλα παιδιὰ μοῦ εἶχαν στείλει.

Τώρα ποὺ ἄρχισα νὰ γίνωμαι καλά, ἔρχονταν δυὸ τρία μαζί νὰ μοῦ κάνουν συντροφιά.

Κάθονταν κοντά μου καὶ μοῦ ἔλεγαν πολλά. Ἐμένα δὲ μ' ἄφηναν νὰ μιλῶ πολὺ· ἔτσι τοὺς εἶχε εἰπεῖ ἡ μητέρα μου, νὰ μὴ μ' ἀφήνουν νὰ μιλῶ, γιατί ἦμουν ἀδύνατος.

Πόσο χαιρόμουν ποὺ μ' ἀγαποῦσαν. Τὸ σπίτι μας μοῦ φαινόταν νὰ γέμιζε ἀπὸ χαρά. Καὶ πόσο ἄσχημα μοῦ φαινόταν, ὅταν ἔφευγαν!

9. Ἔρχεται ὁ θεῖος μου.

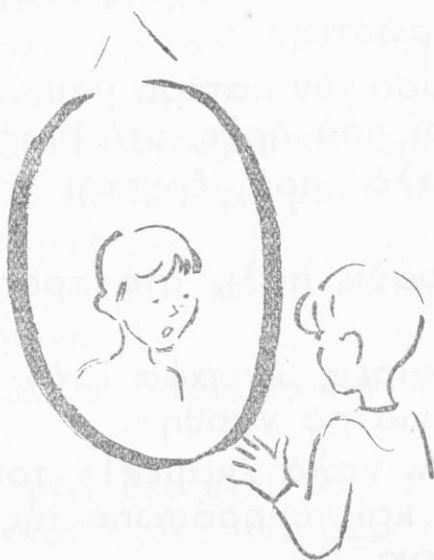
Νόμιζα πῶς θὰ μπορούσα νὰ περπατήσω, ἅμα σηκωνόμουν· μόλις ὅμως σηκώθηκα κι ἔκαμα νὰ περπατήσω, πῆγα νὰ πέσω. Δὲ μπορούσα νὰ σταθῶ καλὰ τα πόδια μου· ἔτρεμα.

Ἡ μητέρα μου, ὅπως μοῦ ἔλεγε

ἔπειτα, ὅταν μεγάλωσα, εἶχε φοβηθῆ πολὺ γι' αὐτὴ τὴν ἀδυναμία μου, καὶ ἄρχισε νὰ χάνη τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ ζοῦσα.

Ὁ πατέρας μου τῆς ἔδινε θάρρος, μὰ ποῦ αὐτὴ! Ἔβλεπε πὼς δὲν ἔπαιρνα ἀπάνω μου.

Ἐγώ, ὅταν εἶδα τὴ μορφή μου στὸν καθρέφτη, τρόμαξα. Μοῦ φάνη-

κε σὰ νὰ ἔβλεπα κάποιον ἄλλον ἐκεῖ μέσα. Δὲν ἤμουν πιά ἐκεῖνο τὸ παιδί τὸ ζωηρό, ποὺ ζητοῦσε νὰ παλέψῃ μὲ τοὺς δράκους, παρὰ ἓνα κτρινιάρικο, χωρὶς καμιὰ ζωηρότητα.

Ἡ μητέρα μου, ποὺ μ' ἔπιασε νὰ κοιτάζωμαι στὸν καθρέφτη, μὲ τράβηξε ἀπ' αὐτόν.

— « Ἔλα ἀπὸ δῶ· τί κοιτάζεις στὸν καθρέφτη; » μοῦ εἶπε. « Δὲ θέλω νὰ κοιτάζης στὸν καθρέφτη. Θὰ σοῦ πῶ ἐγὼ πότε νὰ κοιταχτῆς. Τώρα εἶσαι ἀπὸ ἀρρώστια ».

Ἄκουσα τὸν πατέρα μου νὰ λέη, τὸ μεσημέρι ποὺ ἦρθε, στὴ μητέρα μου:

— « Καλὰ ποὺ ἔρχεται τὸ καλοκαίρι ».

Τὸ βράδυ πάλι, στὸ τραπέζι, τῆς εἶπε:

— « Ξαίρεις, ἔγραφα στὸν ἀδερφόσου τὸ γιατρὸ νάρθη ».

— « Ἄ, καλὰ ἔκαμες! » τοῦ εἶπε ἡ μητέρα, καὶ τὸ πρόσωπό της φάνηκε χαρούμενο.

Δέν πέρασαν μέρες καί νά ἕνα ἀπο-
 μεσήμερο ὁ θεῖος μου, ὁ ἀδερφός
 τῆς μητέρας μου, ὁ γιατρός. Ὁ θεῖος
 ἦταν φηλός σά γίγαντας. Ὁ πατέρας
 μου κοντά του ἔμοιαζε σάν ἀνθρω-
 πάκι.

— «Πῶς τὸ κάματε ἔτσι τὸ παιδί!»
 εἶπε αὐστηρὰ μὲ τὴ χοντρή φωνή του,
 ὅταν μὲ εἶδε.

— «Μὰ τί, πῶς τὸ κάμαμε» τοῦ ἀ-
 πάντησε ἡ μητέρα μου. «Ἄφου ἀρ-
 ρώστησε...»

— «Καλά, καλά» εἶπε αὐτὸς γρή-
 γορα, «ξαίρω ἐγώ».

Μὲ κοιτάξε ὕστερα καί εἶπε πάλι:

«Θὰ τὸ πάρω ἐγώ μαζί μου νά τὸ
 κάμω καλά!»

Ἡ μητέρα μου καί ὁ πατέρας μου
 κοιτάχτηκαν.

— «Μά...» ἔκαμε νά πῆ ἡ μητέρα
 μου.

— «Τί μά; δέν ἔχει μά. Ἄν τὸ θέ-
 λετε τὸ παιδί σας, θὰ μοῦ τὸ δώσε-
 τε» τῆς εἶπε ὁ θεῖος μου. Ἡ μητέρα

καὶ ὁ πατέρας φαίνονταν πὼς δὲν ἤθελαν νὰ μὲ ἀφήσουν ἀπὸ κοντὰ τους, ἀλλὰ τί νὰ ἔκαναν, πού ἦταν ἀνάγκη! Συμφώνησαν λοιπὸν νὰ μὲ ἀφήσουν νὰ πάω μαζί μὲ τὸ θεῖο μου.

ΙΟ. Ἔχετε γειά.

Ἐνα πρωὶ ξεκινήσαμε ἀπὸ τὸ σπίτι μὲ ἀμάξι νὰ πᾶμε στὴν ἀκρογιαλιά, γιὰ νὰ μποῦμε στὸ πλοῖο. Ἦρθαν ὡς ἐκεῖ καὶ ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα. Στὸ δρόμο, καθὼς ἔτρεχε τὸ ἀμάξι, ἀκούσαμε ἓνα βραχνὸ σφύριγμα βαποριοῦ.

—«Τὸ δικό μας θὰ εἶναι» εἶπε ὁ θεῖος μου, καὶ γυρίζοντας στὸν ἀμαξά: «Γρήγορα λιγάκι, σὲ παρακαλῶ» τοῦ εἶπε.

Ὁ ἀμαξάς χτύπησε τὸ ἄλογο καὶ τὸ ἀμαξάκι ἄρχισε νὰ τρέχη πιὸ γρήγορα. Σὲ λίγο φτάσαμε στὴν ἀκρογιαλιά.

—«Νά, μ'αὐτὸ θὰ φύγωμε, μ'αὐτὸ ἐκεῖ, πού καπνίζει» μοῦ εἶπε ὁ θεῖος μου, ἅμα κατέβηκε καὶ μοῦ ἔδειξε

ἓνα βαπόρι, πού πέρα ἀνοιχτὰ ἔβγαζε ἀπὸ τὸν καπνοδόχο του πυκνὸ σταχτερὸ καπνὸ.

—« Ἄφεντικό, μὲ τὴν « Ὑδρα » θὰ φύγετε; « ρώτησε ἓνας βαρκάρης, πού εἶχε πλησιάσει τὸ θεῖο μου.

—« Ναί, πάρε τὰ πράματα ».

—« Ἔλα, παιδάκι μου, νὰ σὲ φιλήσω » μοῦ εἶπε ἡ μητέρα μου καὶ μὲ γέμισε φιλιά.

—« Ἄφεντικό, γρήγορα λιγάκι· τὸ βαπόρι τραβᾷ τὴν ἄγκυρα » εἶπε ὁ βαρκάρης γυρίζοντας ἀπὸ τὴ βάρκα, πού τοποθέτησε τὴ βαλίτσα τοῦ θείου μου καὶ τὴ μικρὴ τὴ δική μου.

—« Ἐλᾶτε, ἀφῆστε τον » εἶπε ὁ θεῖος καὶ μ' ἄρπαξε στὰ χέρια του. « Ἔχετε γειά ».

Μὲ φίλησε καὶ ὁ πατέρας μου.

—« Φτάνει πιά » εἶπε ὁ θεῖος, καὶ μπῆκε στὴ βάρκα κρατώντας με στὴν ἀγκαλιά του.

Μ' ἔβαλε καὶ κάθισα στὴν πρύμνη.

Ἔβγαλα τὸ μαντίλι μου καὶ ἀπὸ

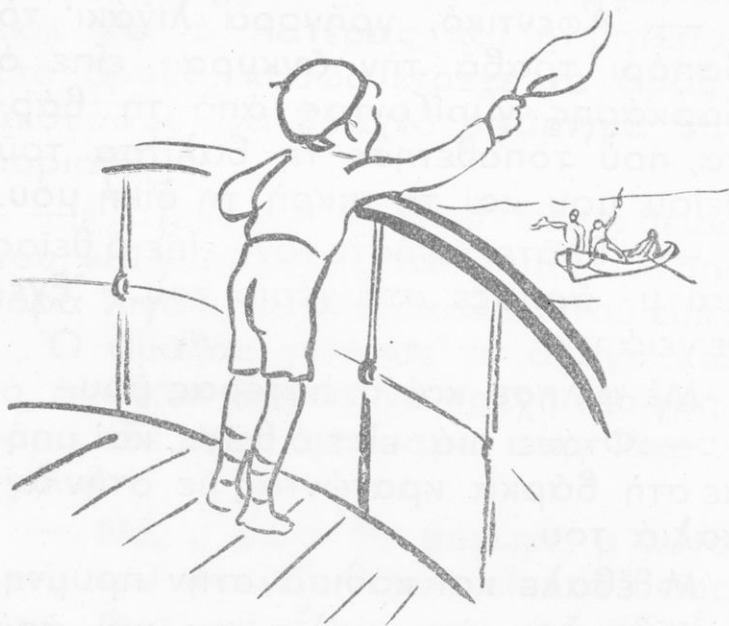
ἐκεῖ χαιρετοῦσα τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα.

—« Ἐχετε γειά! . . . Ἐχετε γειά ».

—« Τὸ νοῦ σου, Πέτρο, στὸ παιδί! » ἄκουσα τὴ μητέρα μου νὰ λέη.

—« Καλά, καλά » τῆς ἀπάντησε ὁ θεῖος μου μὲ τὴ βαριὰ φωνή του.

Ἡ βάρκα ὅλο καὶ πῆγαινε μακρυά, ἔφευγε. Ἐγὼ κουράστηκα νὰ κουνῶ τὸ μαντίλι. Εἶχα τὰ μάτια ὅμως ἐκεῖ στὴν

παραλία, ὅπου ἦταν ἡ μητέρα καὶ ὁ πατέρας καὶ κουνοῦσαν καὶ αὐτοὶ τὰ μαντίλια τους. Κούνησα καὶ ἐγὼ πάλι τὸ μαντίλι.

Μπήκαμε μέσα στὸν ἴσκιό τοῦ βαποριοῦ. Ἡ βάρκα πλησίασε στὴ σκάλα. Σηκώθηκα ἀπὸ τὴ θέση μου, μὰ ὁ θεῖος μου μὲ ἄρπαξε πάλι στὰ δυνατά του χέρια καὶ μ' ἀνέβασε στὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου.

—«Κάθισε ἐδῶ» μοῦ εἶπε καὶ μ' ἔβαλε σὲ μιὰ μεριά. «Μὴν κουνηθῆς ἀπὸ ἐδῶ! Ἐγὼ ἔφτασα!...» καὶ ἔφυγε.

Τί κρότοι γίνονταν! Φωνές, τρεξίματα, καὶ μιὰ μυρουδιά δυνατὴ κατραμιοῦ. Ζαλίστηκα· σὲ λίγο ἦρθε ὁ θεῖος μου.

II. Κοιτάζω μὲ τὸ τηλεσκόπιο.

—«Ἔλα ἐδῶ» μοῦ εἶπε καὶ μὲ πήρε ἀπὸ τὸ χέρι. Μὲ ἀνέβασε στὴ γέφυρα, καὶ ἐκεῖ, ἀφοῦ χαιρέτησε τὸν πλοίαρχο, τοῦ εἶπε :

—«Καπετὰν Σταμάτη, δῶσε μου, παρακαλῶ, τὸ τηλεσκόπιό σου.»

Ὁ πλοίαρχος τοῦ τὸ ἔδωσε καὶ ὁ θεῖος μου μ' ἔβαλε νὰ κοιτάξω ἀπὸ τὴν ἀνάποδη πρῶτα.

Ἡ πόλη, τὸ λιμάνι, τὰ πολλὰ καράβια μοῦ φάνηκαν σὰ ζωγραφιὰ μικρούτσικη καὶ πολὺ πολὺ μακριά. Καὶ πόσο μικροὶ φαίνονταν οἱ ἄνθρωποι!... μυρμηγκάκια!

— « Τώρα κοίταξε καὶ ἀπ' ἔδῳ » μοῦ εἶπε ὁ θεῖος μου. Ἡ πόλη σὰ νὰ ἦρθε κοντά μου, τὸ λιμάνι, τὰ καράβια φάνηκαν μεγάλα μεγάλα!

— « Νά, νά, ἐκεῖ εἶναι ὁ πατέρας σου μετὴ τῆ μητέρα σου » μοῦ εἶπε.

Τοὺς εἶδα καλά. Κουνοῦσαν τὰ μαντίλια τοὺς κοιτάζοντας τὸ πλοῖο.

Ἔβγαλα τὰ μάτια μου ἀπὸ τὸ τηλεσκόπιο, γιὰ νὰ πάρω καὶ ἐγὼ τὸ μαντίλι μου. Τώρα ὅμως δὲν τοὺς ἔβλεπα τόσο καλά, ὅπως τοὺς ἔβλεπα μετὴ τὸ τηλεσκόπιο.

Στὸ μεταξύ τὸ πλοῖο ἔφευγε, ἀνοι-
γόταν, καὶ ἡ πόλη ὅσο πῆγαινε μί-
κραινε, ὅλο μίκραινε.

13. ΜΕ ΠΑΙΡΝΕΙ Ο ΥΠΝΟΣ

Ὁ θεῖος μου μ' ἔβαλε ἔπειτα νὰ ξαπλωθῶ σὲ μιὰ πολυθρόνα ἀπὸ πανί. Ἔτσι κοίταζα τὰ κατάρτια καὶ τὸν καπνὸ ποῦ ἔβγαινε ἀπὸ τὸν καπνοδόχο καὶ ἔφευγε, ἀνοιγε, καὶ διαλυόταν στὸ γαλανὸ οὐρανό.

Στὸ νοῦ μου ἦρθαν ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα. Τώρα θὰ γύρισαν στὸ σπίτι. Θυμήθηκα τὰ δακρυσμένα μάτια τῆς μητέρας μου καὶ ταράχτηκα. Καὶ ἐγώ, ὅταν μέ φιλοῦσε καὶ εἶδα δάκρυα στὰ μάτια της, εἶχα αἰσθανθῆ νὰ μοῦ ἔρχονται δάκρυα, μὰ τὰ σταμάτησα. Δὲν ἤθελα νὰ κλάψω. Ἐκαμα καθὼς μοῦ εἶχε πεῖ ὁ παππούς.

« Νὰ κρατιέσαι, καὶ ὅταν πονῆς νὰ μὴ φωνάζης, νὰ μὴν κλαῖς », μοῦ εἶχε πεῖ.

Θυμήθηκα ἔπειτα τὶς ἀδερφές μου, τὸ σπίτι, τὴ γριὰ Ζαφειρή. Ἐπειτα μέσα στὸ νοῦ μου ἦρθε τὸ σχολεῖο, ὁ δάσκαλος, τὰ παιδιὰ, ὁ Σωτήρης Χρόνης.

Πάνω σ' αὐτὰ μὲ πῆρε ὁ ὕπνος.

14. ΦΤΑΝΟΜΕ Σ' ΕΝΑ ΝΗΣΙ

« Μπού, μπούουου, μπούουου, μπούουου ! » ἔκαμε ἡ σφυρίχτρα τοῦ καραβιοῦ καὶ ξύπνησα. Εἶχαμε φτάσει σ' ἓνα νησί.

Βάρκες πολλὲς μὲ πανιὰ καὶ χωρὶς πανιὰ πλησίασαν τὸ βαπόρι. Σὲ καθεμιὰ βάρκα στεκόταν ὁλόρθος ἓνας βαρκάρης καὶ κρατοῦσε χοντρὸ σκοινί. Καθὼς πλησίαζε ἡ βάρκα πετοῦσε τὸ σκοινὶ καὶ τὴν ἔδενε στὸ πλάγι τοῦ πλοίου, κοντὰ στὴ σκάλα.

Κρρρ, κρρρ, μπλούμ ! Έκαμε ή άγκυρα και άκού-
ονταν φωνές που ξέσκιζαν τ' άφτιά :

« Καλώς ώρισες, καπετάν Άνδρέα, με τη βάρκα
μου θα βγής . . . »

— « Κυρά Μαρουσιώ, ό Νίκος σε περιμένει έξω ! »

— « Άλλος για έξω ! . . . »

Μπαούλα, κόφες, μπόγοι, πετιούνταν στις βάρκες.
Άντρες, γυναίκες, παιδιά άνέβαιναν για να ταξιδέ-
ψουν, και άλλοι έβγαιναν.

« Μπούου, μπούουου ! » Ξανασφυρίζει τó πλοίο.
Ή άγκυρα ξανασηκώνεται. Μαύρος, κατάμαυρος
καπνός βγαίνει από τόν καπνοδόχο. Και ό ίσκιος του
ξαπλώνεται στο κατάστρωμα· μαυρίζει τόν ουρα-
νό. Να και άλλο νησάκι που φαίνεται μακριά. Σε μιá
δυό ώρες, λέει ό θεϊός, θα φτάσωμε εκεί.

15. ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

Ντάγκ ! ντάγκ ! ντάγκ ! χτυπά ένα καμπανά-
κι ξαφνικά.

— « Μεσημέρι ! » είπε ό θεϊός μου.

Στό νοϋ μου ήρθε τó σπίτι μας. Έκει θα ήταν
έτοιμο τó τραπέζι και θα περιμέναμε τόν πατέρα
μου.

“Ένα κουδουνάκι χτυπά : ντίγκ, ντίγκ, ντίγκ,
ντίγκ, ντίγκ, ντίγκ, ντίγκ !

“Ό θεϊός με πήρε και κατεβήκαμε στη σάλα.

“Ένα μακρú τραπέζι στη μέση ήταν γεμάτο πιά-
τα. Γύρω καθίσματα καρφωμένα στη θέση τους και
παραπέρα καναπέδες και καμπίνες όλόγυρα.

Μπήκε ό καπετάνιος και κάθισε στην πολυθρόνα

του. Δεξιά του κάθισε μιὰ κυρία καὶ ἀριστερὰ ὁ θεῖος κι ἐγώ, παρακάτω ἄλλοι ἐπιβάτες. Δυὸ καμαρότοι φέρνουν τὰ φαγητά.

Ὁ θεῖος θέλει νὰ μὲ περιποιηθῆ, μὰ ἐγώ τοῦ εἶπα πὼς ξαίρω νὰ φάω μοναχός.

« Καλὰ, ἔτσι μοῦ ἀρέσεις », εἶπε ὁ θεῖος. « Πολὺ μοῦ μοιάζεις καὶ θὰ περάσωμε καλὰ ».

— « Κοίταξε ὁ μικρούλης· σὰ μεγάλος κύριος τρώγει », εἶπε μὲ χαμόγελο ἡ κυρία, καὶ ὅλοι μὲ κοίταξαν.

Ἐγὼ δὲν τὰ ἔχασα. Μόνο ρώτησα τὸ θεῖο, ἂν κἀνὴ νὰ φάω ἐλιές καὶ σαρδέλες.

« Νὰ τρῶς ἐλεύθερα ὅ,τι σοῦ ἀρέσει », εἶπε ὁ θεῖος.

Πόσο χάρηκα ! Γιατὶ ἡ μητέρα δὲ μὲ ἄφηνε νὰ τρώγω ἀπ' ὄλα. Νόμιζε πὼς τὰ φαγητά μ' ἀρρώστησαν.

« Ἦταν ἄρρωστο τὸ παιδάκι ; » ρώτησε ἡ κυρία.

— « Μάλιστα, τῆς ἀπαντᾷ ὁ θεῖος μου, μὰ θὰ τὸν κάμω ἐγὼ καλύτερα ἀπ' ὅ,τι ἦταν. . . »

Ἦστερα ἀπὸ τὸ φαγητὸ μ' ἔβαλε ὁ θεῖος νὰ κοιμηθῶ.

16. ΣΤΙΣ ΜΗΧΑΝΕΣ

Τὸ ἀπομεσήμερο ξύπνησα. Ἦνιωθα πὼς εἶμαι λίγο καλύτερα καὶ πὼς μποροῦσα νὰ περπατήσω. Μὰ ποῦ ! . . . Καὶ ἀδύνατος ἦμουν καὶ τὸ καράβι κουνιόταν.

Ὁ θεῖος μὲ πῆρε στὴν ἀγκαλιά του καὶ μὲ πῆγε νὰ ἰδῶ τίς μηχανές. Πάν, πάν, πάν ! Πάν, πάν, πάν, πάν ! » Καὶ εἶχε μιὰ ζέστη μεγάλη καὶ μιὰ μυρου-

διά παράξενη. "Ένας θερμαστής έβγαίνει· ήταν κατάμαυρος· φοροῦσε μόνο τὸ ποκάμισο καὶ τὸ παντελόνι κι ἔσταζε ὁ καημένος ἀπὸ τὸν ἰδρῶτα. Πόσο παράξενα γυάλιζαν τὰ μάτια του !

"Ένας ἄλλος, κατάμαυρος καὶ αὐτὸς καὶ καταϊδρωμένος, ἔρριχνε μ' ἓνα φτυάρι κάπου πετροκάρβουνα. Χράπ, φρρρστ ! χράπ, φρρρστ !

Ὁ θεῖος μου μ' ἔβαλε νὰ κοιτάξω ἐκεῖ κάτω. Ἦταν ἡ φωτιά ἐκεῖ.

« Πᾶμε, μοῦ εἶπε ὁ θεῖος, γιατί μπορεί νὰ σκάση κανεὶς ἐδῶ ».

Καὶ μέσα στὴ μεγάλη ἐκείνη ζέστη ,τὴν ἀνυπόφορη καὶ τὴν παράξενη μυρουδιά ὁ καταϊδρωμένος ἄνθρωπος ἔξακολουθοῦσε νὰ ρίχνη τὰ πετροκάρβουνα : Χράπ, φρρρστ ! χράπ. φρρρστ !

17. ΦΤΑΝΟΜΕ ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΠΟΥ ΘΑ ΒΓΑΙΝΑΜΕ

Τὸ ἀπομεσήμερο τὸ βαπόρι προχωροῦσε γιὰ μιὰ μεγάλη στεριά. Ἐνα μεγάλο μαῦρο βουνὸ φαινόταν· ὅταν πλησιάσαμε εἶδα στὶς ρίζες τοῦ βουνοῦ πολλὰ σπιτάκια.

— « Εἶναι τὸ χωριό, θεῖε ; » ρώτησα.

— « Ὁχι, τὸ χωριὸ εἶναι ψηλά, κοντὰ στὴν κορφή τοῦ βουνοῦ », ἀπάντησε.

Λίγο μακριὰ ἀπ' τὸ ἀκρογιάλι ὅλα ἦταν κατάφυτα ὡς τὴ μικρούτσικη πόλη.

Ὁ ἥλιος στὸ μεταξὺ κρύφτηκε πίσω ἀπὸ τὸ βουνὸ καὶ ἡ σκιά του ἀπλώθηκε στὴ θάλασσα.

« Τού, τού, τούουου ! » σφυρίζει τὸ βαπόρι. Φτάσαμε. Μιὰ βάρκα μᾶς βγάζει ἔξω στὴν παραλία.

Τί μικρούλι τὸ λιμανάκι ! Δυὸ τρεῖς βαρκοῦλες καὶ ἓνα δυὸ καΐκια φορτώνουν τὶς κόφες, τὰ λαχανικά καὶ τὰ πρῶτα φρούτα, τὸ μαγιατικά ἀχλάδια.

Ὅλοι χαιρετοῦν τὸ θεῖο καὶ τοῦ ζητοῦν ἐφημερίδες. Τοὺς ἔδωσε μερικές.

« Ἐχομε γιατρικά, τίποτε ἄλλο νὰ τελωνίσωμε, γιατρέ ; ρωτᾷ ὁ τελῶνης μὲ τὸ ναυτικὸ κασκέτο.

— « Ὁχι, γιὰ καλὴ τύχη ὄχι, καὶ ἔτσι δὲ θὰ μὲ βασανίσης, γιὰτὶ βιάζομαι νὰ φύγω ἀμέσως », ἀπαντᾷ ὁ θεῖος.

18. ΤΟ ΚΑΦΕΝΕΔΑΚΙ

Ἀνεβαίνομε μερικὰ πέτρινα σκαλιὰ καὶ μπαίνομε στὸ παραλιακὸ καφενεδάκι. Τί φτωχὸ ποῦ εἶναι ! « Δυὸ καφέδες », παράγγειλε ὁ θεῖος.

Δυὸ τρία τραπεζάκια, πὺ δὲν ξαίρουν κατὰ ποιὸ μέρος νὰ πέσουν, ξύλινα σκαμνιά λίγα, πλεγμένα μὲ χοντρὸ ψαθὶ καὶ μερικοὶ πάγκοι μακρουλοὶ, βαμμένοι μὲ κόκκινο χρῶμα.

Μερικοὶ ναυτικοὶ πίνουν κρασί, καφὲ καὶ ἕνας ρουφᾶ ναργιλῆ: χρρρ ! χρρρ ! ἀκούεται μονότονα.

“Ἐνα γεροντάκι μὲ βρακοῦλες καὶ ψηλὸ φέσι εἶναι ὁ καφετζής.

Ἐγὼ στὸ μεταξὺ κοίταζα γύρω καὶ ἀπάνω περι-

εργα. Πλέχτρες από σκόρδα και κρεμμύδια κρέμονταν από τα δοκάρια της στέγης.

Στα ράφια γύρω ήταν τσουκάλια, μπουκάλια, πιάτα πρόστυχα, πινάκες και άλλα που χρειάζονται οι χωρικοί.

Ησυχία, σιωπή μέσα σ' αυτό το μαγαζί. Κανείς δε μιλούσε. Μόνο του ναργιλέ ο θόρυβος ο μικρός άκουόταν μονότονα : χρρρρ, χρρρρ.

19. ANEBAINOME ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

Σε λίγο άκουστηκαν κουδούνια, και το καφενεδάκι γέμισε από χωρικούς : γυναίκες, άντρες, αγόρια και κορίτσια.

Πολλοί θα ταξίδευαν με το βαπόρι που θα ξαναγύριζε το πρωί.

Στο μεταξύ οι περισσότεροι χωρικοί ζύγιζαν στο διπλανό μαγαζί σιτάρι. Ο θέρος άργει άκομη.

Νά κι ένα παληκάρι. Χαιρέτησε το θείο.

« Καλά που ήρθες », είπε ο θεϊός. « Από τους άγωγιάτες που ήρθαν κανείς δεν έχει μουλάρι της προκοπής ».

— « Μά, γιατρέ μου, έχω να φορτώσω σιτάρι », είπε.

— « Δεν πειράζει. Ξανάρχεσαι αύριο. Τώρα να έτοιμαστής να φύγωμε άμέσως ».

— « Θά γίνη όπως θέλεις, γιατρέ », είπε το παληκάρι. « Μια στιγμή να το έτοιμάσω », και έφυγε γρήγορα.

Δέν περιμέναμε πολύ και το είδαμε να έρχεται.

« Έτοιμα, γιατρέ »,

Βγήκαμε ἀπὸ τὸ καφενεῖο.

Ὁ θεῖος πήδησε ἀπάνω στὸ μουλάρι καὶ ὁ ἀγωγιάτης μὲ σήκωσε καὶ μ' ἔβαλε στὰ γόνατα τοῦ θείου.

Τὸ μουλάρι, ἓνα ψηλὸ καὶ καλοδέματο, ἔτρεξε ἀνυπόμονο.

« Ντίγκ, ντίγκ, ντίγκ », ἠχολόγησε τὸ κουδουνάκι του. Εἶχε στὸ λαϊμό του χάντρες γαλάζιες καὶ ἓνα φυλαχτό.

Περνοῦμε ἀνάμεσα στὰ περιβόλια. Γαϊδουράκια γυρίζουν τὰ μαγγανοπήγαδα πού τρίζουν. Οἱ κουβάδες οἱ γεμάτοι νερὸ ἀναποδογυρίζονται καὶ χύνονται στὸ αὐλάκι. Καὶ τὸ νερὸ τρέχει χαρούμενο, τραγουδώντας, νὰ ποτίση τὰ δέντρα καὶ τὰ λαχανικά.

Βγαίνομε ἀπὸ τὰ περιβόλια καὶ μπαίνομε στὸν ἐλαιῶνα. Μικρὲς καὶ μεγάλες ἐλιές, πού ἔχουν δέσει κκλά. « Θὰ ἔχωμε λαδιά », μοῦ ἐξηγεῖ ὁ θεῖος, καὶ μοῦ δείχνει τὶς μικρούτσικες πράσινες ἐλιές πού εἶναι ἴσιες μὲ σκάγια...

Μπαίνομε στὴ μικρὴ πόλη πού τὴ φωτίζουν λίγα φανάρια κλαψιάρικα. Περνοῦμε τὸν κεντρικὸ δρόμο. Τὰ καφενεῖα καὶ τ' ἄλλα μικρομάγαζα κλείνουν.

Σὲ λίγο περνοῦμε τὴν πόλη. Δὲν καλονύχτωσε ἀκόμη καὶ βαθιὰ σιωπὴ εἶναι ἀπλωμένη παντοῦ. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι κάτω στὰ περιβόλια τους. Ὅσοι βρῖσκονται μέσα εἶναι κουρασμένοι καὶ κοιμούνται νωρίς.

Καθὼς μπαίναμε σὲ μιὰ μεγάλη ρεματιὰ νὰ καὶ τὸ φεγγάρι, πού πρόβαλε ἀπὸ τὸ βουνό. Ὁ ἀγω-

γιάτης ἀρχίζει τὸ τραγούδι του. Πῶς βουίζουν οἱ ρεματιές !

Ἐγὼ κουρασμένος κοιμήθηκα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ θείου. Γι' αὐτόν, ὅπως τὸ συλλογίζομαι τώρα, θὰ ἦμουν μιὰ μικρούτσικη κούκλα, πὺ ζύγιζα ἴσα μ' ἓνα πούπουλο στὰ χέρια του.

Σὲ κάποιο ἀπότομο κίνημα τοῦ μουλαριοῦ ξύπνησα. Ἔτριψα τὰ μάτια μου. Περνούσαμε ἀνάμεσα σὲ βράχους πὺ ἔρριχναν ἴσκιους παράξενους. Μοῦ φάνηκαν σὰ γίγαντες, τρομεροὶ δράκοι τῶν παραμυθιῶν, πὺ κρυφογελοῦσαν καὶ σὰ νὰ ἔλεγαν μὲ τὸ νοῦ τους : « Τώρα δὲ θὰ μᾶς ξεφύγετε ! »

Κινήθηκα, ταράχτηκα στὰ χέρια τοῦ θείου μου, ἔτοιμος νὰ παλέψω.

« Τί ἔχεις ; κευράστηκες ; » μὲ ρώτησε ὁ θεῖος μου.

— « Ὅχι » ...

20. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

« Μῆτρο », εἶπε ὁ θεῖος μου γυρίζοντας στὸν ἀγωγιάτη, « νὰ βουλῶσης τὸ κουδούνι. Ἄρκετὰ τραγούδησες. Θὰ μποῦμε στὸ χωριὸ δίχως νὰ μᾶς καταλάβουν. Καὶ στὸ σπίτι δὲ θέλω νὰ ξυπνήσουν ».

— « Καλά, γιαιτρέ », εἶπε ὁ ἀγωγιάτης. « Νὰ τὸ κάμω ἀπὸ τώρα ; »

— « Ναί ».

Ὁ ἀγωγιάτης σταμάτησε τὸ μουλάρι καὶ βούλωσε τὸ κουδούνι. Ξεκινοῦμε. Ὁ ἀέρας ἄρχισε νὰ κρυώνει. Ἀνεβαίνομε τὴν τελευταία πλαγιά καὶ μπαίνομε σ' ἓνα δάσος. « Εἶναι ἔλατα », μοῦ λέει ὁ θεῖος. Πόσο μοσκοβολοῦσαν !

“Αλλά μοῦ φαίνονταν σὰν κοπέλλες, ποὺ χορεύουν γύρω μας.

“Αλλά σὰ στρατιῶτες στὴ γραμμὴ. “Αλλά σὰ βουσκοὶ μὲ τὴν ἀγκλίτσα στοὺς ὤμους, καθὼς τοὺς εἶχα ἰδεῖ νὰ μπαίνουν τὸ Πάσχα στὴν πόλη, ὀδηγώντας τὰ καημένα τ’ ἀρνάκια.

“Αλλά πάλι μοῦ φαίνονταν σὰ γέροι σκυφοὶ ποὺ πηγαιναν νὰ πέσουν.

Εἶδα κι ἓνα γέρο ἔλατο καὶ μοῦ φάνηκε σὰν ἀράπης.

« Νὰ ἓνα δέντρο σὰν ἀράπης, θεῖε », εἶπα.

— « Ποῦ εἶναι ; » μὲ ρώτησε κείνος.

Τοῦ ἔδειξα. Ὁ θεῖος μου πρόσεξε.

« Ναί, καλὰ λές, σὰν ἀράπης εἶναι », εἶπε.

“Επειτα μὲ ρώτησε :

« Καὶ ἂν ἦταν κανέννας ἀληθινὸς ἀράπης, ἔτσι μεγάλος, τί θὰ ἔκανες ; »

— « Θὰ πάλευα » τοῦ ἀπάντησα.

— « “Α, ἄ », ἔκαμε ὁ θεῖος μου, « παλληκάρι ! Δὲ μοῦ λές, Δῆμο, ἂν σὲ ἀφήσω ἐδῶ μόνο, θὰ φοβᾶσαι ; »

— « "Αφησέ με, τοῦ ἀποκρίθηκα, ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι ! »

— « "Α, ναί, ξέχασα. Μοῦ τὸ ἔγραφε ὁ παπούς

21. ΝΑ ΚΑΙ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Περάσαμε τὸ δάσος καὶ μακριὰ φάνηκε στὰ πλάγια ἐνὸς βουνοῦ ἓνα χωριό.

— « Νὰ καὶ τὸ χωριό μας », εἶπε ὁ θεῖος.

Κοίταξα. Τί ὄμορφο ἦταν, λουσμένο μέσα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ. Ποῦ καὶ ποῦ φαινόταν κανένα φῶς κοκκινωπό, ποῦ ἔβγαине ἀπὸ κανένα παραθυράκι.

"Όταν μπήκαμε στὸ χωριὸ τὰ σκυλιὰ ἄρχισαν νὰ γαβγίζουν, μὰ σὲ λίγο σῶπασαν. Γνώρισαν τὸ γιατρό καὶ τὸν ἀγωγιάτη. "Ενας σκύλος ἔτρεξε καὶ πηδοῦσε στὸν ἀγωγιάτη καὶ στὸ μουλάρι. Τοὺς ἔλεγε τὸ « καλῶς ὤρισαν ».

Σταματήσαμε μπρὸς σ' ἓνα μεγάλο σπίτι. Ὁ θεῖος πήδησε κάτω καὶ ἀφοῦ ἔβγαλε ἓνα κλειδί ἄνοιξε τὴν αὐλόπορτα.

— « Σιγὰ τὰ πράματα μέσα » εἶπε στὸν ἀγωγιάτη. "Ανοιξε ἔπειτα μιὰ πόρτα στὸ κάτω πάτωμα καὶ μπήκαμε μέσα. Τράβηξε ἓνα σπίρτο καὶ ἄναψε μιὰ λάμπα.

Ἦταν τὸ γραφεῖο τοῦ θεῖου.

"Ενα στρογγυλὸ τραπέζι στὴ μέση, ἓνα γραφεῖο σὲ μιὰ γωνιά καὶ δίπλα ἓνα ὄμορφο τζάκι. "Επειτα δυὸ τρεῖς πέτσινοι καναπέδες, καρέκλες καὶ γύρω ἀρμάρια μὲ μπουκαλάκια καὶ βιβλία.

"Ανοιξε μιὰ ἄλλη πόρτα καὶ ἔφερε ἓνα καμινέτο, παξιμαδάκια, μπρίκια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται γιὰ νὰ βράση τσάϊ.

Κι έτοιμασε τὸ τσάϊ καὶ ἀπὸ ἓνα ἀρμάρι ἔβγαλε ἓνα βαζάκι μὲ μέλι. Τί γλυκὸ ποὺ ἦταν καὶ τί εὐχάριστα ποὺ μύριζε !

« Φάγε ὅσο θέλεις » μοῦ εἶπε.

Ἔπειτα ξανάνοιξε τὴν πόρτα γιὰ νὰ φέρη κουβέρτες καὶ μαξιλάρια.

« Θὰ σοῦ στρώσω στὸν καναπέ νὰ κοιμηθῆς », μοῦ εἶπε. « Ἄν εἶναι ἀλήθεια πὼς δὲ φοβᾶσαι, θὰ κοιμηθῶ στὴ διπλανὴ καμαρούλα. Εἶδεμὴ θὰ στρώσω κι ἐγὼ στὸν ἀπέναντι καναπέ ».

— « Ἐγὼ δὲ λέω ποτὲ ψέματα », τοῦ εἶπα πειραγμένος. « Πάντοτε κοιμοῦμαι μοναχός μου ».

— « Καλὰ· τότε νὰ σὲ γδύσω », εἶπε, ἀφοῦ μοῦ ἔστρωσε.

— « Γδύνομαι μόνος μου » εἶπα.

— « Καλὸ καὶ αὐτό. Μὰ θὰ σὲ βοηθήσω λίγο γιὰτι εἶσαι ἀδύνατος καὶ κουρασμένος ».

Ἄνοιξε τὴ βαλίτσα μου καὶ ἔβγαλε τὸ νυχτικὸ μου.

Ἔπειτα μὲ καλονύχτησε, τὸν ἐφίλησα κι ἐγὼ καὶ τοῦ εἶπα : « Πολὺ σ' εὐχαριστῶ, θεῖε. Καληνύχτα ».

— « Θέλεις φῶς ; » εἶπε γυρίζοντας.

— « Ὅχι » ἀπάντησα.

— « Ἐ, μὰ τότε θὰ σὲ φιλήσω ἄλλη μιὰ φορά », « εἶσαι ἀληθινὸ παληκάρη ».

22. ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ ΚΟΥΚΛΑ

Δὲν ἄργησα ν' ἀποκοιμηθῶ, διπλωμένος σὲ δυὸ κάτασπρες μάλλινες κουβέρτες. Ἔκανε κρύο δυνατὸ κι ἄς ἦταν Μάης.

Στὸν ὕπνο μου εἶδα ἓνα παράξενο ὄνειρο. Εἶδα πὼς εἶχα γίνει κούκλα, ἀκούτε, ἐγὼ κούκλα! Καὶ μὲ εἶχαν βάλει σὲ μιὰ ὠραία βιτρίνα μὲ ἄλλες κού-

κλες, άγόρια και κορίτσια. Ήταν εκεί και πλήθος μολυβένια στρατιωτάκια, κανόνια, σημαιοϋλες, τούμπανα και τρουμπέτες και πλήθος άλλα παιχνίδια, που άγοράζουν για τα παιδιά την πρωτοχρονιά.

Ήταν εκεί και μιá μεγάλη κούκλα, ντυμένη σá μεγάλη κυρία.

Αύτη ή κούκλα άνοιξε όμιλία μόλις με είδε.

« Τό βλέπετε αυτό τό κουκλάκι ; » είπε στά άλλα κουκλάκια δείχνοντας έμένα. « Αυτό που λέτε ήταν άλλοτε παιδάκι, σωστό παιδάκι. Μιá μάγισσα όμως τό άγγισε με τό ραβδί της και τό έκαμε κουκλάκι. Έχει καρδούλα, που χτυπά σαν την καρδούλα μικρού πουλιού. Μάθετε και τό άλλο : Συλλογίζεται σαν τ' άλλα τα παιδάκια και θέλει να μάς άγοράση όλους εδώ μέσα.

» « Ω, και να μπορούσε να τό κάμη, τί θα τραβούσαμε ! Σε λίγο όλα θα ήμαστε σακάτικα. Μά να ιδής που ή μάγισσα του έχει πάρει τη μιλιá και τό έχει μαρμαρώσει : δε μπορεί να κουνήση ούτε χέρι, ούτε πόδι. »

Τά κουκλάκια γέλασαν, και γέλασαν με μιá φωνή όμοια με μικρού κατσικιού.

« Έ, έ, έ ! » έκαμαν. « Καλά να του κάμη, καλά ! » Και με κοίταξαν περιγελαστικά.

Έγώ έκαμα να μιλήσω, μά που !... Στάθηκε αδύνατο να βγάλω μιλιá. Κάποιο μεγάλο βάρος ένιωθα πώς μου πλάκωνε τό στηθος.

« Να ένα κοριτσάκι, που μάς κοιτάζει ! » είπε μιá άλλη κούκλα.

— « Να άγόραζε τό κουκλάκι που ήταν παιδάκι » είπε ή μεγάλη κούκλα. « Θα ήταν σá να μοι

χάριζαν κάτι τι μεγάλο. Δὲ μοῦ ἀρέσει. Σᾶς τὸ λέω, δὲ μοῦ ἀρέσει ! »

Πάλι ἔκαμα νὰ μιλήσω, μὰ βγῆκε μονάχα ἓνα βογγητὸ πού ἔκαμε ἀρκετὲς κοῦκλες νὰ μὲ κοιτάξουν μὲ συμπάθεια.

Τὸ κοριτσάκι πού μᾶς κοίταζε μὲ τὰ δυὸ μεγάλα του κατὰμαυρα μάτια, μπῆκε στὸ μαγαζὶ καὶ ρώτησε πόσα μὲ πουλοῦν.

« Φτηνά, μικρούλα μου », εἶπε ἓνας χοντρὸς καταστηματάρχης. « Μὰ νὰ τὸ προσέχης. Πρέπει νὰ τὸ ἀγαπᾶς πολὺ, εἰδεμὴ θὰ σοῦ σπάση. Καὶ περίπατο θέλει νὰ τὸ πηγαίνης ταχτικά. Καὶ νὰ παίζη μὲ τὰ λουλούδια καὶ νὰ τοῦ τραγουδῆς γλυκὰ τραγούδια ».

— « ὦ, ὅσο γι' αὐτὸ εἶναι δική μου δουλειά », εἶπε τὸ κοριτσάκι, πλήρωσε καὶ μὲ ἄρπαξε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ καταστηματάρχου.

Μὲ φίλησε καὶ μὲ χάιδεψε καὶ ἔπειτα μ' ἔσφιξε τόσο δυνατὰ στὸ στήθος του πού πόνεσα. Πόνεσα πολὺ.

— « Μή ! φώναξα... Θὰ μὲ πνίξης. Δὲν εἶμαι κούκλα. Εἶμαι ἄντρας ἐγώ, καὶ δὲ μοῦ ἀρέσουν τὰ χάδια καὶ τὰ φιλιὰ ».

Οἱ ἄλλες κοῦκλες στὸ μαγαζὶ ἄρχισαν νὰ χοροπηδοῦν ἀπὸ κακία.

« Δὲ θὰ κάμης ἐσὺ ὅ,τι θέλεις » εἶπε τὸ κοριτσάκι καὶ μὲ τύλιξε σὲ πολλὰ πολλὰ χαρτιά.

Ἐγὼ τινάχτηκα καὶ ἄρπαξα τὸ κοριτσάκι ἀπὸ τὰ μαλλιά.

« Μὴν τὸ ξαναπῆς πὼς εἶμαι κούκλα, γιατί σὰ ξεριζώνω ὅλα » εἶπα καὶ ξύπνησα.

Φανταστῆτε πὼς μοῦ φάνηκε, καθὼς ἀνοιξα τὰ

μάτια μου, νά δῶ ἕνα κοριτσάκι ὅμοιο μ' ἐκεῖνο πού
 μέ ἀγόρασε στὸν ὕπνο μου, νά στέκεται δυὸ βήματα
 μακριὰ καὶ νά μὲ κοιτάζη.

Πίσω ὅμως εἶδα ἐκείνη τῆ στιγμῆ νά προβάλλη
 ἡ μορφὴ τοῦ θεῖου μου.

« Καλημέρα. Δῆμο », μοῦ εἶπε. Κοιμήθηκες
 καλά ; »

— « Ναί, θεῖε, πολὺ » τοῦ ἀπάντησα.

Αὐτὸς κοίταζε τὸ κοριτσάκι καὶ τοῦ εἶπε :

« Ἔλα, λοιπόν, Ἀνθούλα, χαιρέτησε τὸ Δῆμο, τὸν
 ξάδερφό σου ».

Τὸ κοριτσάκι μέ κοίταξε καλά κι ἔπειτα στράφη-
 κε στὸ θεῖο μου.

« Μὲ γελάς, τοῦ εἶπε, δὲν εἶναι ὁ Δῆμος ; »

— « Δὲν εἶναι ὁ Δῆμος ; »

— « Ναί, δὲν εἶναι· δὲ μοιάζει ».

— « Τί λές, καλέ ! »

— « Ναί, ναί », ἔλεγε ἡ Ἀνθούλα. « Ὁ Δῆμος εἶ-
 ναι ἔτσι ! » Καὶ φούσκωνε τὰ μάγουλά της γιὰ νά
 δείξη πῶς ἤμουν.

— « Μὴ φουσκώνης τὰ μάγουλά σου καὶ σὰν καὶ
 σένα χοντρὸς δὲν ἦταν ποτὲ ὁ Δῆμος » εἶπεν ὁ
 θεῖος.

Ἐγὼ γελοῦσα.

« Στάσου νά πάω νά σοῦ τὸν φέρω », τοῦ εἶπε ἡ
 Ἀνθούλα καὶ ἔφυγε.

— « Βλέπεις, μοῦ εἶπε ὁ θεῖος μου, δὲν πιστεύει
 ἡ ξαδερφούλα σου πῶς εἶσαι ἐσύ. Τώρα πάει νά φέρη
 τὴ φωτογραφία σου ».

Ἡ ξαδέρφη μου γύρισε κρατώντας μιὰ φωτο-
 γραφία.

« Νά τος ! » εἶπε σὸν πατέρα της, δείχνοντας τὴ φωτογραφία μου. Βλέπεις πὼς εἶναι χοντρός ; »

23. Η ΓΙΑΓΙΑ ΜΟΥ

Πάνω σ' αὐτὰ ἄκουσα τὴ φωνὴ τῆς γιαγιάς μου νὰ λέη :

« Μὰ πότε ἦρθες, Πέτρο ; τί κάνει ὁ Δῆμος ; »
Καὶ φάνηκε στὴν πόρτα.

— « Νά τος ! » τῆς εἶπε ὁ θεῖος μου.

— « ὦ ! » ἔκαμε ἡ γιαγιά μου καὶ σήκωσε τὰ χέρια της. « Ὁ Δῆμος μου ! Μπᾶ !... Τὸ παιδάκι μου ! » καὶ ἔτρεξε κοντὰ μου καὶ μὲ ἀγκάλιασε.

Ἡ καημένη ἡ γιαγιά ἔκλαιγε καὶ γελοῦσε μαζί.

Ἡ Ἀνθούλα εἶχε φύγει στὸ μεταξὺ καὶ γύρισε μὲ δυὸ μπουκέτα ὠραιότατα τριαντάφυλλα. Τὰ ἔβαλε στ' ἀνθογυάλια τοῦ πατέρα της. Εἶχε καὶ ἓνα με-

γάλο τριαντάφυλλο. Πλησίασε, με χαιρέτησε και μου τὸ πρόσφερε. Εἶπα : « εὐχαριστῶ » και τὸ μύρισα.

« Ἔτσι θέλω νὰ κοκκινίσῃς : σάν τὸ τριαντάφυλλο » μου εἶπε.

— « Ἀδειάστε μου τώρα τὴ γωνιά, γιατί θὰ ἔρθουν οἱ ἄρρωστοι » εἶπε ὁ θεῖος.

Ἡ γιαγιά πήρε τὴ βαλίτσα μου και πήγαμε στὴ διπλανὴ κάμαρα, νὰ πλυθῶ και νὰ ντυθῶ. Ἡ ξαδερφούλα μου παραξενεύτηκε, πὺ δὲν ἤθελα νὰ με βοηθήσουν.

Ἐπειτα βγήκαμε και ἀνεβήκαμε στὸ ἀπάνω πάτωμα. Στὴν αὐλὴ πολλοὶ ἄρρωστοι περίμεναν τὸ θεῖο. Εἶδα μιὰ γυναῖκα φτωχὴ μ' ἓνα μαντίλι στὸ κεφάλι, νὰ κάθεται σὲ μιὰ μεγάλη πέτρα και νὰ κρατῆ στὴν ἀγκυλιά της ἓνα παιδάκι κίτρινο κίτρινο, τοῦ εἶχε κλεισμένα τὰ ματάκια του.

Ἐνας γέρος στεκόταν πὺ πέρα, ἀκουμπισμένος στὸν τοῖχο μὲ γερό τὸ κεφάλι.

Στὴ μέση ἄλλοι, ἄντρες, γυναῖκες και κορίτσια.

24. Η ΘΕΙΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Μᾶς δέχτηκε ἡ θεία μου ἡ Ἀγγελική, ἡ μητέρα τῆς Ἀνθούλας. Τὴ χαιρέτησα και τῆς εἶπα πολλοὺς χαιρετισμοὺς ἀπὸ τὸν πατέρα και τὴ μητέρα.

Τοὺς διηγήθηκα ἔπειτα τ' ὄνειρο πὺ εἶχα ἰδεῖ, πὺς ἦμουν κούκλα. Γέλασαν.

« Καὶ τί ὠραῖα πὺ τὰ λέει ! » εἶπε ἡ θεία μου.

— « Τώρα θὰ σὲ λέω κούκλα » εἶπε ἡ ξαδέρφη μου.

— « Ἄ, ὄχι, δὲ θέλω » εἶπα μὲ δυνατὴ φωνή.

— « Καλά, δὲ σὲ λέω ».

Σὲ λίγες μέρες ἡ θεία μου μὲ ἀγάπησε πρὸ πολὺ ἀπ' ὅλους καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού συνέβηκε κάτιτι κωμικό.

Ἐγὼ δὲν ἤξεира ὡς τότε πὼς κουφαίνουν τὰ δόντια καὶ ὅτι πονοῦν τρομαχτικά καὶ τὰ βγάζουν οἱ γιατροί. Μιὰ μέρα τῆς θείας μου πονοῦσε ἓνα δόντι καὶ ὁ θεῖος μου προσπαθοῦσε μὲ μιὰ δοντάγρα νὰ τὸ βγάλῃ.

Καθὼς τραβοῦσε τὸ δόντι μὲ δύναμη καὶ ἡ θεία

μου φώναζε, μπῆκα ἐγὼ καὶ νόμισα, πὼς ὁ θεῖος μου κάτι κακὸ τῆς ἔκανε. Τί ἔκαμα τότε ; Ὁρμησα, ἀγκάλιασα τὸ ἕνα του πόδι μὲ τὰ δυὸ μου χέρια καὶ τὸν τράβηξα.

« Τί τρέχει, Δῆμο ; » μὲ ρώτησε. « Ἄφησέ με ».

— « Δὲ σ' ἀφήνω, τοῦ εἶπα, ἂν δὲν ἀφήσης καὶ σὺ τῇ θεία. Τί σοῦ κάνει καὶ τῇ βασανίζεις ; »

Ὁ θεῖος μου γέλασε. Στὸ μεταξὺ πέταξε τὸ δόντι.

« Ἐγὼ φταίω, μοῦ λέει, ἢ ἡ θεία σου, ποὺ ἄφησε νὰ γίνῃ κούφιο τὸ δόντι της » καὶ μοῦ ἔδειξε τὸ δόντι.

Ἡ θεία μ' ὄλο τὸν πόνο ποὺ αἰσθανόταν χαμοῦ, ἔλασε. Εὐχαριστήθηκε πολὺ ποὺ τῇ συμπόνεσα.

« Μπράβο ! » μοῦ εἶπε ἔπειτα, ποὺ ἔπλυνε τὸ στόμα της. « Εἶσαι παιδιὶ μὲ καλὴ καρδιά ».

25. ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ

Ἄφοῦ ἤπιαμε μὲ τὴν Ἀνθούλα τὸ γάλα μας, ἢ γιαιγιὰ μᾶς πῆρε καὶ κατεβήκαμε στὸν κῆπο.

Τὸ μεγάλο δίπατο σπίτι τοῦ θείου ἄρχιζε ἀπὸ τῇ ρίζα ἐνὸς βράχου σκεπασμένου μὲ κισσό.

Εἶχε κι ἕναν ὠραῖο κῆπο. Ἀπὸ τὸ βράχο ποὺ ἦταν σκεπασμένος μὲ τὸν κισσό, ἔτρεχε μιὰ βρυσούλα, ποὺ τὸ νερό της ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ ποτίζει τὸν κῆπο. Κοντὰ σ' αὐτὴν τῇ βρυσούλα ἦταν ἕνα καλυβάκι. Ἐξω βρισκόταν δεμένη μιὰ γιδούλα καὶ παραπέρα, σ' ἕνα μέρος χωρισμένο μὲ σύρμα, ἦταν οἱ κόττες, ἀρκετὰ κουνέλια καὶ ψηλά, σ' ἕναν ὁμορφο περιστεριῶνα, περιστέρια.

Στῇ βορινῇ πλευρᾷ τοῦ κήπου ὑψώνονταν λευκές

Τὸ Χρυσὸ μου Βιβλίον Ἀναγνωστικὸ Β', Δημοτ., *Εκδ., Α'.

ψηλές και κυπαρίσσια. Στη μέση είχε μιὰ μεγάλη κληματαριά. Στο κάτω μέρος, πρὸς τὴν ἀνατολή, ἦταν πυκνὲς τριανταφυλλιές και βάρτα πολλὰ· φούν-

τωναν άπάνω άπό τή μάντρα και έπεφταν πρός τόν δρόμο.

Σκόρπια στόν κήπο ήταν πολλά δέντρα· άχλαδιές και μηλιές, κερασιές, βυσσινιές και ροδοκινιές, και μερικές μουριές.

Πρός τόν σπίτι τέσσερεις συκιές μεγάλες.

“Έπειτα στίς πρασιές τίς όμορφοκαμωμένες, τά λαχανικά.

« Γιατί δέν έχει λεμονιές και πορτοκαλλιές ; » ρώτησα τή γιαγιά.

— « Δέ γίνονται έδω αυτά τά δέντρα, παιδί μου » μου εξήγησε ή γιαγιά.

Μ' έβαλε σ' ένα κρεβατάκι κάτω άπό τήν κληματαριά.

« Έδω θα ξαπλώνεσαι » μου είπε ή γιαγιά. « Ό θεϊός είπε ν' άρχίσης τά παιγνίδια, άμα γίνης καλά ».

Έπειτα ή γιαγιά μέ τήν Άνθούλα πήγαν και έβαλαν σέ άλλη βραγιά τόν νερό τής βρυσούλας, και σ' ένα καλάθκι άρχισαν νά κόβουν κολοκυθάκια και φρέσκα φασολάκια.

Στούς βατιώνες του κήπου άρχισε νά κελαηδή ένα άηδονάκι. Σε λίγο άκούστηκαν και άλλοι κελαηδισμοί στό χωριό άπό τούς άλλους βατιώνες.

Μέσα άπό τά δέντρα και πολύ μακριά φαινόταν ή θάλασσα. Ήταν ή θάλασσα, καθώς έμαθα ύστερώτερα, πού πέρασε τόν βαποράκι πού μās έφερε μέ τόν θεϊό.

26. Ο ΠΑΝΟΣ

“Ένα καλάμι πρόβαλε άπάνω άπό τή μάντρα και σηκώθηκε ως τά κλαδιά μιās κερασιάς. Τά περισσότερα κεράσια ήταν άκόμη πράσινα: μερικά

Ήταν κίτρινα, και πολύ λίγα ἄρχιζαν ἐδῶ κι ἐκεῖ νὰ κοκκινίζουν. Τὸ καλάμι, ὠδηγημένο ἀπὸ χέρι ποῦ δὲ φαινόταν, προσπαθοῦσε μὲ τὴ διχάλα του νὰ πιάσῃ κάποιον κλῶνο μὲ κεράσια, νὰ τὸν στρίψῃ καὶ νὰ τὸν κόψῃ.

Ἦ γιαγιά τὸ παρατήρησε καὶ φώναξε :

« Μὴ, Πάνο, τὰ κεράσια ! » Ἐλα νὰ μοῦ μαζέ-

ψῆς φύλλα, καὶ ὅταν εἶναι καιρὸς θὰ σοῦ δώσω ἐγὼ κεράσια ».

Τὸ καλάμι κατέβηκε καὶ στὸ σαμάρι τῆς μάντρας παρουσιάστηκε ὁ Πάνος. Πρὶν νὰ φωνάξῃ ἢ γιαγιά μὴν πέση, κρεμάστηκε καὶ πήδησε μέσα στὸν κῆπο.

Ἦταν ἓνα μελαχροινὸ παιδί, ἀναμαλλιάρικο, ξυπόλυτο, μὲ πανταλόνια ὡς τὰ γόνατα κι ἓνα σακάκι τριμμένο, μεγάλο, γιγάντιο, μὲ ἀνασηκωμένα τὰ μακριὰ μανίκια.

Ἐμαθα πὼς ἦταν ἀπὸ τ' ἀποφόρια τοῦ θείου. χαμογελοῦσε, μὰ μοῦ φάνηκε πὼς ντρεπόταν γι' αὐτὸ ποῦ πῆγε νὰ κάμη. Τὸ πρόσωπό του ἦταν κατακόκκινο. « Κάθισε νὰ σοῦ βάλω τὴ σκάλα ν' ἀνεβῆς » εἶπε ἡ γιαγιά.

Μὰ ὁ Πάνος πέταξε τὸ σακάκι, σκαρφάλωσε σὰν ἀγριόγατος σὲ μιὰ μουριά καὶ βρέθηκε μεμιᾶς στὴν κορφή.

Ἡ γιαγιά τοῦ πέταξε ἓνα ταγάρι. Τὸ ἄρπαξε μὲ τὸ ἓνα του χέρι καὶ πρὶν ν' ἀρχίσῃ νὰ μαζεύῃ τὰ μουρόφυλλα ἔχαψε λαίμαργα μερικὰ γινωμένα μοῦρα.

Ἐπειτα ἄρχισε νὰ ψάχνῃ τοὺς κλώνους τοὺς πιὸ ψηλοὺς γιὰ κάτι ἄλλο.

Δυὸ καρδερίνες πέταξαν στὴ διπλανὴ μουριά καὶ ἔβαλαν τὶς φωνές. Τὰ κεφαλάκια τους καὶ τὰ κορμάκια τους κουνιούνταν γοργὰ καὶ ἀνήσυχα.

Φοβήθηκαν ἀπὸ τὸν Πάνο.

« Ἄ ! ἐδῶ μοῦ ἔχετε τὴ φωλιά σας ! » ψώναξε ὁ Πάνος. « Ἐξὶ αὐγὰ εἶναι μέσα ».

— « Κατέβα παρακάτω », εἶπε ἡ γιαγιά. « Μὴν πειράξῃς τὴ φωλιά, γιὰτὶ θὰ θυμώσῃ ὁ γιατρός ».

Ὁ Πάνος κατέβηκε παρακάτω καὶ ἄρχισε νὰ μαζεύῃ τὰ φύλλα. Κράκ ! κράκ, πόσο γοργὰ τὰ μάζευε καὶ τὰ ἔβαζε στὸ ταγάρι !

« Νὰ μποροῦσα κι ἐγὼ ν' ἀνεβῶ στὴ μουριά ! » συλλογίστηκα. « Γιατὶ νὰ εἶμαι ἄρρωστος ;... »

Μὲ τὴ συλλογὴ αὐτὴ μὲ πῆρε ὁ ὕπνος. Κατάλαβα πὼς ἦρθε ἡ γιαγιά καὶ μὲ σκέπασε.

Ὅταν ξύπνησα, εἶδα τὸν Πάνο νὰ κάθεται σταυροπόδι ἀπάνω σ' ἓνα δοκάρη, ποῦ ἦταν γύρω στὴν

κληματαριά, και νὰ τρώη με μεγάλη ὄρεξη ἓνα κομμάτι μαῦρο ψωμί και τυρί. Θὰ τὰ εἶχε δώσει βέβαια ἢ γιαγιά.

Πόσο γρήγορα τὰ μασοῦσε και με πόση εὐχαρίστηση τὰ κατὰπινε.

Πάλι ἤθελα νὰ εἶμαι ἔτσι γερός, νὰ εἶχα τὰ κόκκινα μάγουλά του και τὴν ὄρεξή του....

Ἔκλεισα τὰ μάτια μου και με ξαναπῆρε ὁ ὕπνος.

27. ΤΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΤΗΣ ΞΑΔΕΡΦΗΣ ΜΟΥ ΤΗΣ ΑΝΘΟΥΛΑΣ

Εἶδα τότε στὸν ὕπνο μου πὼς εἶχε γίνει σὰν τὸν Πάνο γερὸ παιδί και ἔτρεχα μέσα στὸ δάσος και σκαρφάλωνα στὰ δέντρα και ἔβρισκα φωλιές, φω-

λιές πλήθος· μὰ δὲν τις πείραζα. Ἦμουν φύλακὰς τους.

Πάλι ξύπνησα. Ὁ Πάνος εἶχε φύγει· λίγο παράμε-
ρα ἦταν ἡ ξαδέρφη μου, ἡ Ἀνθούλα, καὶ ἔπαιζε μὲ
δὺο φιλενάδες της.

Τὰ κορίτσια ἔπαιζαν τὶς κούκλες.

Ἀπέναντί μου, σ' ἓνα κλαράκι, ἠλιάζονταν δὺο
σαῦρες. Σὰ λαμπερὲς χάντρες ἔλαμπαν τὰ ἔξυπνα
ματάκια τους. Μιὰ μύγα πλησίασε τὴ μιὰ· χάπ, τὴν
ἄρπαξε ἡ μιὰ γουστερίτσα καὶ οὔτε ἦταν οὔτε φάνη-
κε. Πρῶτη φορά τὸ εἶχα δεῖ, πὼς ἔτρωγαν μύγες καὶ
πόσο εὔκολα τὶς ἔπιαναν.

Ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς φιλενάδες τῆς Ἀνθούλας γύρισε
νὰ μὲ κοιτάξῃ. Εκλείσα τὰ μάτια μου.

« Κοιμάται » εἶπε καὶ ἐξακολούθησαν τὸ παιγνί-
δι τους.

Ἐγὼ μὲ μισόκλειστα μάτια παρακολούθησα τὸ
παιγνίδι.

Ἐπαιζαν τὰ βαφτίσια. Ἡ Ἀνθούλα βάφτιζε τὴν
κούκλα της. Κουμπάρα ἦταν ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες,
ἓνα ὀλόξανθο κορίτσι, ἡ Ἑλλη, ἡ παπαδοπούλα, κα-
θὼς ἔμαθα ἀργότερα.

Ἡ ἄλλη, ἡ Ἀθηνᾶ, κόρη τοῦ προέδρου τῆς κοινό-
τητας, ἐτοίμαζε τὰ γλυκα.

Μιὰ φωνὴ χοντρὴ ἀκούστηκε :

« Ἀνθούλα, ἀνοιξέ μου ».

— « Ἐσὺ εἶσαι, Σπύρο ; » ρώτησε ἡ Ἀνθούλα.

— « Ἐγὼ » ἀκούστηκε ἡ ἴδια φωνή.

Ἡ Ἀνθούλα σηκώθηκε καὶ ἀνοιξε ἓνα παραπορ-
τάκι. Θεέ μου, παιδί ἦταν ἐκεῖνο ἢ ἀσκή μεγάλο
φουσκωμένο ;

Τὰ μάγουλα παραφουσκωμένα· μιὰ μυτίτσα, μάτια πού μόλις ξεχώριζαν, καί ἕνα στόμα πού μασοῦσε ἀδιάκοπα. Τὰ χέρια κρεμασμένα σάν ξεκάρφωτα· ἕνα μικρὸ στήθᾶκι καί μιὰ κοιλιά σὰ βαρελάκι καί τὰ πόδια του στραβά.

Πόσο κωμικὰ προχωροῦσε γέροντας πότε ἀπὸ τὴ μιὰ, πότε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά.

« Ἔλα, ἔλα, Σπύρο » εἶπαν σιγὰ τ' ἄλλα δυὸ κορίτσια.

— « Θὰ μὲ παίχθετε καί μένα ; » εἶπε τσεβδὰ καὶ ἀργά.

Ἐγὼ πῆγα νὰ γελάσω δυνατὰ, ἀλλὰ κρατήθηκα.

« Τί παίδετε » ; ρώτησε.

— « Βαφτίσια ! »

— « Καλά· τόκθερα γώ κι ἔφερα καλαμέλεθ, καλαμέλεθ πολλέθ. Πῶθ τῆ βγάλατε τὴν κούκλα ; »

— « Σπυριδούλα ».

— « Θπυριδούλα ; »

— « Ναί, Σπυριδούλα: πές το καθαρά », εἶπε ἡ Ἄνθούλα. « Δὲ ντρέπεσαι, ἄντρας ἐσύ, καὶ νὰ εἶσαι τσεβδός ; »

— « Μὰ πῶθ τὸ εἶπα γώ ; Δὲν τὸ εἶπα Θπυριδούλα ; »

— « Κολλά, καλά. Φέρε τώρα τὶς καρამέλες ! » εἶπε ἡ Ἑλλη.

Μὲ κόπο τράβηξε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἓνα πακετάκι. Τὶς μοίρασαν καὶ ἄρχισαν νὰ τρῶνε.

« Νὰ σοῦ ζῆση, Ἄνθούλα: καὶ στὰ στέφανα ! » ἔλεγαν καὶ ἡ Ἄνθούλα :

« Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ ».

28. ΠΑΛΕΥΩ ΜΕ ΤΟ ΣΠΥΡΟ

Ὁ Σπύρος ἔτρωγε μὲ τὰ δυό του μάγουλα καὶ ρουθούνιζε. Θεέ μου, πόσο ἄσχημα !

« Σιγὰ » τοῦ εἶπε ἡ Ἄνθούλα. « Θὰ ξυπνήση κάποιος ποὺ κοιμᾶται ἐκεῖ, καὶ δὲ χωρατεύει, Σπύρο μου ».

Ὁ Σπύρος γύρισε καὶ μὲ κοίταξε.

« Αὐτόθ, καὶ τί εἶναι αὐτόθ ; » εἶπε.

— « Τὸν νικᾶς νὰ παλέψετε ; » ρώτησε ἡ Ἄνθούλα.

— « Χμ, χμ ! » μάσησε καὶ εἶπε : « Μὲ τόνα χερράκι μου ».

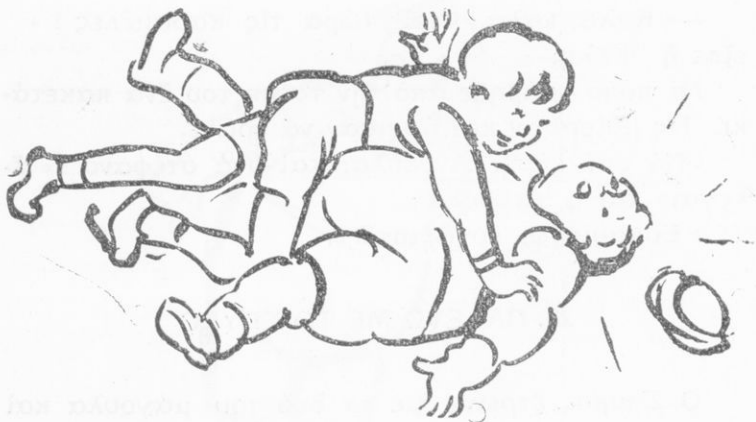
Δὲ βᾶσταξα καὶ τόσο ὀρμητικὰ πήδησα ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου, ποὺ ἔπεσα. Σηκώθηκα γρήγορα κι ἔ-

τρεξα καταπάνω στο Σπύρο και τόν ἄρπαξα. Ἡ ἀδυναμία μου σὰ νὰ εἶχε κρυφτῆ ἐκείνη τὴν ὥρα. Δὲν τὴν αἰσθανόμουν. Αἰσθανόμουν μάλιστα, πὼς ἤμουν πολὺ γερός. Τὸν ἔφερα γύρω τὸ Σπύρο, σὰ νὰ μὴν ἦταν ἀπὸ πάχος φουσκωμένος, παρὰ ἀπὸ ἀέρα.

— "Ἄθε με, ἄθε με ! » φώναζε.

— « "Ἀφισέ τον και παλέψετε » εἶπε ἡ Ἀνθούλα.

— « Καλά », εἶπα και ἄρπαχτήκαμε.

Μὰ πὺ νὰ μπορέσω νὰ τὸν ἀγκαλιάσω ; Σκύβω, τὸν ἄρπάζω ἀπὸ τὸ ἓνα πόδι και... πὰρ' τον κάτω.

— « "Ἄλλη μιὰ φορά », φωνάζουν τὰ κορίτσια και χτυποῦν τὰ παλαμάκια.

Τὸν ἐβοήθησα νὰ σηκωθῆ.

« "Ἐ ! ξαναπαλεύομε ; »

Μὲ κοίταξε πὺ ἤμουν τόσο μικρούλης μπροστά του και ντράπηκε νὰ πῆ « ὄχι ».

« Μὰ ὄχι ἀπὸ τὸ πόδι ! » εἶπε.

— « Ἄς εἶναι, ἀπὸ τὸ χέρι » τοῦ εἶπα καὶ ἀφοῦ τὸν ἄρπαξα ἀπὸ τὰ δυὸ χέρια τὸν ἔφερα γύρα.

Μοῦ γλίστρησε καὶ τρικλίζοντας ἔπεσε ἀνάσκελα.

« Σώνει πιά », ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ θείου, πού κρυφοκοίταζε ἀπὸ ἓνα παράθυρο καὶ ἦταν ξεκαρδισμένος ἀπὸ τὰ γέλια.

Τὰ κορίτσια μὲ κοιτάζαν μὲ θαυμασμό. Ἡ Ἀνθούλα καμάρωνε.

« Μὰ παιδί μου ! » εἶπε ἡ γιαγιά πού κατέβηκε ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ μὲ πῆρε στὴν ἀγκαλιά της.

— « Κάνει καλά », εἶπε ὁ θεῖος. « Μὰ δὲν κάνει ἀκόμη. Θὰ σοῦ πῶ ἐγώ, ὅταν εἶναι καιρός. Δώστε τώρα τὰ χέρια. Νὰ γίνετε φίλοι μὲ τὸ Σπύρο. Νὰ σοῦ χαρίσῃ λίγο ἀπὸ τὸ πάχος του καὶ σὺ λίγο ἀπὸ τὴ σβελτοσύνη σου ».

— « Μὰ πῶς ; » εἶπε πειραγμένη ἡ Ἀνθούλα, πού δὲν πῆγαινε πολὺ πίσω στὸ πάχος ἀπὸ τὸ Σπύρο καὶ ὁ πατέρας της τὴν πείραζε.

— « Δὲν τὸ ξαίρω κι ἐγώ », εἶπε ὁ θεῖος. Μὰ πιστεύω πῶς κάποτε θὰ γίνῃ ».

Ἄλλα τὰ παιδιὰ τὸν κοιτάξαμε μὲ ἀπορία. Μὰ δὲν τοῦ ζητήσαμε ἄλλη ἐξήγηση, γιατί ὁ θεῖος τὰ εἶχε λίγα τὰ λόγια του.

29. ΠΛΗΓΩΘΗΚΑ

Ὁ θεῖος ἔπειτα μὲ πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἀνεβήκαμε πάνω· πίσω ἐρχόταν ἡ γιαγιά. Μ' ἔβαλε σὲ μιὰ πολυθρόνα νὰ ξαπλωθῶ καὶ ξαπλώθηκα. Ἡ γιαγιά, πού στεκόταν καὶ μὲ κοιτάζε, εἶπε :

« Μιπά, κοιτάξε αἵματα πού ἔχει ὁ Δῆμος στὰ πόδια του ! »

« Αίματα ! » ἔκαμε ὁ θεῖος· « Ποῦ εἶναι ; » καὶ κοίταξε νὰ ἰδῆ.

— « Ναί » εἶπε, « πῶς χτύπησες ; »

Θυμήθηκα πῶς ὅταν πήδησα ἔπεσα στὰ γόνατα.

« Καθῶς πῆγα νὰ πηδήσω ἔπεσα στὰ γόνατα. Θὰ ἦταν ἴσως κανένα γυαλί, πέτρα, ποιός ξαίρει ; » τοὺς εἶπα.

— « Κάθισε, νὰ σοῦ βάλω ἰώδιο » εἶπε ὁ θεῖος μου· πῆρε ἓνα μποτιλάκι καὶ μοῦ ἄλεψε τὸ γόνατο. Μ' ἔτσουζε πολὺ, πάρα πολὺ, μὰ ἐγὼ κρατήθηκα κι ἔμεινα ἀτάραχος.

« Μὰ δὲ σὲ τσοῦζει διόλου, δὲν πονεῖς ; » μὲ ρώτησε ἡ γιαγιά, ποῦ μὲ κοίταζε.

— « Ὅχι ! » τῆς ἀπάντησα.

— « Μήπως δὲν εἶναι καλὸ τὸ ἰώδιο, Πέτρο ; »

— « Τί λές ! Εἶναι καλὸ καὶ καλό ! »

— « Τότε δὲν ἔπρεπε νὰ πονῆ ; »

— « Πῶς δὲν πονεῖ ! εἶναι γερὴ πληγὴ καὶ πονεῖ πολὺ, μὰ ὁ Δῆμος εἶναι γενναῖος, δὲν ξεφωνίζει σὰ μερικoὺς μὲ τὸ παραμικρό. Δὲν εἶναι ἔτσι, Δῆμο ; » μὲ ρώτησε ὁ θεῖος.

— « Ναί, θεῖε, ἔτσι εἶναι » εἶπα.

« Τὸ καλὸ μου τὸ παιδί ! » εἶπε ἡ γιαγιά εὐχαριστημένη.

30. Η ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Ὁ ἀέρας τοῦ βουνοῦ καὶ τὰ παιγνίδια μοῦ ἔκαναν ὄλο καὶ περισσότερο καλό.

Τώρα ὁ θεῖος μ' ἔπαιρνε στὴν ἀγορὰ καὶ ψωνίζαμε. Ἡ ἀγορὰ τοῦ χωριοῦ δὲν ἦταν ἡ ἀγορὰ, ποῦ ἦ-

Ξαιρα στήν πατρίδα μου, τὸν Πειραιᾶ, μὲ τὰ πολλὰ τὰ μονάβικα, τὰ παντοπωλεῖα καὶ τὰ ψαράδικα στὸ ὑπόστεγο τῆς ἀγορᾶς.

Τί κίνηση ἐκεῖ καὶ τί φωνές ! Ἄφῆστε τὰ ἐμπορικά στοὺς κεντρικοὺς δρόμους, ποὺ ὦρες πολλὲς καθόμουν καὶ κοίταζα τὶς προθῆκες τους.

Ἐδῶ στὸ χωριὸ ἦταν μιὰ πλατεῖα ἀρκετὰ μεγάλη, φυτεμένη πλατάνια. Στὴ μιὰν ἄκρη κατὰ τὴν ἀνατολή ἦταν ἡ ἐκκλησία. Πίσω στὸ ἱερό της ἦταν ἡ κεντρικὴ βρύση. Δεκαπέντε μαρμάρινα κανάλια στὴ σειρὰ ἔχυναν ἀφθονα τὸ κατάψυχρο νερό. Σὲ μιὰ πλατωσιὰ ἐκεῖ ἦταν καὶ ἀρκετὰ πέτρινα σκαφίδια, ποὺ γινόταν ἡ πλύση. Τὰ ἴδια χρησίμευαν καὶ γιὰ ποτιστῆρες, νὰ πίνουν τὰ ζῶα.

Τὰ νερὰ τῆς βρύσης ἔπεφταν κάτω ἀπὸ ἓνα ψηλὸ καὶ ἀπότομο βράχο, καὶ σχημάτιζαν καταρράχτη. Ἐπειτα ἀκολουθοῦσε μιὰ ρεματιὰ μὲ κηπαράκια στὶς ὄχθες της, λεῦκες καὶ καρυδιᾶς θεόρατες.

Στὴ δυτικὴ μεριά ἦταν γύρω τὰ λίγα μαγαζάκια· καὶ τὰ μαγαζάκια αὐτὰ εἶχαν ὅ,τι ἤθελες. Λίγ' ἀπ' ὅλα... Τὸ καθένα ἦταν μαζί ἐμπορικὸ, μπακάλικο, ταβέρνα καὶ κρεοπωλεῖο ἀκόμη.

Ἦταν κι ἓνα καφενεῖο. Εἶχε ὅμως στὸ ὑπόγειο καὶ μερικὰ βαρέλια κρασί· καὶ σὲ μιὰ γωνιά, πίσω ἀπὸ τὸν πάγκο, πρόχειρο κουρεῖο· ἓνα ψαλίδι, μιὰ τσατσάρα, μιὰ μηχανὴ τῶν μαλλιῶν, ἓνα δυὸ ξυράφια, ἓνας καθρέφτης καὶ μιὰ κουτσὴ πολυθρόνα, ποιὸς ξαίρει πόσων χρονῶν.

Ὁ καφετζῆς ἔκανε καὶ τὸν ταβερνιάρη καὶ τὸν κουρέα.

Στὸ καφενεῖο αὐτὸ κάθισα δυὸ τρεῖς φορές τὸ πρωὶ μὲ τὸ θεῖο.

31. Ο ΜΠΑΡΜΠΑ-ΣΠΥΡΟΣ

Μιὰ μέρα κατὰ τὸ μεσημέρι μ' ἔστειλε ὁ θεῖος στὸ διπλανὸ μπακάλη νὰ πάρω δέκα σαρδέλες. Παραξενεύτηκα πὺ μού εἶπε τόσο πολλές· πέντε θὰ ἦταν ἀρκετές. Μὰ πόσες μού ἔδωσε ὁ μπακάλης ;

Ὁ μάρμπα-Σπύρος ἦταν ὁ παπὺς τοῦ φίλου μου τοῦ Σπύρου, πὺ σὰς γνώρισα παραπάνω. Τὸ κατάλαβα ἀμέσως μόλις τὸν εἶδα.

Χοντρός, ἴδιο βαρέλι· ποδαράκια μικρὰ καὶ λιγισμένα. Τὸ κεφάλι καταστρόγγυλη κολοκύθα.

« Καλημέρα, μάρμπα-Σπύρο. Δῶσε μου, σὲ παρακαλῶ, δέκα σαρδέλες » εἶπα, ὅπως μού εἶχε εἰπεῖ ὁ θεῖος.

« Δέκα σαρδέλες ; χμ ! δέκα σαρδέλες ; χμ ! »

βόγγηξε. « Που να τις βρω δέκα σαρδέλες !... ποιός σ' έστειλε, τίνος είσαι ; »

— « Μ' έστειλε ο γιατρός, είμαι άνεψιός του ».

— « Ά, νάσαι καλά, μου το είπε και το έγγόνι μου ο Σπύρος. Τώρα δέκα σαρδέλες είπες ; μα που να τις βρω ; » Κούνησε λίγο το κεφάλι του, έπειτα πάλι μου είπε :

« Κάθισε, παιδί μου. Έκει στο κουτί, άπάνω στον πάγκο, είναι τα λουκούμια· πάρε μερικά να φας ».

— « Ευχαριστώ, μάρμπα-Σπύρο, έφαγα στο καφεείο. Δώσε μου τις σαρδέλες, γιατί βιάζεται ο θεϊος ».

— « Χμ ! βιάζεται. Κι εγώ βιάζομαι καμιά φορά, μα με κάνει να περιμένω. Και περιμένω πολύ, ναί, μα πάρα πολύ..... Κάνω όμως ύπομονή ».

Για να πή αυτά ο μάρμπα-Σπύρος πέρασε ωρα πολλή.... Γιατι τα λόγια τα έβγαζε άργά και δέν τα έλεγε, τα μασούσε. Θυμήθηκε τις σαρδέλες « χμ ! χμ ! » έκαμε « σαρ-δέ-λες χμ !, του.... να.... βρω χμ ! τις σαρδέλες ».

— « Κάμε μου τη χάρη, μάρμπα-Σπύρο, θα με μαλώση ο θεϊος ».

— « Χμ ! χμ ! μαλώνει αυτός. Άλήθεια λές, χμ ! » και έκαμε να σηκωθή, μα πάλι ξανακάθισε.

— « Κάθισε λίγο να μου πής πως παίζεις με το Σπύρο μου..... χμ ! »

Τέλος σηκώθηκε, έκαμε ένα βήμα και κοντοστάθηκε. πάλι ένα βήμα και αναστέναξε, με το τρίτο πλησίασε το βαρέλι.

Κατάλαβα πως θα του έκανε μεγάλο κόπο να σηκώσει το σκέπασμα και το πήρα εγώ.

Ὁ μπαρμπα-Σπύρος πήρε ἕνα ἀμπελόφυλλο, ἔσκυψε, ἔμεινε λίγο συλλογισμένος καὶ σὰ νὰ ξεκολλοῦσε θεόρατη πέτρα κατώρθωσε νὰ βγάλῃ μιὰ σαρδέλα. « Χά », ἔκαμε καὶ μὲ κόπο τὴν ἀνέβασε καὶ τὴν ἔβαλε στὸ φύλλο.

« Πάρε », μοῦ εἶπε.

— « Μά, εἶπα δέκα μπαρμπα-Σπύρο. Τί νὰ μᾶς κἀμῃ μία ».

— « Δὲν πειράζει, φτάνει, φτάνει », εἶπε.

— « Μὰ μπαρμπα-Σπύρο » παρακάλεσα.

Ἦ ματιὰ μου καὶ ἡ φωνή μου φαίνεται τὸν ἐσυγκίνησαν καὶ κατώρθωσε νὰ μοῦ βγάλῃ ἄλλες δυὸ σαρδέλες. Περισσότερες ἦταν ἀδύνατο νὰ μοῦ δώσῃ...

« Νὰ βγάλῳ ἐγώ ; » τὸν ἐρώτησα.

— Τί, τί ; νὰ βγάλῃς ἐσύ ! Καὶ ποῦ, ποῦ γίνεται αὐτό ; Δὲ γίνεται ! Κι ἔπειτα τ' ἄρμυρὰ βλάπτουν πολὺ..... ξαίρω ἐγώ. Ὕστερα δὲ μοῦ λές, ἂν τις ξοδέψῳ γρήγορα, ἐσύ θὰ γράψῃς νὰ μοῦ στείλουν ἄλλες ; »

Ἔτσι τὸ ἔκανε, καθὼς ἔμαθα ἔπειτα, σὲ ὅλους ἔδινε ὅσες ἤθελε.

Τὶς πήρα λοιπὸν τὶς τρεῖς σαρδέλες ποῦ μοῦ ἔδωσε καὶ πῆγα σπίτι.

« Πόσες σοῦ ἔδωσε ; » μὲ ρώτησε ὁ θεῖος μου.

— « Τρεῖς ! »

— « Μπράβο, ἐγώ δὲν κατώρθωσα νὰ πάρῳ ποτὲ περισσότερες ἀπὸ δύο..... »

Ἀπὸ τότε κοντὰ στ' ἄλλα μας παιγνίδια στὸν κήπο ἦταν καὶ τὸ παιγνίδι τοῦ μπακάλῃ.

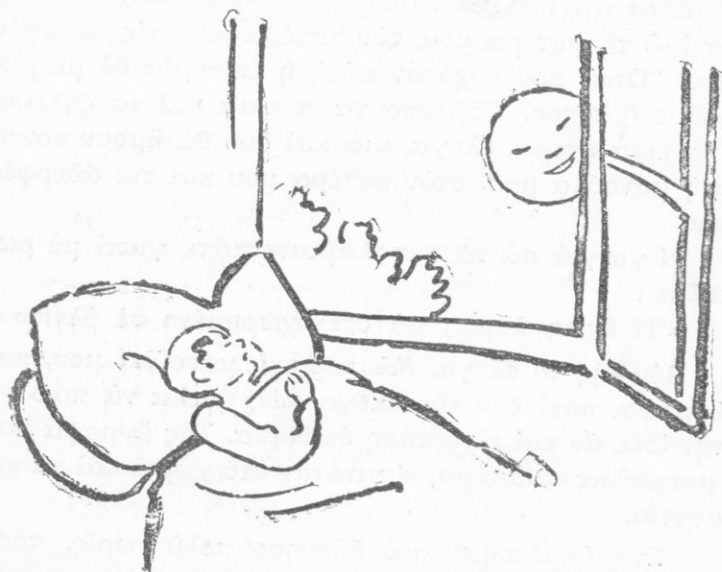
Στὸ τέλος, ἀφοῦ τὸ χορταίναμε, ἄρπαξα τὸ Σπύρο ἀπὸ τὸ χέρι ἢ ἀπὸ τὴν ποδιὰ καὶ τὸν ἔκανα νὰ τρέχῃ στὰ δρομαλάκια τοῦ κήπου.

32. Η ΑΝΑΤΟΛΗ

Τὸ κρεβατάκι μου ἦταν κοντὰ στὸ παράθυρο ποὺ ἦταν κατὰ τὴν ἀνατολή.

Μέσα ἀπὸ τὰ τζάμια ἔβλεπα τ' ἀστέρια καὶ τὸ φεγγάρι.

Χαρὰ ποὺ εἶχα ὅταν ἦταν φεγγάρι, καὶ φώτιζε

μακριὰ τὴ θάλασσα καὶ τὴν ἔκανε ἀσημένια.

«Ὅταν κρυμμένο μέσα στὰ σύννεφα φαινόταν σὰ βαρκούλα ποὺ ταξιδεύει, συλλογιζόμενον :

« Νὰ μ' ἔπαιρνε νὰ μὲ πάη στὴ μανούλα μου ! »
Τὶς περισσότερες φορές μ' ἔπαιρνε ὁ ὕπνος πολὺ γρήγορα, πρὶν προφτάσω νὰ μετρήσω λίγα ἀστέρια.....

Τὸ Χρυσό μου Βιβλίο. Ἀναγνωστικὸ Β'. Δημοτ. *Ἐκδ. Α.

Τὴν ὥρα ποὺ θὰ μ' ἔπαιρνε ὁ ὕπνος, καταλάβαινα πὼς ἔμπαινε ἢ γιαιγιὰ σιγὰ σιγὰ.

Μιὰ φορὰ μισοάνοιξα τὰ μάτια μου καὶ τὴ ρώτησα τί ἤθελες

« Νὰ ἰδῶ, Δῆμο μου, ἂν εἶσαι σκεπασμένος ».

Ξύπνησα καὶ στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ τὴν εἶδα νὰ μὲ χαϊδεύη.

Εἶχα ἀρχίσει νὰ ἐπιθυμῶ τὸ σπίτι μας. Ἦθελα νὰ ἰδῶ τὴ μητέρα μου, τὸν πατέρα μου, τὶς ἀδερφές μου. Ὅταν μοῦ ἐρχόταν αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία δὲ μὲ χωροῦσε ὁ τόπος. Ἔβλεπα τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζήλευα. Ἄν εἶχα φτερά, ἔλεγα, μιὰ καὶ δυὸ θὰ ἦμουν κοντὰ στὴ μανούλα μου, στὸν πατέρα μου καὶ τὶς ἀδερφές μου.

Ἦ γιαιγιὰ σὰ νὰ καταλάβαινε κάτι, γιαιγιὰ μὲ ρωτοῦσε :

« Τί ἔχεις Δῆμο ; σὰ στενοχωρημένο σὲ βλέπω ».

Δὲν τῆς τὸ ἔλεγα. Μὰ καὶ στὴ μανούλα μου, ποὺ ἔγραφα, ποτὲ δὲν τῆς ἔλεγα πὼς ἤθελα νὰ πάω νὰ τὴν ἰδῶ, ἂν καὶ εἶχα τόση ἐπιθυμία. Τῆς ἔγραφα ὅσο μποροῦσα καλύτερα, τί γινόταν στὸ χωριὸ καὶ τὰ πιὸ ἀστεία.

Ἐνα ξημέρωμα, ποὺ ξύπνησα πολὺ νωρίς, τόσο στενοχωρήθηκα ποὺ θυμῆθηκα τοὺς δικούς μου, ποὺ δὲ μπόρεσα νὰ μείνω στὸ κρεβάτι μου καὶ σηκώθηκα. Ντύθηκα καὶ κατέβηκα κάτω στὴν αὐλή. Στὸ χωριὸ ἦταν ἡσυχία. Μακριὰ ἀκούονταν κουδουνίσματα. Θὰ ἦταν ἀπὸ κουδουνάκια μουλαριῶν.

Βγῆκα ἀπὸ τὴν αὐλὴ καὶ κοίταξα πρὸς τὴν κορφή τοῦ λόφου. Ἐκεῖ ἀπάνω ἦταν ἡ ἐκκλησοῦλα τοῦ Ἀϊ-Λιά. Δὲν εἶχα ἀνεβῆ ἀκόμη ἐκεῖ ἀπάνω. Νὰ ἦταν μα-

κριά ; θά μπορούσα ν' ανεβῶ ὡς ἐκεῖ ; Ἄς δοκιμάσω, συλλογίστηκα, καὶ ξεκίνησα.

Τὰ δέντρα στὶς πλαγιὲς μοῦ παρουσίαζαν τὶς εἰκόνες πὺ εἶχα δεῖ στὸ δάσος. Νὰ ἓνα δέντρο, πὺ μοιάζει μὲ γριούλα πὺ ἀπλώνει τὰ χέρια της, σὰ νὰ μοῦ λεῖ : « ἔλα ». Προχωρῶ : τὰ λιθάρια κυλοῦν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου καὶ θορυβοῦν : « ρρρρτ, κράκ, κράκ ! »

Τὰ δέντρα ἀπὸ τὸ δροσερὸ πρωινὸ ἀεράκι σιγοψιθυρίζουν « σсс ! σсс ! » Ἐνα πουλάκι ἀρχίζει σιγαλά τὸ τραγουδάκι του : « τίρι λίρι ! » Κορυδαλλὸς θὰ ἦταν.

Νά με ἐπιτέλους στὴν κορφή. Τὸ ἐκκλησιάκι χω-

μένο μέσα σὲ θεόρατες φουντωτὲς πουρναριές. Οἱ κορφές τους σαλεύουν καὶ βουίζουν ἀπὸ τὸ πέρασμα τοῦ ἀέρα : ββββ, βββββ ! Κάτω ἀπὸ τὶς πουρναριές εἶναι σκοτάδι. Ἀπὸ τὸ μοναδικὸ παραθυράκι τῆς ἐκκλησίας βγαίνουν μερικὲς ἀκτίνες ἀπὸ τὰ καντήλια. Προχωρῶ καὶ μπαίνω : ἡ πορτούλα ἦταν μισοα-

νοιγμένη. Ἔκαμα καλά, γιατί ἤμουν ἰδρωμένος. Εἶπα τὴν προσευχή μου καὶ κάθισα σ' ἓνα στασίδι: τί γλυκὰ πού με κοιτάζουν οἱ ἅγιοι ! Ὁ Χριστὸς στὴν ἀγκαλιά τῆς μανούλας του μοῦ χαμογελά. Εἶναι ζέστη ἐκεῖ μέσα. Τὸ βουητὸ μόλις ἀκούεται, σὰ νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά.

Ἀπὸ τὴν κούραση με πήρε γιὰ λίγο ὁ ὕπνος καὶ εἶδα ἓνα ὠραῖο ὄνειρο. Εἶδα πὼς μάζεψα ἓνα μπουκέτο ἀγριολούλουδα καὶ τὰ πρόσφερα στὸ Χριστό, καὶ αὐτὸς ἄπλωσε τὰ χεράκια του, τὰ πήρε καὶ μοῦ εἶπε : « εὐχαριστῶ ». Ξύπνησα καὶ βγῆκα ἔξω. Τὰ πουλιά κελαηδοῦσαν ἀσώπαστα· κάτω τὸ χωριὸ εἶχε ξυπνήσει καὶ ἀκούονταν φωνές ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ ζῶα.

Νὰ καὶ οἱ πρώτες ἀχτίνες τοῦ ἡλίου. Ὁ ἥλιος στὴν ἀρχὴ μοῦ φάνηκε σὰ σαλίγκαρος, πού ξυπνᾷ καὶ κινεῖ τὶς κερατῆς του. Ὑστερα ; Ξαίρω κι ἐγὼ τί νὰ πῶ, πὼς μοῦ φάνηκε ; Κατάλαβα ὅμως, πὼς ὅλα τὰ πλάσματα τὸν περίμεναν καὶ τὸν ἐθαύμαζαν σὰ νὰ τὸν ἔβλεπαν πρώτη φορά. Καὶ τὸ καθένα τὸν ἐχαίρετοῦσε με τὸ δικό του τρόπο. Νὰ καὶ τὰ κεφαλάκια ἀκόμη τῶν λουλουδιῶν, πού ἀνοίγουν τὰ φύλλα τους καὶ τὰ στρέφουν πρὸς τὸν ἥλιο !

Ἐγὼ κοιτάζω ἀκίνητος. Κάτω στὴ θάλασσα διακρίνω ἓνα βαποράκι, πού σκορπίζει τὸν καπνὸ του. Νὰ ἦταν ἐκεῖνο πού πήγαινε στὴν πατρίδα μου ; Ὡ, νὰ ἤμουν κι ἐγὼ μέσα.

Μάζεψα λουλούδια καὶ κατέβηκα. Μπήκα στὴν αὐλὴ τὴν ὥρα πού φώναζε ἡ Ἀνθούλα :

« Πατέρα, μὴν εἶδες τὸ Δῆμο ; »

Ὁ θεῖος μου βγῆκε καὶ με εἶδε με τὰ λουλούδια.

« Ποῦ ἦσαν Δῆμο ; »

— « Ἀνέβηκα στὸν Ἄϊ-Λιά ».

— « Μόνος ; » ρώτησε ἡ Ἀνθούλα.

— « Μόνος ἦταν πολὺ πρῶι πού ξύπνησα. Μὲ ποιὸν θὰ ἐπήγαινα ; » εἶπα, καὶ τὰ διηγῆθηκα ὅλα. Ἡ Ἀνθούλα μὲ κοίταζε μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα. Αὐτὴ δὲ θὰ πῆγαινε ποτὲ νύχτα ἐκεῖ ἀπάνω. Μόνο ὁ Πάνος τὸ κάνει αὐτό.

Ὁ θεῖος μὲ πῆρε στὸ γραφεῖο καὶ ἔβαλε τ' ἀφτί του στὸ στήθος μου. Ἦθελε νὰ ἐξετάσῃ τὴν καρδιά μου ; « Καλὰ πάμε », μοῦ εἶπε. « Μὰ ἄλλοτε ὅταν βγαίνης πρῶι, νὰ μὲ φωνάζῃς καὶ μένα ».

33. Ο ΠΑΝΟΣ ΠΑΙΡΝΕΙ ΤΑ ΠΟΥΛΑΚΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΦΩΛΙΕΣ

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη πολὺ πρῶι ἀνέβαινα μαζὶ μὲ τὸ θεῖο στὴν ἐκκλησούλα τοῦ Ἄϊ-Λιά. Ἐρχόταν καμιά φορὰ καὶ ἡ Ἀνθούλα. Μιὰ μέρα ἀνεβήκαμε ὅλοι πολὺ πρῶι καὶ κάμαμε λειτουργία.

Ἄλλη μέρα, πού κατεβαίναμε, ἀπαντήσαμε τὸν Πάνο.

Αὐτός, ἅμα μᾶς εἶδε, ἔκαμε νὰ κρυφθῇ, νὰ μᾶς ἀποφύγῃ, μὰ ὁ θεῖος τὸν ἐφώνασε !

« Ἐλα ἐδῶ, Πάνο, σὲ θέλω ». Ἔτσι ἦρθε κοντὰ μας.

« Δὲ μοῦ λές, Πάνο, τί ἔχεις στὸν κόρφο σου ; » τὸν ἐρώτησε ὁ θεῖος μου.

Ὁ Πάνος δὲν ἀπάντησε, οὔτε καὶ τὸ χέρι του τὸ ἔβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του. Κοίταζε μόνο τὸ θεῖο.

« Λέγε, τί ἔχεις ; » τὸν ἐρώτησε πάλι, μὰ αὐστηρὰ πάλιν ὁ θεῖος μου.

— « Πουλιάκια έχω, γιατρέ..... »

— « Τὰ καημένα, πόσο θὰ στενοχωριούνται στὸν κορφο σου. Γιὰ φαντάσου νὰ βρισκόταν ἕνας νὰ σὲ γλώση ἐσένα μέσα σ' ἕνα σακούλι », εἶπε ὁ θεῖος.

— « Λίγο ἔλειψε νὰ πιάσω καὶ τὴ μάνα » εἶπε ὁ Πάνος.

— « Καὶ τώρα θὰ κλαίῃ ἡ καημένη », ἐξακολούθησε ὁ θεῖος. « Ἐγὼ σοῦ λέω νὰ ἦταν ἕνας τουρκόγυφτος νὰ σὲ ἄρπαζε ἀπὸ τὴ μάνα σου καὶ νὰ σ' ἔχωνε

στο σακουλι. Καί νά ἔτρεχε πίσω του ἡ μάνα σου κλαίοντας καί παρακαλώντας, καί ὁ τουρκόγυφτος νά ἔφευγε γελώντας ».

Ὁ Πάνος ἔβγαλε τὰ πουλιά ἀπό τὸν κόρφο του καί τ' ἄφησε νά πετάξουν.

Παραπέρα ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ πουλιοῦ. Θὰ ἦταν ἡ μανούλα τους, γιατί σὲ λίγο ἀκούσαμε τὰ πουλάκια, πού χώθηκαν στὰ χαμόκλαδα νά τῆς ἀποκρίνονται: τσίου, τσίου! — « Ἐδῶ εἶμαστε! » ἤθελαν νά ποῦν. « Τὸ θηρίο, πού μᾶς ἄρπαξε, μᾶς ἄφησε ».

« Μπράβο, Πάνο! » φώναξα ἐγώ, πού τὸν εἶδα ν' ἀφήση τὰ πουλιά, καί χτύπησα τὰ χέρια μου ἀπὸ χαρά.

34. Ο ΠΑΝΟΣ ΔΕ ΧΑΛΑ ΠΙΑ ΦΩΛΙΕΣ

Ἐνα πρωὶ εἶδα ἓνα παράξενο ὄνειρο. Εἶχαμε ἀνεβῆ, λέει, στὸ βουναλάκι τοῦ Ἀϊ-Λιᾶ καί πάνω σὲ μιὰ πέτρα βρήκαμε ἓνα γράμμα. Τὸ πῆρε καί τὸ ἀνοιξε ὁ θεῖος μου, μὰ δὲ μπορούσε νά τὸ διαβάση.

« Λυτά δὲν εἶναι γράμματα », εἶπε. « Φαίνεται κάποιο πουλάκι βρήκε τὸ χαρτί, πήρε μελάνι ἀπὸ τὴν παπαρούνα καὶ τὸ ἔγραψε μὲ τὰ πόδια του· μπορεῖ καὶ μὲ τὴ μύτη του—ποιὸς ξαίρει ! Ποιὸς νὰ διαβάσῃ τέτοια γράμματα ! »

— « Ἐγὼ θὰ τὸ διαβάσω », εἶπα καὶ διάβασα :

Δῆμο Τιβουρά,

Πὲς στὸ θεῖο σου τὸ γιατρό, πὼς τὸν εὐχαριστοῦμε πολὺ, πάρα πολὺ, ποὺ μᾶς ἀγαπᾶ καὶ μᾶς προστατεύει. Ὅλα σχεδὸν τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ δὲν ἄφηναν πουλάκι γιὰ πουλάκι. Νὰ ἤξαιραν τί κόπο κάνομε γιὰ νὰ χτίσωμε τὶς φωλιές μας καὶ ν' ἀναστήσωμε τὰ πουλάκια μας, καὶ ἀπάνω ποὺ εἶναι ἔτοιμα νὰ ξεπετάξουν, χράπ ! μὲ τὰ χοντρόχερά τους νὰ μᾶς τ' ἀρπάξουν. Τί κλάματα καὶ τί θρήνους κάνομε τότε ! Μὰ τί καρδιὰ ποὺ ἔχουν αὐτὰ τὰ παιδιὰ, νὰ μὴν καταλαβαίνουν τὸ κακὸ ποὺ μᾶς κάνουν ; Τάχα δὲν ἔχουν καὶ αὐτὰ μανοῦλες ;

Τὸ μεγαλύτερο θηρίο γιὰ μᾶς ἦταν ὁ Πάνος. Ἀπὸ τότε ὅμως ποὺ ὁ θεῖος σου ἄρχισε νὰ τὸν μαλώνῃ, σιγὰ σιγὰ μᾶς ἄφησε. Τί καλὸ παιδί, ποὺ εἶναι τώρα ὁ Πάνος ! Μόνο δὲ μᾶς κυνηγᾶ πιά ; Δὲν ἀφήνει καὶ τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ· κανένα δὲν τολμᾶ νὰ μᾶς πειράξῃ. Ἔτσι βρήκαμε τὴν ἡσυχία μας.

Νὰ γράψῃς, Δῆμο, αὐτὴ τὴν ἱστορία, νὰ τὴ μάθουν ὅλα τὰ παιδιὰ, κι ἐμεῖς θὰ σοῦ τραγουδοῦμε τὰ πιὸ γλυκὰ τραγούδια μας.

Μὲ ἀγάπη

Φλωρός

Κότσυφας

Καρδερίνα

Κορυδαλλὸς

35. ΚΥΡΙΑΚΗ

“Όλα ήταν καινούργια για μένα, κι όλα μου ἄρεσαν ἐκεῖ στο χωριό, μὰ πιὸ πολὺ ὅταν ἦταν Κυριακή. Ἄ, τότε ἦταν όλα χαρὰ Θεοῦ.

Καὶ ὁ ἥλιος μοῦ φαινόταν πιὸ λαμπρός, καὶ τὰ πουλιὰ μοῦ φαίνονται πὼς δὲν τραγουδοῦσαν, μὰ πὼς ἔψελναν τὸ καθένα σὲ δική του ἐκκλησοῦλα. Καὶ τὰ λουλούδια πὼς εἶχαν πιὸ δυνατὴ μυρουδιά καὶ ἦταν πιὸ ὁμορφα.

Καὶ ἡ ἐκκλησοῦλα ; Μοῦ φαινόταν σὰ μιὰ μανούλα, ποὺ ἀγκάλιαζε ὅλα τὰ παιδιὰ της. Τὰ παιδιὰ της τὴ φιλοῦσαν καὶ τῆς ἔλεγαν πὼς θὰ εἶναι φρόνιμα· δὲ θὰ τὴν κάνουν ποτὲ νὰ λυπηθῇ.

“Όλοι ντυμένοι στὰ γιορτινά τους· καὶ οἱ δρόμοι καθαροί, οἱ αὐλὲς πεντακάθαρες.

« Νὰ ἦταν κάθε μέρα Κυριακή ! » ἔλεγα.

“Όταν ἔβγαίναν τ’ ἅγια, ἡ γιαιγιά μ’ ἔπαιρνε καὶ μ’ ἔβαζε μὲ τὴν Ἀνθούλα νὰ σκύψωμε νὰ περάσουν ἀπὸ πάνω μας τὰ χέρια τοῦ παπαῦ καὶ νὰ μᾶς βάλῃ στὸ κεφάλι τ’ ἅγιο δισκοπότηρο.

Τότε νόμιζα πὼς κι ἐγὼ ἤμουν ἓνα ἀπὸ τὰ παιδάκια ποὺ ἔσκυβαν νὰ πάρουν τὴν εὐλογία τοῦ καλοῦ Χριστοῦ μας καὶ πὼς μ’ ἄγγιζε τὸ ἅγιο του χέρι.

Εἶχε μιὰ τέτοια εἰκόνα ἡ μητέρα καὶ τὴ θυμῶμαι ἀκόμη.

36. Ο ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Ἄπὸ ὅλους μεγάλη ἐντύπωση μοῦ ἔκανε τὴν Κυριακὴ ὁ μπαρμπα-Γιώργος. Ἦταν βοσκὸς μὲ πολλὰ

πρόβατα καὶ εἶχε γιους καὶ θυγατέρες, νύφες καὶ ἑγγόνια.

Κατέβαινε φρεσκοξυρισμένος, μετὰ τὴν κατάσπρη φουστανέλλα του, τὶς κατάσπρες κάλτσες του, τὸ σε-

λάχι του με τις άλυσίδες, που είχε δεμένο το γυριστό σουγιά του κάθε Κυριακή.

Στήν έκκλησία έμπαινε σά θαμπωμένος, φοβισμένος. "Απλωνε τή μεγάλη του ράβδα, που τήν έπαιρνε με τὸ άριστερό χέρι, τήν άκούμπουσε με φόβο και σταυροκοπιόταν. "Αναβε μιá λαμπάδα, άσπαζόταν στο προσκυνητάρι και προχωρούσε στή μέση. "Απλωνε τή ράβδα του, έβαζε σταυρωτά άπάνω τὰ

χέρια του και σκοροντας έμενε έτσι άκίνητος ως τὸ τέλος.

"Όταν έβγαине έξω ὁ μπαρμπα-Γιώργος έπαιρνε βαριά άναπνοή, ψήλωνε τὸ κεφάλι και πήγαινε με τὸς φίλους του στὰ μαγαζιά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Δὲν ἀργοῦσε ν' ἀκουστῆ τὸ σφύριγμά του καὶ τὰ τραγοῦδια του.

Τὴν ὥρα ποῦ βασίλευε ὁ ἥλιος ἄφηνε τὰ βιολιά κι ὅσο νὰ καλοκοιτάξης βρισκόταν στὶς πλαγιὲς τοῦ βουνοῦ. Νὰ τὸν ἐβλέπατε πόσο σβέλτα περπατοῦσε ἢ καλύτερα νὰ εἰπῶ, πηδοῦσε.

“Ὅταν τὸν πρωτοεῖδα στὴν πλατεῖα, «ζωντάνεψε ὁ μπαρμπα-Γιῶργος», εἶπα, χωρὶς νὰ ξαίρω τ' ὄνομά του. Στὸ νοῦ μου εἶχε ἔρθει ὁ μπαρμπα-Γιῶργος τοῦ καραγκιόζη.

Θὰ τὸν ξαναβροῦμε τὸν μπαρμπα-Γιῶργο, τὸν ἀνοιχτόκαρδο.

37. Η ΒΡΥΣΗ

Κατὰ τὸ μεσημέρι καὶ τὸ βράδυ ὅλοι, οἱ γυναῖκες, τὰ κορίτσια καὶ πολλὰ ἀγόρια ἦταν στὴ βρύση τῆς ἐκκλησίας. Τὸ βράδυ μάλιστα, ποῦ μαζεύονταν καὶ τὰ ζῶα, μικρὰ καὶ μεγάλα, νὰ πιοῦνε, δὲν τολμοῦσε νὰ περάση κανεὶς. Ποπὸ, τί θόρυβος καὶ φωνὲς τότε!

Πονοκέφαλο ἔπιανε τὸν κάθε ἀσυνήθιστο!

Ἐγὼ πήγαίνα μὲ τὴν Ἀνθούλα πολλὲς φορὲς τὴν ἡμέρα, νὰ φέρωμε κρῦο νερὸ τοῦ θείου, τῆς θείας ἢ τῆς γιαγιάς.

Δὲν περιμέναμε νὰ μᾶς τὸ εἰποῦν. Τὸ ξαίραμε μόνοι μας.

Καὶ τὸ φέρναμε μέσα σὲ κάτι κανατάκια ἀπὸ κέδρινες δοῦγκες καμωμένα. Τί ὠραῖα ποῦ μύριζαν καὶ τί νόστιμο ἔκαναν τὸ νερό! Καὶ τώρα ἀκόμη τὴ νιώθω τὴ μυρουδιά τους.

Τὸ χωριὸ ὅμως εἶχε παντοῦ βρύσες: γιατί μαζεύ-

ονταν στή βρύση τῆς ἐκκλησιᾶς ; "Ἐλεγαν πὼς εἶχε τὸ πιὸ κρύο νερό. Καὶ ὁ θεῖος ἔλεγε, πὼς ἦταν καὶ πιὸ νόστιμο ἀπὸ τὸ νερὸ τῆς βρυσούλας ποὺ εἶχε ὁ κῆπος του. Μὲ τὸν καιρὸ κατάλαβα, πὼς καὶ οἱ ἄλλες βρύσες δὲν εἶχαν ἄσχημο νερό. Πολλὲς εἶχαν καὶ πιὸ καλὸ νερό.

Τότε ;..... Μὲ τὸν καιρὸ βρῆκα τὸ λόγο.

Στὴ βρύση ἔβγαине κάθε στιγμή ἡ ἑφημερίδα τοῦ χωριοῦ, καὶ ἡ ἑφημερίδα τοῦ χωριοῦ ἦταν τὸ στόμα

τῆς θειᾶς Ποθούλας. Ἐρχόταν τάχα νὰ πάρη νερό, μὰ δὲν ἔπαιρνε.. Ἡ ἐγγόνα της, ἡ Τριανταφυλλιά, ἔχανε τὴν ὑπομονή της κι ἐρχόταν κι ἔπαιρνε τὸν τενεκέ.

Ἡ θειὰ Ποθούλα ὅλο ἔλεγε. Κάθε φορὰ ἀρχίζε : « Καλέ σεῖς τὸ μάθατε ; Τὸ καὶ τὸ ἔγινε... » Δὲν ἤξε-

ρε μόνο τὰ μυστικά του χωριοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν γύρω χωριῶν.

Ἦταν καὶ μερικὲς ἄλλες γριές, ποῦ, καμιά φορά ἤθελαν καὶ αὐτὲς νὰ ποῦν κάτι, μὰ ἡ θειά Ποθούλα τις ἀποστόμωνε. Ποῦ ν' ἀφήση ἄλλη νὰ μιλήση!

38. ΣΤΟ ΑΜΠΕΛΙ

Ἐνα ἀπόγεμα ἡ γιαγιά ἐτοίμαζε πολλὰ, γιατί θὰ πήγαινε τὴν ἄλλη μέρα πρῶι πρῶι στ' ἀμπέλι.

«Θαρθῶ κι ἐγώ, γιαγιά», παρακάλεσα.

— «Κι ἐγώ», εἶπε ἡ Ἀνθούλα.

— «Καλά· νὰ φωνάξω τότε τὸν Πάνο νὰ μᾶς βρῆ γαϊδουράκια», εἶπε ἡ γιαγιά.

Πρὶν βγῆ ὁ ἥλιος εἴμαστε στ' ἀμπέλια.

Ἡ μητέρα τοῦ Πάνου ἔβαλε θειάφι στὸ θειαφιστήρι καὶ θειάφιζε τὸ κάθε κλήμα.—Πούφ! πούφ! Ἡ κίτρινη σκόνη καθόταν ἀπάνω στὰ πράσινα φύλλα, στὰ σταφύλια, ποῦ οἱ ρῶγες τους ἦταν ἴσαμε ψιλὰ σκάγια.

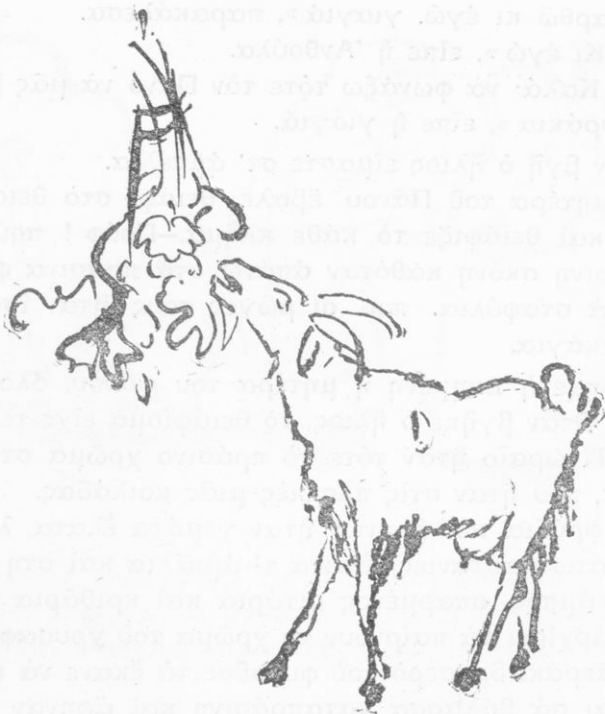
Ἐβηχε ἡ καημένη ἡ μητέρα του Πάνου, ὅλο ἐβηχε. Ὅταν βγῆκε ὁ ἥλιος, τὸ θειάφισμα εἶχε τελειώσει. Τί ὠραῖο ἦταν τότε τὸ πράσινο χρῶμα στ' ἀμπέλια, ποῦ ἦταν στὶς πλαγιὲς μιᾶς κοιλάδας.

Τὰ φρύδια τῶν βουνῶν ἦταν γεμάτα ἔλατα, λίγο παρακάτω καστανιές, ἔπειτα τ' ἀμπέλια καὶ στὴ μέση ὁ κάμπος, σπαρμένος σιτάρια καὶ κριθάρια ποῦ εἶχαν ἀρχίσει νὰ παίρνουν τὸ χρῶμα τοῦ χρυσαφιοῦ. Ἐνα ἀεράκι δροσερὸ ποῦ φυσοῦσε τὰ ἔκανε νὰ κουνιῶνται σὰ θάλασσα καταπράσινη καὶ ἀφηναν ἕνα λιθύρισμα.

Κάπου κάπου φαινόταν και καμια παπαρούνα, που καμάρωνε με τ' όλοκόκκινο φέσι της και χαιρετούσε δεξιά και αριστερά. Πιο πολλά ήταν στα χερσάδια τ' άγκάθια τ' άνθισμένα με τὰ μενεξεδένια λουλούδια τους.

Τὰ γαϊδουράκια έτρωγαν τ' άγκάθια όπως έμεις τὰ μαρούλια.

Ή γιαγιά είχε κόψει αρκετά βλαστάρια από τὰ κλήματα, πριν νά τὰ θειαφίση ή μητέρα του Πάνου, κι έπειτα έκοψαν αρκετές άγρόμπελες.

Μὲ αὐτὰ φορτώσαμε τὰ γαϊδουράκια καὶ γυρίσαμε κι ἐμεῖς καβάλα.

Χαρά ἢ γιδούλα μας, ποῦ τῆς φέραμε καινούργια τροφή !

Ἄρκετὰ τρυφερὰ βλαστάρια τοῦ ἀμπελιοῦ καὶ ἀγράφελες καὶ συκόφυλλα κι ἄλλα φύλλα καὶ χόρτα, τὰ ξέραине ἀπὸ τώρα ἢ γιαγιά γιὰ τροφή τῆς γιδούλας τὸ χειμῶνα.

39. Ο ΤΥΦΛΟΣ ΚΟΡΦΟΛΟΓΟΣ

Ἦμουν ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ θείου μου μιὰ μέρα, ὅταν ἀκούω μιὰ φωνὴ ἀσθενικὴ νὰ λέη :

« Ὅλα τῆς γῆς τὰ βότανα πουλῶ. Ρίγανη, φασκομηλιά..... ! »

Εἶπε καὶ ἄλλα πολλά, μὰ ποῦ νὰ τὰ θυμοῦμαι !

« Εἶναι ὁ γέρο-Γιαννάκης, ποῦ πουλεῖ τὰ βότανα. Εἶναι στραβός », μοῦ εἶπε ἓνα παιδάκι, ποῦ ἦταν μαζί μου. « Νὰ τὸν ἰδῆς ὅμως πὼς περπατᾶ, σὰ νὰ ἔχη μάτια. ! »

Ἀπὸ ἓνα στενὸ δρόμο πρόβαλε ἓνας γέρος ψηλός, ἀδύνατος. Ἦταν φορτωμένος δυὸ σακούλια. Τὸ ἓνα τὸ εἶχε περάσει στοὺς ὤμους του, ὅπως τὰ παιδιὰ τῆς σάκκα τους, καὶ τὸ ἄλλο τὸ εἶχε περάσει στὸ ἀριστερὸ χέρι του. Μὲ τὸ δεξιὸ κρατοῦσε μακρὸ ραβδί καὶ σὰ νὰ στηριζόταν λίγο σ' αὐτό. Μοῦ φάνηκε πὼς τὸ ραβδί του, ὅπως τὸ κρατοῦσε, ἔμοιαζε μὲ μικρὸ παιδάκι, ποῦ τὸν ὠδηγοῦσε κρατώντας τον ἀπὸ τὸ χέρι.

Ὁ τυφλὸς πῆγε ἴσια στὴν πόρτα τοῦ θείου μου καὶ στάθηκε. Μὲ τὸ ραβδί του χτύπησε ἐδῶ κι ἐκεῖ τὴν πόρτα, κατὰλαβε πὼς ἦταν ἀνοιχτὴ καὶ μπῆκε μέσα.

Πήγα κι εγώ κοντά. Αυτός είχε σταθή στη μέση της αούλης και άρχισε να φωνάζει :

« Κυρά 'Ανθή, θ' αγοράσης τίποτα σήμερα ; » είπε και σήκωσε το πρόσωπό του προς το άπάνω πάτωμα,

σά να ήθελε να ιδῆ με τὰ τυφλά του μάτια. Πόσο τόν έλυπήθηκα !

— « Ναί, μπαρμπα-Γιαννάκη », άκούστηκε ή φωνή πῆς γιαγιάς και σέ λίγο κατέβηκε. « Πώς πάει τὸ έμποριο, μπαρμπα-Γιαννάκη ; » ρώτησε.

— « Καλά, καλά: δόξα νάχη ο Θεός, καλά. Όλοι μὲ λυποῦνται καὶ ἀγοράζουν. Στὸ γειτονικὸ χωριὸ προχτὲς ἕκαμα χρυσὲς δουλειές ».

Ἐγὼ ἀπορούσα.

« Ποιὸς ἄλλος εἶναι ἐδῶ στὴν αὐλή ; ρώτησε:

— « Τὸ ἐγγονάκι μου, ὁ Δῆμος », εἶπε ἡ γιαγιά καὶ ἀναστέναξε.

— « Τῆς Ἀργυρῶς τὸ παιδί ; »

— « Ναί, μπαρμπα-Γιαννάκη ».

Ὁ μπαρμπα-Γιαννάκης ἀπλώσε τὰ χέρια του καὶ μ' ἔψαξε.

« Ἀδύνατο λίγο, μὰ γερὸ. Ἴδιο τῆς μάνας του » εἶπε. « Νὰ σοῦ ζήση ».

— « Εὐχαριστῶ ».

— « Μὰ πῶς βλέπει ; » εἶπα χωρὶς νὰ τὸ θέλω στῆ γιαγιά.

— « Ὅχι, παιδί μου », ἀπάντησε ὁ μπαρμπα-Γιαννάκης, « ὅλα τὰ νιώθω μὲ τὸ χέρι μου ».

Ἡ γιαγιά τότε τὸν ἐρώτησε :

« Πότε θὰ μοῦ φέρης κάππαρη, μπαρμπα-Γιαννάκη ; »

— « Σὲ καμιὰ δεκαριά μέρες ἀκόμη. Θὰ τὴ μαζέψω ἀπὸ τὸ βράχο τοῦ μοναστηριοῦ ».

— « Μὰ δὲ φοβᾶσαι μὴν πέσης, μπαρμπα-Γιαννάκη . »

— « Ὅχι, κυρὰ Ἀνθή. Κατεβαίνω μὲ τὴν ἴδια εὐκολία πού κατέβαινα ὅταν ἤμουν παιδί κι ἔκοβα τὸν κισσὸ τὸ χειμῶνα. Καὶ τώρα ἀκόμη τὸν κισσὸ γιὰ τὴ γιδούλα μου ἀπὸ κεῖ τὸν κουβαλῶ. Κανεὶς ἀνοιχτομάτης δὲν τολμᾷ νὰ κατεβῆ », καὶ χαμογέλασε ἡμερὰ ὁ μπαρμπα-Γιαννάκης.

— « Φαντάζομαι τι θὰ ἦσουν μὲ μάτια », εἶπε ἡ γιαγιά.

— « Ἔ, τί νὰ γίνη », εἶπε ἀναστενάζοντας ὁ μπαρμπα-Γιαννάκης.

Ἦ γιαγιά ἀγόρασε διάφορα βότανα ἀπὸ τὸ μπαρμπα-Γιαννάκη, ἔπειτα ἔφερε καὶ τὸν κέρασε κρασί. Ὁ μπαρμπα-Γιαννάκης τὸ ἤπιε κι ἔφυγε.

« Χαιρετίσματα στὴν κυρὰ Φρόσω », τοῦ εἶπε ἡ γιαγιά.

« Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ », ἔκαμε αὐτὸς καὶ βγῆκε ἔξω.

40. ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΑΝΝΑΚΗ

Ἄμα ἔφυγε ὁ μπαρμπα-Γιαννάκης, ἡ γιαγιά μοῦ διηγήθηκε πῶς τυφλώθηκε. Κάθισε σ' ἓνα παγκάκι κι ἐγὼ κοντὰ καὶ ἄρχισε :

« Εἶχαμε θέρος. Ὅλο τὸ χωριὸ ἦταν ἔρημο. Μόνο μερικοὶ γέροι καὶ τὰ μικρὰ παιδάκια εἶχαν μείνει σ' αὐτό.

» Ὁ μπαρμπα-Γιαννάκης θὰ ἦταν τότε ἴσαμε δεκαῆξι χρονῶν καὶ κουβαλοῦσε τὰ δεμάτια του ἐδῶ στὸ παραπάνω ἄλωνι. Εἶχε ἀρχίσει νὰ σκοτεινιάζη, ὅταν ἔφερνε τὸ τρίτο φόρτωμα. Καθὼς πρόβαλε στὸ χωριὸ ἀπὸ τὴν πέρα ράχη, τί βλέπει ; Φωτιά στὴν κάτω γειτονιά, φλόγες μεγάλες. Ἄκουσε καὶ φωνές, ξεφωνητά. Ἀφήνει τὸ μουλάρι του φορτωμένο καὶ τρέχει. Φτάνει κοντὰ καὶ βλέπει πῶς καιόταν τὸ σπίτι τοῦ Παναγιώτη Γκρίτσαλη.

Ὅσοι εἶχαν γυρίσει ἀπὸ τὰ χωράφια τους—καὶ ἦταν λιγοστοὶ αὐτοὶ—καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀγορᾶς εἶχαν τρέξει καὶ πολεμοῦσαν μὲ κουβάδες, μὲ τενεκέ-

δες και άσκιιά νά σβήσουν τή φωτιά. Αὐτή ὅμως εἶχε πάρει δρόμο. Φυσοῦσε κι ἕνας ἀέρας δυνατός.

Ὁ κόσμος αὐτός, ποῦ πολεμοῦσε νά σβήση τή φωτιά, νόμιζε πῶς στὸ σπίτι δὲν ἦταν ἄνθρωποι.

Ἄλλὰ ἐκεῖνη τή στιγμή ποῦ ἔφτασε ὁ Γιαννάκης, ἕνα προσωπάκι φάνηκε σ' ἕνα παράθυρο νά σαλεύη.

Πολλοὶ τὸ εἶδαν καὶ φώναξαν: « Παιδί εἶναι μέσα, παιδί! ».

— « Θάναι ἢ Φρόσω », πρόσθεσε κάποια γριούλα. Τὸ προσωπάκι εἶχε χαθῆ ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Ὅλοι φώναζαν σὰν τρελοὶ, δοκίμαζαν νά πάνε, ἀλλὰ ποῦ; Κανεὶς δὲν τολμοῦσε ν' ἀνεβῆ ἀπάνω στὸ φλογισμένο σπίτι! Ὁ Γιαννάκης ὅμως ὤρμησε. Τὸν ἔχασαν ἀρκετὴ ὥρα. Νόμισαν πῶς εἶχε καὶ κι' αὐτός, μὰ νά, φάνηκε κρατώντας στὰ χέρια του ἕνα κορι-

τσάκι. Καθώς όμως είχαν πια γλιτώσει και οι δύο, ένα ξύλο πέφτει άναμένο και τον βρίσκει στα μάτια.

"Έτσι τυφλώθηκε ο Γιαννάκης," Αρχισε όμως όταν γιατρεύτηκαν οι πληγές, να γυρίζη έδω κι εκεί και προσπαθούσε να πηγαίνει, όπου πήγαινε όταν

εἶχε τὸ φῶς του. Καὶ τὸ κατώρθωσε. Ἔμαθε καὶ νὰ πλέκη καλάθια, νὰ πελεκᾷ κουτάλια, νὰ κεντᾷ ρόκες. Ὅσοι τὰ ἔβλεπαν τὰ ἔβρισκαν πολὺ ὠραῖα.

Ὅταν ἦρθε σὲ ἡλικία ποὺ παντρεύονταν, ποιά μποροῦσε νὰ πάρῃ ἕναν τυφλό ;

Μὰ καὶ αὐτὸς οὔτε τὸ συλλογιζόταν νὰ κάμῃ οἰκογένεια. Ἦταν ὅμως μιὰ κόρη, ποὺ δὲν ἤθελε ἄλλον ἀπ' αὐτὸν νὰ πάρῃ: καὶ αὐτὴ ἦταν ἡ Φρόσω, ποὺ γιὰ νὰ τὴ σώσῃ εἶχε χάσει τὸ φῶς του. Καὶ ἡ Φρόσω τὸν πῆρε

41. Ο ΓΥΦΤΟΣ

Ντίγκ, ντίγκ, ντίγκ, ντίγκ ! ἀκούστηκε ἕνα πρῶινὸ στὴ γειτονιά μας.

Καὶ μαζί μ' αὐτὸ ἀνοιξαν μερικὰ παράθυρα καὶ πρόβαλαν οἱ χωρικοί.

«Θανάσaina, Γιάννaina ! δὲν ἀκοῦτε ; Ὁ γύφτος ἦρθε ! Ἀκαμάτρες, ποῦ σᾶς νιάζει ἐσᾶς, ἂν θὰ βρεθῆτε χωρὶς δρεπάνια ; Καὶ ὁ θέρος ζυγώνει.»

Ἦταν ἡ φωνὴ τῆς Ποθούλας, ποὺ ἀντήχησε στὴν πρῶινὴ ἡσυχία μαζί μὲ τὸ σφυροκόπημα τοῦ γύφτου :
ντίγκ ! ντίγκ ! ντίγκ ! ντίγκ !

Ἀλήθεια, πότε ἦρθε ὁ γύφτος ; Μὰ μήπως τὸ ξαίρει κανεὶς πότε ἔρχεται καὶ πότε φεύγει καὶ ποῦ πηγαίνει.

Νύχτα θὰ ἦρθε καὶ ξεφόρτωσε τὸ φουσερό του τὸ μεγάλο καὶ τὸ ἀμόνι καὶ τὰ σφυριά του καὶ τὸν τροχὸ του. Ἄνοιξε τὸ καλυβάκι, ποὺ τὸ εἶχε νοικιάσει γιὰ τὸ καλοκαίρι, καὶ νά ! τὸ ἔστησε τὸ σιδεράδικο καὶ δουλεύει : ντίγκ ! ντίγκ ! ντίγκ !

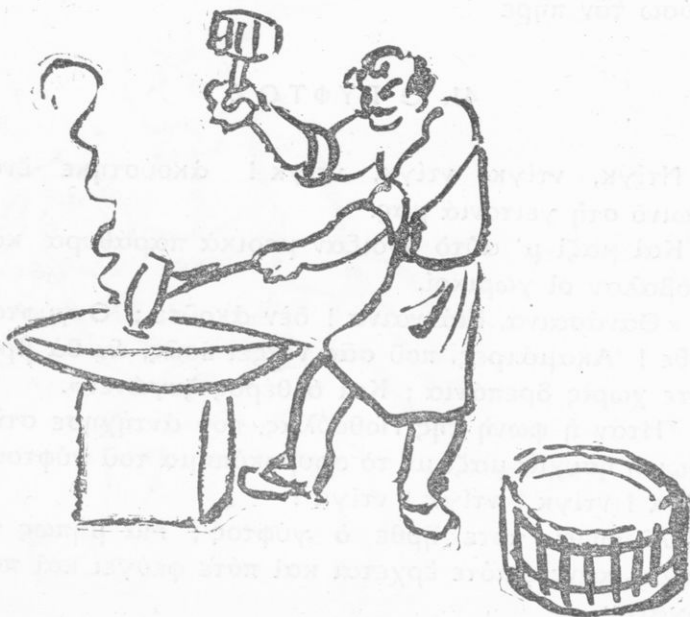
Ὁ Πάνος ξύπνησε πρῶτος ἀπ' ὅλα τὰ παιδιὰ.
 « Πᾶμε, Δῆμο », μοῦ φώναξε. « Ἦρθε ὁ γύφτος ».
 Ὅσο νὰ κατέβω καὶ νὰ πᾶμε, τὸ γύφτικο ἦταν
 γεμάτο μέσσα κι ἔξω.

« Νὰ μοῦ τροχίσῃς τὰ δρεπάνια ».

— « Νὰ μοῦ φτιάσῃς δυὸ καινούργια ».

— « Ἐμένα πέντε ».

Οἱ γυναῖκες μπαίνουν στὴ σειρὰ κι ὁ γύφτος κρα-

πει σημείωση: οἱ γυναῖκες ἔπειτα φεύγουν.

Ὁ γύφτος βάζει τὸ σίδηρο στὴ φωτιά καὶ τὸ κοκ-
 κινίζει. Ἐπειτα τὸ παίρνει μὲ τὴν τσιμπίδα καὶ τὸ
 βάζει ἀπάνω στὸ ἀμόνι καὶ τὸ χτυπᾷ μὲ τὸ σφυρί.—

Πάφ, πίφ, πάφ ! πετιοῦνται οἱ σιδερένιες σπίθες σάν ἀστρουλάκια.

« Ὅχ ! » κάνει ἓνα παιδί, πού τὸ πέτυχε μιὰ σπῖθα στὸ χέρι.

Ντίγκ ! ντίγκ ! ντίγκ !, ἔπειτα τὸ πλαταίνει καὶ τὸ λιγίζει. Ἀπὸ κόκκινο πού ἦταν τὸ σίδηρο, γίνεται τῶρα σταχτί. Τὸ βάζει πάλι στὸ καμῖνι καὶ τὸ πυρώνει.

Ββββ, Ββββ, βουΐζει ὁ ἀέρας, πού βγαίνει ἀπὸ τὸ φουσερό. Τὸ ψυχοπαίδι, πού ἀνοίγει καὶ κλείνει τὰ φτερά τοῦ φουσεροῦ, λιγίζει τὸ σῶμα του πότε δεξιά καὶ πότε ἀριστερά.

Τὸ σίδηρο πάλι κοκκίνισε : ντίγκ ! ντίγκ ! ντίγκ !

Τὸ πετᾶ κάτω καὶ παίρνει ἄλλο σίδηρο. Τὸ παιδί μαζεύει ὅποιο εἶχε κρῶσει καὶ τὸ βάζει στὴ μέγγενη καὶ τὸ σφίγγει. Ἐπειτα παίρνει τὴ λίμα καὶ ἀρχίζει νὰ τὸ λιμάρη : γρίτς, γρίτς, γρίτς !

« Ὅταν εἶναι ἔτοιμο, τὸ δίνει στὸ γύφτο, καὶ αὐτὸς τὸ βάζει πάλι στὴ φωτιά καὶ ὕστερα τὸ βυθίζει στὸ νερό. Ζζζζζ ! κάνει τὸ καυτὸ σίδηρο καὶ παύει.

« Ὅλο τὸ καλοκαίρι ἔχει πολλὲς δουλειὲς ὁ γύφτος : θὰ διορθώση τὶς παλιὲς κλειδωνιὲς καὶ θὰ φτιάση καινούργιες, θὰ ἐτοιμάση ἔπειτα τὰ μικρὰ κλαδευτηράκια γιὰ τὸν τρύγο κι ἔπειτα ἔχει τὰ ὑνιά, τὶς ἀξιῖνες, τοὺς κασμάδες, καὶ ἄφησε τὰ κουδούνια πού ἔχει νὰ ἐτοιμάση γιὰ τοὺς βοσκούς.

Ἐμεῖς τὰ παιδιὰ τὸν στενοχωροῦμε.

Ὁ γύφτος χάνει τὴν ὑπομονή του, παίρνει τὴ βρεχτεῦρα καὶ μᾶς κυνηγᾶ. Ἐμεῖς τότε πηγαίνομε ἀπὸ τὸ πίσω μέρος καὶ κοιτάζομε ἀπὸ μιὰ μεγάλη τρύπα. Μὰ πόσοι νὰ δοῦμε ἀπὸ κεῖ.

Τὸ ἓνα σπρώχνει τὸ ἄλλο νὰ ἰδῆ. Κοντὰ ἐκεῖ εἶναι δεμένο τὸ γαϊδουράκι τοῦ γύφτου. Μᾶς κοιτάζει μὲ πεντωμένα ἄφτιά, καὶ φαίνεται σὰ νὰ μᾶς λέη : « Δὲν τὸν ἀφήνετε ἡσυχο τὸν ἄνθρωπο ; Σᾶς πειράζει αὐτός ; Ἄφηστε τον νὰ κάμη τὴ δουλειά του ! »

Μὰ ποῦ ἐμεῖς ; Μᾶς ἀρέσει νὰ τὸν βλέπωμε νὰ πολεμᾷ μὲ τὰ σίδερα· καὶ ὁ γαῖδαρος ἀπελπίζεται καὶ ἀρχίζει τὸ τραγοῦδι.

42. Ο ΘΕΡΟΣ

Τὸ χωριὸ ὅλο εἶναι σὲ μεγάλη κίνησι. Στὰ χαμηλὰ χωράφια ἄρχισε ὁ θέρος. Τὰ μεγάλα παιδιὰ κουβαλοῦν στ' ἄλώνια τὰ δεμάτια. Οἱ γέροι βοηθοῦν στὸ ξεφόρτωμα καὶ τὰ στοιβάζουν σὲ θημωνιές.

Ἐγὼ μὲ τὸ Σπύρο ἀνεβαίνομε στ' ἄλώνια. Ἴδρῶνει ὁ καημένος γιὰ ν' ἀνεβῆ ἐκεῖ ψηλὰ ποῦ εἶναι.

“Αφησε όταν τόν κάνω άλογάκι και γυρίζη ν’ άλωνίση. ‘Ο Πάνος δέν έχει καιρό για παιγνίδια. Κουβαλει τὰ λίγα δέματα από ένα χωραφάκι τους.

‘Η γιαγιά έτοιμάζεται για να πάη να θερίση ένα μεγάλο χωράφι. Θα μείνη εκεί μιὰ βδομάδα.

Νά μάς έπαιρνε και μάς !

Χαρά, όταν είπε ο θεϊος να πάμε με τη γιαγιά.

Πόσο στενόχωρο τὸ καλύβι που θα μέναμε ! Μὰ τὸ χωράφι είναι μεγάλο, ανάμεσα σε δυὸ βουναλάκια με μικρὰ ἔλατα φουντωτά. Τώρα τὸ χωράφι ήταν ἴδια χρυση θάλασσα. Πόσο δυνατός ψιθυρισμός άκούόταν, όταν φυσούσε ο άνεμος.

Τη νύχτα τί σιγαλιὰ που άπλώθηκε ! Μόνο τὸ αέρακι μιλούσε με τὰ στάχυα.

Και ο οὐρανὸς καθαρὸς καθαρὸς και τ’ αστέρια ἔλαμπαν και φαίνονταν σὰ μάτια πολλὰ που κοιτάζουν κάτω.

‘Ηταν άκόμη νύχτα, γλυκοχαράματα, όταν με ξύπνησε ένα γλυκὸ τραγούδι :

Γινηκαν τὰ γεννήματα

και μπήκαμε στὸ θέρο.

Πετάχτηκα από τὸ καλύβι. Μέσα στὸ γλυκὸ φῶς που σκόρπιζε τὸ γλυκοχάραμα είδα τις θερίστρες να θερίζουν. Θέριζαν και τραγουδοῦσαν. θέριζαν θαρρετὰ και γοργά. Τὸ χέρι τους δὲ λάθειε χρρρτς, χρρρτς !.

Κάθε χεριά που ἔκοβαν, τὴν άπλωναν χάμω, και όταν μαζεῦονταν άρκετές, τις ἔκαναν ένα χερόβολο, που τὸ ἔδεναν με μερικὲς καλαμιές σιταριῶν και τὸ πετοῦσαν.

Πόσο κατακόκκινος βγήκε ο ήλιος ! Και καιει, καιει πολύ. Οι θερίστρες φορούν τὰ τσεμπέρια τους νὰ μὴν τὶς κάψη. Τὸ τραγούδι σιγὰ σιγὰ παύει. Ὁ ἰδρώτας ἀρχίζει νὰ τρέχη.

« Κορτίσια, καιρὸς νὰ φᾶτε καὶ νὰ ἡσυχάσετε », λέει ἡ γιαγιά.

Τὸ ἀγαπημένο τους φαγὶ εἶναι ἡ σκορδαλιά καὶ τὸ ξιδόλαδο.

Ὁ Πάνος κουβαλεῖ νερὸ ἀπὸ μιὰ κρυοβρυσούλα.
" Ἄν ἔλειπε κι αὐτή, τί θὰ γινόταν !

Οἱ θερίστρες ξεκουράζονται τῶρα κάτω ἀπὸ τοὺς ἔσκιους. Τὸ ἀπομεσήμερο ξαναρχίζει ὁ θερισμὸς.

Τὸ ἀπομεσήμερο ἦρθε καὶ ὁ πατέρας τοῦ Πάνου καὶ δένει τὰ χερόβολα σὲ δεμάτια. Τὰ δένει μὲ μακριές βέργες ἀπὸ μουριές. Τὰ δυνατὰ του χέρια τὶς στρίβουν σὰ νὰ ἦταν σχοινιά.

Ἐπειτα τὰ φορτώνει στὰ γαϊδουράκια καὶ ὁ Πάνος τὰ ὀδηγεῖ στὸ χωριό. Τρία γαϊδουράκια ὀδη-

γει ὁ Πάνος. Ποτὲ δὲ θυμοῦμαι νὰ τοῦ ξεφορτώθη-
καν στὸ δρόμο.

Μὲ τὸ ἡλιοβασίλεμα ἀναπαύονται λίγο γιὰ νὰ
φᾶνε κι ἔπειτα θερίζουν· θερίζουν μὲ τὴ δροσιά καὶ
τὸ τραγούδι τους ἀκούεται γλυκὸ καὶ ἀπαλό.

Ἐμεῖς βοηθοῦμε τὴ γιαγιά νὰ μαγειρεύη, κου-
βαλοῦμε νερὸ καὶ ξερὰ ξυλαράκια, μαζεύομε τὰ χε-
ρόβολα νὰ τὰ κάμη δεμάτια ὁ μπαρμπα-Σταμάτης,
ὁ πατέρας τοῦ Πάνου.

Δοκιμάζομε κάποτε καὶ νὰ θερίσωμε μὲ τὸ δρε-
πάνι, μὰ τὸ δρεπάνι εἶναι βαρὺ γιὰ τὰ χέρια μας.

Στὶς τρεῖς ἡμέρες, ποὺ θερίστηκε ἀρκετὰ τὸ χω-
ράφι, νὰ καὶ ὁ μπαρμπα-Γιῶργος, ὁ βοσκὸς ποὺ γνώ-
ρισα στὴν ἐκκλησιά.

Εἶπε τῆς γιαγιάς νὰ φέρη τὰ πρόβατά του νὰ φᾶ-
νε τὴν καλαμιά, καὶ ὅταν ἀποθεριζόταν θὰ ἔστηνε
ἐκεῖ τὸ μαντρί του δυὸ ἐβδομάδες.

Ἔτσι τὰ πρόβατα θὰ ὠφελοῦσαν τὸ χωράφι.

Ἡ γιαγιά τὸ δέχτηκε.

Μὲ λύπη μας ἀφήσαμε τὸ καλυβάκι μας. Κι ἐκεῖ-
νο μᾶς φάνηκε, πὼς μᾶς κοίταζε μὲ τὸ μοναδικὸ πα-
ραθυράκι του καὶ μᾶς ἔλεγε: Καλὴ ἀντάμωση τὸ
φθινόπωρο.

Τὰ χωράφια τώρα φαίνονταν ἄσχημα θερισμένα.
Μὰ ἀρχίζε νέα ζωὴ γι' αὐτά. Θὰ ἔτρεφαν μὲ τὸ ἀπο-
κάλαμο τὰ πρόβατα!

43. ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΦΤΩΧΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ

Τελείωσε ὁ θέρος καὶ ἀρχίζει τὸ ἀλώνισμα. Ἐκεί-
νοὺς κάμπους ἀνεβαίνουν ἐκεῖνοι ποὺ θ' ἀλωνίσουν
πῶν μεγάλων νοικοκυραίων τὶς θημωνιές.

Οἱ φτωχοὶ τ' ἄλωνίζουν μὲ τὰ βόδια τους ἢ καὶ μ' ἓνα βόδι καὶ τὸ γαϊδουράκι τους. Δεμένα αὐτὰ στὸ ζυγὸ σέρνουν τὸ βαρὺ σανίδι, ποὺ στὸ κάτω μέρος γιὰ δόντια ἔχει πολλές πολλές στουρναρόπετρες. Γιὰ νὰ βαραίνει ἡ σανίδα καὶ νὰ κόβουν γερὰ τὰ δόντια της τὶς καλαμιές καὶ νὰ βγάζουν τὰ σπειριά ἀπὸ τὰ στάχυα, στέκει ἀπάνω ὀρθὸς ὁ νοικοκύρης μὲ τὰ παιδιὰ του.

Ἐκεῖ ἀπάνω μοῦ ἀρέσει ν' ἀνεβαίνω κι ἐγὼ μὲ τὸ φίλο μου τὸ Σπύρο. Μὰ τί τοῦμπες παίρνει ὁ Σπύρος ! Σὰν τόπι κατρακυλᾷ ἀπάνω στὸ ἄχυρο. Ἐμεῖς γελοῦμε καὶ τὰ βόδια στρέφουν καὶ τὸν κοιτάζουν μὲ τὰ μεγάλα τους μάτια. Πόσο γρήγορα ὅμως γυρίζουν τ' ἄλογα δεμένα μὲ σκοινιά καὶ πόσο ἀργὰ πὰ βόδια.

Καθὼς εἶναι γύρω ἀπὸ τὸ χωριὸ τ' ἄλώνια, τὴν ἐποχὴ τοῦ ἄλωνισμοῦ εἶναι χωμένο μέσα σὲ χρυσὰ σύννεφα ἀπὸ τ' ἄχυρα, ποὺ τὰ λιχνίζουν ψηλὰ καὶ τὰ παίρνει ὁ ἀέρας καὶ τὰ στριφογυρίζει σὰ χρυσὰ κουνούπια.

Καὶ οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν εἶναι στρωμένες μὲ χρυσοῦ σκόνη.

Καὶ στίς βρυσούλες τώρα καὶ στὰ ποταμάκια εἶναι ἄλλη κίνηση. Πλένουν τὸ σιτάρι καὶ τὸ σμιγάδι νὰ φύγη τὸ χῶμα καὶ τ' ἀπλώνουν στίς ἀντρομιδες νὰ στεγνώση κι ἔπειτα νὰ τὸ πᾶνε στὸ μύλο.

Χαρὰ στὰ παιδιὰ, ποὺ θὰ φᾶνε τὶς « νιές κουλοῦρες » ! Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ξανάρχεται ὁ μπαλωματῆς, ποὺ ἔρχεται χρόνια τώρα στὸ χωριό.

Ἔρχεται καὶ ὁ γανωματᾶς νὰ κόμη συντροφιά

τοῦ γύφτου καὶ οἱ γυρολόγοι μὲ τὶς μπογιές, τὰ πα-
νικά καὶ τὶς φανταχτερὲς κορδέλες.

Καὶ ἀκούεται τότε στὸ χωριό :

« Παπούτσια νὰ μπαλώσωμε ! »

— « Χαλκώματα νὰ γανώσωμε ! »

— « Μπογιεές,, τσίτια, χασέδες, κορδέλες χτέ-
νια, τσατσάρες !... »

Καὶ δὲν εἶναι μόνο αὐτοί. Ἔρχονται ὀλόκληρες
συντροφίες : ἀπὸ χτίστες νὰ χτίσουν τὰ καινούργια
σπίτια, μαραγκοὺς νὰ φτιάσουν πόρτες καὶ παράθυ-
ρα, καὶ ἄλλες ἀπὸ ἀσβεστάδες γιὰ νὰ χτίσουν τ' ἄ-

σβεστοκάμινα καὶ ἀπὸ πριονάδες ποῦ θὰ σκίσουν καμιά μεγάλη καρυδιά ἢ καστανιά, σανίδες ἀπὸ ἔλατα καὶ δοῦγες ἀπὸ βελανιδιές. Ἀπὸ τὶς δοῦγες θὰ γίνουν τὰ καινούργια βαρέλια. Ὅπου καὶ νάσαι θ' ἀρχίσουν νὰ ὠριμάζουν τὰ σταφύλια.

Ἔρχονται αὐτὴ τὴν ἐποχὴ, γιατί τότε βρίσκουν δουλειά, καὶ οἱ χωρικοὶ ἔχουν νὰ τοὺς πληρώσουν μὲ σιτάρι, καὶ τὸ σιτάρι τὸ ἔχουν ἀνάγκη οἱ φτωχοὶ τεχνίτες.

Ἔτσι σὰ διαβατάρικα πουλιὰ περνοῦν οἱ τεχνίτες ἀπὸ τὸ χωριό.

44. ΤΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΜΑΣ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΚΑΙ Η ΞΕΛΑΣΗ

Ἔχομε κι ἐμεῖς τὰ παιδιὰ μεγάλη χαρὰ. Βαρεθῆκαμε τ' ἄλλα παιγνίδια καὶ τώρα παίζομε τὸ χτίστη, τὸν ἀσβεστά, τὸ γανωματά... ὅλους.

Μὰ πιδὸ πολὺ τὸ μπαλωματὴ. Ἐνα παιδί κάθεται ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἄλλα καὶ ράβοντας τάχα σὰν καλὸς μπαλωματῆς, προσπαθεῖ νὰ χτυπήσῃ μὲ τοὺς ἀγκῶνες του τὰ δυὸ ἄλλα, πρὶν νὰ πραφτάσουν αὐτὰ νὰ πὸν χτυπήσουν.

Ὁ Πάνος παίζει ἐξοχα τὸ μπαλωματὴ. Τὰ χέρια μας καὶ τὸ κορμί μας καὶ τὰ πόδια μας μουδιάζουν ἀπὸ τὰ χτυπήματα.

Ἄν πῆς γιὰ τὸ Σπύρο, βγαίνει πάντοτε ζημιωμένος. Τὴ χρονιά ἐκείνη μεγάλη χαρὰ εἶχαν καὶ τὰ μεγάλα κορίτσια. Θὰ χτίζονταν δυὸ καινούργια σπίτια. Καὶ τί μ' αὐτό ; θὰ πῆτε.

Ἀμέσως θὰ τὸ δῆτε. Στὸ χωριὸ τῆς γιαιγιάς ἡ ζωὴ σὲ πολλὰ εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν ἄλλων χωριῶν :

Τὰ κορίτσια χαίρονται, γιατί μερικές Κυριακές θά εἶχαν ξέλαση.

Ξέλαση θά πῆ νά κουβαλήσουν τὰ κορίτσια καί οἱ ἄλλες γυναῖκες τὸν ἄμμο καί τις πέτρες γιὰ τὰ καινούργια σπίτια. Καί ὅλοι στὸ χωριὸ τὸ εἶχαν γιὰ καλὸ νά φέρῃ ὁ καθένας ἀπὸ ἓνα λιθάρι ἢ ἀγκωνάρι. Καί τὰ παιδιὰ δὲν ἔμειναν πίσω.

Οἱ ἄντρες θά ἔφερναν ἀπὸ τὸ δάσος τὰ μεγάλα βαριά μάρμαρα, πού εἶναι γιὰ παραστάτες, ἀνώφλια καί κατώφλια στὶς πόρτες.

Καί τὸ βράδυ βράδυ πού θά τελείωνε ἡ δουλειά, τὰ κορίτσια θά τραγουδοῦσαν καί θά χόρευαν. "Ἄφησε τ' ἀστεῖα καί τὰ τραγούδια πού ἔλεγαν στὸ δρόμο. "Ἐπειτα εἶχαν ἄλλα τραγούδια καί χορούς, ὅταν θά τελείωνε τὸ σπίτι καί θά κρεμοῦσαν τὰ μαντίλια γιὰ τὸν πρωτομάστορα καί τοὺς χτίστες, καί τοὺς μαραγκοὺς.

᾿Ω, δὲν εἶναι ὠραῖο νά νιώθῃς πὼς τὸ κάθε σπιτάκι ἔγινε μὲ τὰ χέρια ὄλων ;

Καί τί ἀστεῖα τὰ τραγούδια τῶν κοριτσιῶν :
Ψυχομαχοῦσε ὁ χαλκιάς, κι ἡ γύφτισσα τὸν κλαίγει.
« Ἐσὺ πεθαίνεις, μάστορα, κι ἐμένα πού μ' ἀφήνεις ; »
— « Σ' ἀφήνω τὴν καλύβα μου, τὴ χιλιοστρυπημένη, νάχῃς τὸν ἥλιο μάγερα, καί τὴ βροχὴ γιὰ πλύστρα καί τὸν ἀέρα σκουπιστὴ καί τὸ χαλάζι φίλο..... »

᾿Ο Ρεβιθούλης.

"Ἄντρα ψηλὸ μοῦ δώσανε, ψηλὸ σὰν τὸ ρεβίθι,
μόν' ἀντρειωμένος ἦτανε, τὴ στάχτη ἀνακατώνει.
Τὴ στάχτη ἀνακατεύοντας ἐβρῆκε μιὰ βελόνα
καί τὴ βελόνα φόρτωσε στὴν πλάτη γιὰ τσεκούρα,
καί πάει στὸ λόγγο τρέχοντας, πάει νά κόψῃ ξύλα.

Τὸ Χρυσὸ μου Βιβλίον Ἀναγνωστικὸ Β'. Δημοτ. Ἔκδ. Α'.

ἽΟ ποντικός,

Φορτώσαμε τὸν ποντικὸν
 ἑνιάκιλά ρεβίθια
 κι αὐτοῦ στὰ μεσοσάμαρα
 σαράντα κολοκύθια.
 Τὰ κολοκύθια εἶχαν νερὸ
 καὶ τὸ νερὸ βατράχια·
 καὶ τὰ βατράχια λάλαγαν
 κι ὁ ποντικὸς ἐσκιάχτη
 καὶ τὸ φορτιὸ του τὸρριξε
 καὶ πιλαλώντας φεύγει.
 Μέσα στ' ἀμπάρια τρύπωσε.
 κι ἡ μάννα του τοῦ λέγει:
 «Ποῦ πᾶς, παιδί μου, πόντικα;
 ποῦ πᾶς, καλὲ Ζαφεῖρη;»
 — «Πάω στὴν Πόλη γι' ἄρματα
 καὶ στὴ Φραγκιά γιὰ ροῦχα».

ἽΟ πολυγένης.

Τρεῖς σπανοὶ ἀπὸ τὴν Πόλη
 πέντε τρίχες εἶχαν ὅλοι,
 κι ἕνας ἄλλος Τηνιακὸς
 πέντε τρίχες μοναχός.
 «ὦ ! καλῶς τὸν πολυγένη,
 κι ἀπὸ ποῦθε κατεβαίνεις;»
 — «Ἀπ' τὴν Πόλη κατεβαίνω
 καὶ στὴ Βενετιά πηγαίνω.
 Πάω ν' ἀγοράσω χτένια
 εἰ μὲ φάγανε τὰ γένεια».

45. ΣΤΟ ΜΥΛΟ

Τρία γαϊδουράκια ξεκίνησαν για τὸ μύλο. Στὸ ἓνα εἶναι καβάλα ἢ Ἀνθούλα, στὸ ἄλλο ἐγὼ καὶ στὸ τρίτο ὁ Πάνος. Εἴμαστε καβάλα μισογόμι γιατί τὰ γαϊδουράκια εἶναι φορτωμένα σιτάρι.

Καὶ τὰ τρία εἶναι ζωηρὰ καὶ φιλότιμα· θέλουν νὰ ξεπεράσουν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο.

Ἄνεβαίνομε ἓνα λόφο κι ὕστερα κατεβαίνομε σὲ μιὰ μεγάλη ρεματιά. Τὸ ποταμάκι ποῦ τρέχει στὴ ρεματιά, περνᾷ καὶ ἀπὸ τὸ μύλο. Δὲν κάμαμε καὶ πολλὴ ὥρα καὶ φτάσαμε στὸ μύλο.

«Καλῶς τα τὰ παιδιά, καλῶς τα», λέει ὁ γερο-Πέτρος ὁ μυλωνάς, καὶ πρὶν νὰ πηδήσωμε κάτω ἀπὸ τὰ γαϊδουράκια, μᾶς χτυπᾷ μὲ τὴν προβιά καὶ μᾶς κάνει κάτασπρους μὲ τὴν πάσπαλη.

«Σ' ἔκαψε ὁ ἥλιος καὶ σοῦ χρειάζεται πούδρα», λέει στὴν Ἀνθούλα.

— «Φτάνει πιά, μπαρμπα-Πέτρο, φτάνει», λέει ἡ Ἀνθούλα καὶ τρέχει νὰ κρυφτῆ.

Κοιταζόμεστε καὶ γελοῦμε.

Ὁ μπαρμπα-Πέτρος ἀνεβαίνει στὴ δεξαμενὴ τοῦ μύλου, καὶ ἀφήνει τὸ νερὸ νὰ τρέξη.

Ἐπειτα κατεβαίνει, ρίχνει τὰ δυὸ σακιά στὴ σκαφίδα, τραβᾷ τὸ ξύλο, ποῦ κρατᾷ τὴ φτερωτὴ καὶ ὁ μύλος ἀρχίζει νὰ γυρίζη: γρ, γρ, γρ..... Τὸ σιτάρι πέφτει σιγὰ σιγὰ, σὰν ξανθὸ ποταμάκι, στὴν τρύπα πῆς μυλόπετρας καὶ αὐτὴ γυρίζοντας τὸ κάνει ἀλεύρι, ποῦ τὸ δέχεται ἄλλη σκάφη. Σὲ λίγο ὁ μυλωνάς βάζει λίγο λίγο τὸ ἀλεύρι στὰ σακιά: καὶ ὁ μύλος ὅλο γυρίζει γρ, γρ, γρ.....

“Έρχονται, όλο κι έρχονται τὰ γαϊδουράκια, φορτωμένα σιτάρι.

“Ο μύλος αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ἀλέθει νύχτα-μέρα.

Μὲ τὸ ἡλιοβασίλεμα γυρίσαμε στὸ χωριό.

“Ο μπαρμπα-Πέτρος μᾶς ἔδωσε καὶ δυὸ κοφίνια πετροκέρασα γιὰ τὸ γιατρό, τὸ θεῖο. “Όταν τελειώνουν τὰ κεράσια στὸ χωριό, τότε ἀρχίζουν τὰ κεράσια στὶς κερασιές του νὰ κοκκινίζουν.

Καὶ ἀπ’ αὐτὰ ὁ γιατρός ἔχει τὰ περισσότερα, γιὰ τὸν ἔσωσε τὸ μπαρμπα-Πέτρο ἀπὸ μιὰ μεγάλη ἀρρώστια. Ἦταν χειμῶνας καὶ τὰ χιόνια πολλά, μὰ ὁ γιατρός πῆγε καὶ τὸν ἔκαμε καλά τὸ μπαρμπα-Πέτρο.

Καὶ αὐτὸς δὲν τὸ λησμονεῖ.

16. ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΤΟ ΠΕΡΙΜΕΝΑΜΕ

Τί τὰ θέλει ἡ γιαγιά τὰ πολλὰ παξιμάδια ποὺ ζυμώνει ;

“Ο μπαρμπα-Γιώργος ὁ βοσκὸς ἔχει ἔρθει κάμποσες φορές στὸ σπίτι καὶ ὁ θεῖος τοῦ μιλοῦσε στὸ γραφεῖο του, καὶ δὲν ἄφηνε κανένα ν’ ἀκούση τί λένε.

Νὰ μὴν εἶναι ἀρρωστος κανένας ἐκεῖ στὸ ψηλὸ βουνό, ποὺ κάθεται ὁ μπαρμπα-Γιώργος ;

« Ν’ ἀνεβαίναμε στὴν κορφή τοῦ ψηλοῦ βουνοῦ ! » λέγαμε πολλές φορές μὲ τὴν Ἀνθούλα.

“Ο Πάνος εἶχε πάει μὲ τὸ θεῖο μιὰ φορά, ποὺ ἦταν ἀρρωστη ἡ θειὰ Γιώργαινα καὶ μᾶς ἔλεγε πολλά. Νὰ εἶχαμε κι ἐμεῖς τὰ πόδια τοῦ Πάνου.

Φανταστῆτε τὴ χαρὰ μας, ὅταν μᾶς εἶπε ὁ θεῖος πὼς εἶναι ἔτοιμη ἡ καλύβα ἐκεῖ ἀπάνω, νὰ πᾶμε

Ἐγὼ καὶ ἡ Ἀνθούλα καὶ ἡ γιαγιά νὰ μείνωμε, ὥσπου νάρθη ὁ τρύγος.

Μπρεῖ νὰ κατεβαίναμε καὶ νωρίτερα, ἂν τύχαινε νὰ μᾶς διώξη τὸ κρῦο.

Οἱ φιλενάδες τῆς Ἀνθούλας, ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἑλλη, λυπήθηκαν πολὺ, ποὺ θὰ φεύγαμε.

Ὁ Σπύρος ὁ καημένος λίγο ἔλειψε νὰ κλάψη. Ὁ Πάνος λυπήθηκε λίγο, γιατί συλλογίστηκε :

« Ἄμα οἱ περιβολάρηδες ἀπὸ τὴν πόλη μᾶς φέρουν τὰ πεπόνια καὶ τὰ καρπούζια, ὁ γιατρὸς θὰ μὲ στείλῃ μὲ τὸ γαϊδουράκι νὰ σᾶς φέρω καὶ σᾶς. Ἐτσι θὰ ξαναδῶ τὸ βουνό ».

Σὲ λίγες μέρες τὰ μουλάρια τοῦ μπαρμπα-Γιώργου μᾶς ἀνέβασαν στὸ βουνὸ τῆ νύχτα.

Ἡ καλύβα μας, φτιαγμένη ἀπὸ ἔλατοκλώναρα μοσχοβολοῦσε.

Ἡ γιαγιά εἶχε πολλὴ δουλειὰ γιὰ νὰ στήσῃ τὸ νοικοκυριό της. Τῆ βοηθοῦσαμε κι ἐμεῖς πρόθυμα.

Ἐπειτα ἀρχίσαμε νὰ κοιτάζωμε τὸ μέρος.

Κάτω ἀπὸ τὰ ἔλατα ἦταν ἀκόμη λουλούδια μὲ κοτσάνια ψιλόλιγνα. Ὅπου ἦταν βρυσούλα ἀνθούσαν καὶ οἱ μαργαρίτες ἄφθονες καὶ τὰ πετροσέλινα καὶ τὰ πολυτρίχια.

Τὰ λιγοστὰ σιτάρια ἦταν ἀκόμη χλωρά. Ὁ θέρος ἀργοῦσε ἀκόμη ἐκεῖ πάνω.

47. Ο ΝΕΟΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΣ

Ἡ καλύβα τοῦ μπαρμπα-Γιώργου εἶναι λίγο μακριὰ ἀπὸ τὴ δική μας.

Ἡ γιαγιά μᾶς πῆρε νὰ κάμωμε ἐπίσκεψη. Ἐξω ἀπὸ μιὰ μεγάλη σπηλιὰ ἦταν χτισμένη μὲ μεγάλα λι-

θάρια χωρίς ασβέστη ή καλύβα. Σὲ ἄλλη σπηλιά καὶ λίγο παραπέρα ἦταν τὸ μαντρί.

Ἡ νύφη τοῦ μπαρμπα-Γιώργου ὕφαινε. Ἡ θειὰ Γιώργαινα εἶχε μπῆ στὴ μεγάλη σπηλιά ν' ἀλατίση πὰ τυριά.

Ἡ νύφη, ἡ Κρυστάλλω, μᾶς δέχτηκε, μᾶς ἔβαλε

νά καθίσωμε σ' ένα πεζούλι, που το εστρώσε με κιλίμια, και πήγε να φωνάξη την πεθερά της.

« Γιαγιά », άκούστηκε μιὰ φωνή και μπήκε ένα παιδάκι. Ήταν ἴδιος ὁ μπαρμπα-Γιώργος. Ἔτσι θὰ ἦταν, ὅταν ἦταν μικρούλης, με τὴ φουστανελίτσα του, τὸ ραβδάκι του, τὸ σελαχάκι του και τὰ τσαρούχια με τὶς κόκκινες φούντες.

Μόλις μᾶς εἶδε ντράπηκε. Πῆγε και κρύφτηκε στὰ φουστάνια τῆς μητέρας του.

« Ντροπή σου », τοῦ εἶπε ἡ γιαγιά του. « Δώσε τὸ χέρι στὰ παιδιά. Θὰ μείνουν ἐδῶ πολὺν καιρὸ και σὺ θὰ τοὺς δείξης τὸ βουνό ».

Δειλὰ δειλὰ προχώρησε κι ἔδωσε τὸ χέρι. Ἡ γιαγιά κοίταζε πότε τὸ παιδάκι, πότε ἐμένα. Τώρα ξαίρω γιατί μᾶς κοίταζε.

Ἦθελε νὰ πῆ : « Νὰ ἦταν και ὁ Δήμος μου ἔτσι γερός ! »

« Πῶς σὲ λένε, παιδί μου ; » τὸ ρώτησε ἡ γιαγιά.

— « Γιώργο ».

— « Θὰ ἔρχεσαι στὴν καλύβα μας ; »

— « Ναί ».

— « Μπράβο ! »

— « Τί ἤθελες νὰ μοῦ πῆς, Γιώργο, που με φώνηξες ; » τὸν ἐρώτησε ἡ γιαγιά του.

— « Ντρέπομαι, θέλω νὰ σοῦ τὸ πῶ στὸ ἄφτι ».

— « Πές μου το ».

— Ἔτσι, ἔ ; » εἶπε σὲ λίγο ἡ γιαγιά του. « Τὸ παιδί ἔμαθε ἕνα νέο τραγούδι νὰ τὸ παίξει με τὸ καλάμι. Θέλετε νὰ τὸ ἀκούσετε ; »

« Θὰ μᾶς κάμη μεγάλη χάρη », εἶπε ἡ γιαγιά.

Ὁ Γιώργος κατακόκκινος ἔβγαλε ἀπὸ τὸ σελά-

χι του τὸ καλάμι, κάθισε στὸ πεζούλι καὶ ἄρχισε νὰ παίζη. Ἐν καὶ μικρός, ἔπαιζε ὠραῖα. Τὸ γλυκὸ σφύριγμα τοῦ καλαμιοῦ ταίριαζε πολὺ μέσα σ' ἐκείνη τὴν ἡσυχία. Ὁμορφος ἦταν καὶ ὁ σκοπὸς ποῦ ἔπαιζε.

Ἄμα σταμάτησε, τοῦ εἶπε ἡ γιαγιά του :

« Δὲ μᾶς τὸ λὲς καὶ μὲ τὸ στόμα ; »

Κι' ὁ Γιώργος χωρὶς παρακάλια, τὸ εἶπε :

Τριανταφυλλιά μου κόκκινη,

καὶ ποῦ νὰ σὲ φυτέψω ;

Νὰ σὲ φυτέψω στὸ γιαλὸ

φοβοῦμαί ἀπὸ τὸ κύμα.

Νὰ σὲ φυτέψω στὸ βουνὸ

φοβοῦμαι μὴν παγώσης.

Θὰ σὲ φυτέψω σ' ἐκκλησιά.

σ' ὁμορφο μοναστήρι,

ἀνάμεσα σὲ δυὸ μηλιές,

σὲ δυὸ νεραντζοπούλες.

48. ΤΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΜΑΣ

Ἄπὸ τὴν ἄλλη μέρα ἐρχόταν κάθε μέρα ὁ Γιώργος καὶ παίζαμε.

Μᾶς χάρισε ἀπὸ μιὰ ράβδα, σὰν τὴ δική του. Ἡ καθεμιὰ ἦταν δυὸ φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ ἀνάστημά μας. Μᾶς ἔδειξε πῶς νὰ τὴ στηρίζωμε καὶ νὰ πηδοῦμε. Πολὺ δυσκολεύτηκα νὰ μάθω. Ὁ Γιώργος, ἄ, αὐτὸς πηδοῦσε χαντάκια, ἀνέβαινε βραχάκια. Καὶ ὅταν γύριζε κάτω ἀπὸ τοὺς ἴσκιους, ἔβαζε τὴ ράβδα στὸν ὦμο καὶ στήριζε ἀπάνω τὰ δυὸ του χέρια, ὅπως εἶχε ἰδεῖ τὸν παππού του.

Ἐμένα μοῦ χάρισε ἓνα καλάμι καὶ μ' ἔμαθε νὰ

τὸ παίζω. Μᾶς ἔμαθε νὰ φτιάνωμε καὶ σφυρίχτρες ἀπὸ ἰτιές καὶ φλογέρες ἀπὸ καλαμιές σιταριοῦ.

Μιὰ πλαγιά ἦταν γεμάτη φτέρες. Πῶς γλιστρούσαμε, ἅμα δοκιμάζαμε νὰ περπατήσωμε κεῖ, καὶ κυλούσαμε κάτω μαλλιά κουβάρια. Ὁ Γιώργος ποῦ νὰ πέση ! Ἀνέβαινε στὴν ἀπάνω μεριά καὶ ἀφοῦ κολοῦσε τὰ δυὸ τοῦ πόδια, ἐρχόταν ὀρθὸς κάτω. Τὴ ράβδα τοῦ τὴν εἶχε ἔτοιμη νὰ στηριχτῆ.

Ἐγὼ καὶ ἡ Ἀνθούλα πήραμε ἓνα παλιὸ τσουβάλι. Καθόμαστε στὴν ἀπάνω μεριά τῆς πλαγιάς καὶ φρρρτ, κυλούσαμε ὡς κάτω.

Δοκίμασα κάποτε νὰ κόψω μιὰ φτέρη καὶ μοῦ ἔκοψε τὸ χέρι: σὰ γυαλί ἔκοβε.

Η γιαγιά τὸ ἐπλυνε, τοῦ ἔβαλε γιατρικὸ καὶ τὸ ἔδεσε μὲ γάζα.

« Κόβομε φτέρες νὰ στρώσωμε κάτω ἀπὸ τὰ κρεβάτια μας ; » πρότεινε ἡ Ἀνθούλα.

Ὁ Γιώργος ἔκοβε μὲ τὸ σουγιά του κι ἐμεῖς τὶς κουβαλούσαμε στὴν καλύβα.

Τὶ ὄμορφα ποὺ μύριζαν οἱ φτέρες καὶ τὰ ἐλατοκλώναρα, ποὺ στρώσαμε !

« Πάμε κατάκορφα στὸ βουνό ; » εἶπε ὁ Γιώργος.

« Πάμε », εἶπαμε ἐμεῖς.

Πήγαμε πολλές φορές. Ὁ παππούς τοῦ Γιώργου ποῦ βρῖσκαμε ἐκεῖ, μᾶς ἔδειχνε τὰ χωριά στὸν κάμφο καὶ στὰ ριζώματα τοῦ ἀπέναντι βουνοῦ.

Σιγὰ σιγὰ καταλαβαίναμε πόσο μεγάλος εἶναι ὁ κόσμος.

Μᾶς ἔδειξε ὁ Γιώργος κι ἓνα μέρος κάτω στὸν κάμφο, ποῦ κατέβαιναν τὸ χειμῶνα.

« Δὲ φτιάνομε κι ἐμεῖς ἓνα χωριὸ ἐδῶ ψηλὰ στὸ βουνό ; » εἶπε ἡ Ἀνθούλα.

— « Ναί, εἶπα ἐγώ, κι ἄς εἶναι ἀπὸ καλύβες μὲ φτέρες ». Βαλθήκαμε νὰ φτιάσωμε πολλές πολλές καλύβες, ὅσες μπορούσαμε περισσότερες, τὸν καιρὸ ποῦ θὰ μέναμε ἐκεῖ ἀπάνω.

Γύρω ἀπὸ τὴν καλύβα μας ἦταν πολλές βελανιδιές: καὶ κάτω ἦταν τὰ κλαδιὰ ποῦ ἔμεναν ἀπὸ τὰ δέντρα, ποῦ ἔκοβαν κι ἔκαναν σανίδια οἱ πριονάδες.

Ἀκουμπήσαμε λοιπὸν τὶς κλάρες στὰ κορμιὰ καὶ τὶς ντύναμε ἀπ' ἔξω μὲ φτέρες. Ἔτσι ἦταν ἔτοιμες οἱ καλύβες.

Ἐπειτα σκάψαμε αὐλάκι ἀπὸ μιὰ βρυσούλα, νὰ περνᾷ τὸ νερὸ γύρω ἀπ' ὅλες τὶς καλύβες καὶ ἀπὸ τὴν καλύβα ποῦ μέναμε.

Χαράξαμε καὶ φτιάσαμε καὶ δρόμους καὶ στή μέση μιὰ πλατεῖα μὲ τὴν ἀγορὰ γύρω, καὶ ὠρίσαμε ποιά καλύβα θὰ ἦταν ἡ ἀστυνομία, τὸ γραφεῖο τῆς κοινότητος, ἡ ἐκκλησία, τὸ σχολεῖο.

Ἡ γιαγιά ἦταν εὐχαριστημένη μὲ τὶς ἐργασίες μας. Βοηθοῦσε κι αὐτὴ καὶ μᾶς ρωτοῦσε κάθε φορὰ τί ἄλλο σκοπεύαμε νὰ κάμωμε.

49. ΟΛΟΙ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΖΙ

Ἡ μεγάλη καλύβα τὴ χωρίσαμε σὲ κάμαρες καὶ γύρω τῆς κολλήσαμε τέσσερεις ἄλλες μικρότερες καλύβες.

Καὶ κάμαμε καλὰ· σὰ νὰ τὸ ξαίραμε πὼς οἱ φίλοι μας δὲ θὰ μποροῦσαν νὰ ζήσουν πολὺν καιρὸ χωρὶς ἐμᾶς.

“Ἐνα πρῶινὸ μετρήσαμε ἕνα, δυό, τρία... δέκα μουλάρια, ποὺ ἀνέβαιναν τὸ βουνὸ κι ἔρχονταν κατὰ μᾶς καὶ ἀπάνω καβάλα παιδιὰ καὶ γυναῖκες. Μὰ ποιοὶ νὰ εἶναι αὐτοί ;

“Ὅταν πλησίασαν ἀκούσαμε : « Δῆμο, Ἀνθούλα ! Ἐρχόμαστε, ἐρχόμαστε ὅλοι ! »

Καὶ ἀλήθεια ἦταν ὁ Σπύρος μὲ τὴ μητέρα του, ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἑλλη μὲ τὶς μητέρες τους καὶ ἡ θεία καὶ ὁ θεῖος.

Ἡ θεία δὲ μποροῦσε νὰ κάμη χωρὶς τὴν Ἀνθούλα. Ὁ Σπύρος ἀρρώστησε, καὶ ὁ θεῖος εἶπε πὼς ἡ ἀρρώστια του γιαντρεύεται, ἅμα ξαναρχίσῃ τὰ παιγνίδια μὲ τοὺς φίλους του.

Ὁ μπαρμπα-Σπύρος τὸν ἐρώτησε :

« Τόσο πολὺ ἀγαπᾶς τὸ Δῆμο ; Μὰ ἐκεῖνος σε βασανίζει ».

— « Δὲ μὲ βασανίζει· παίζομε », εἶπε ὁ Σπύρος.

Ἔτσι ὁ Σπύρος ἔγινε ἀφορμὴ νὰ μᾶς ἔρθουν ὅλοι ἀπάνω στὸ βουνό.

50. ΝΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣ

Ο θεϊός μᾶς ἔφερε καὶ βιβλία, τετράδια, πλάκες καὶ μολύβια.

Ὁ Γιδώνος δὲν καταλάβαινε πῶς κοιτάζοντας μέ-

σα στο βιβλίο κατώρθωνα να διαβάζω τις ομορφές ιστορίες. "Ανοίγε το στόμα του, όταν διάβαζα κανένα γράμμα της μητέρας μου ή της έγγραφα τα παιχνίδια μας.

Μιά μέρα που διάβαζα μέσα στην καλύβα μας, ή θεία μου βρήκε το Γιώργο να κάθεται απ' έξω ν' ακούη με προσοχή, μα να είναι και στενοχωρημένος.

« Η θεία μου τον έρωτησε :

« "Ήθελες κι εσύ, Γιώργο, να μάθαινες να διαβάζης ; »

— « "Αχ, ναί, κυρά γιατρίσσα », είπε.

— « Θέλεις να σε μάθω εγώ ; »

— « Πότε ; »

— « 'Από τώρα ν' αρχίσωμε », είπε ή θεία. Πέρασαν λίγες μέρες. Δέ λέγεται ή χαρά του Γιώργου, που έμαθε λίγα γράμματα. Φώναζε τη γιαγιά του από μακριά :

— « Γιαγιά, ξαίρω να γράφω : γάλα ! τυρί ! ψωμί ! τὸ ένα ! τὸ δύο ! ... »

Είχαν περάσει δυὸ εβδομάδες και ὁ Γιώργος εἶχε μάθει να διαβάξη συλλαβιστά.

« Να μᾶς κάμης κι ἐμᾶς μάθημα », παρακάλεσα τὴ θεία.

— « Να ἐτοιμάσετε τὸ σχολεῖο ! » εἶπε ή θεία .

Τὸ εἶπα και στ' ἄλλα παιδιὰ και βαλθήκαμε να κάμωμε μιὰ μεγάλη καλύβα για σχολεῖο, κοντὰ σε μιὰ βρυσούλα. Μᾶς βοήθησε και ὁ θεῖος: με περισσότερη προθυμία δούλευε ὁ Γιώργος.

51. Ο ΜΠΑΡΜΠΑ - ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΛΕΠΕΙ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΘΕΑΤΡΟ

“Ο μπαρμπα-Γιώργος είχε ψήσει δέν ξαίρω και έγώ πόσες φορές άρνιά κάτω άπό τούς παχιούς ίσκιους και κοντά σέ κρουβρουσούλες για τή συντροφιά μας. ”Επρεπε νά φιλέψωμε κι έμεις τὸ μπαρμπα

Γιώργο. ”Εστειλε τότε ὁ θεϊός τὸν Πάνο κι ἔφερε ὀλόκληρο φόρτωμα πεπόνια και καρπούζια και σύκα και σταφύλια. Ὁ μπαρμπα-Σπύρος μᾶς ἔστειλε παλιὸ κρασί και πρώτη φορά ἀρκετὲς σαρδέλες.

Γιὰ τὸ μικρὸ Σπύρο, τὸ ἑγγόνι του, ὄλα τὰ θυσίαζε ὁ μπαρμπα-Σπύρος. Εἶχαμε μάθει πὼς πολλές φορές ἔκαμε τὴν ἀπόφαση ὁ μπαρμπα-Σπύρος ν’ ἀνεβῆ στὸ βουνό, μὰ δὲν τὰ κατάφερε.

« Δὲν μπορῶ ὁ καημένος, δὲν μπορῶ », ἔλεγε.

« Θὰ κάμωμε τραπέζι στὸ μπαρμπα-Γιώργο », εἶχε πει ἀπὸ πολλές ἡμέρες ὁ θεϊός. Καὶ σεῖς τὰ παιδιὰ κάτι πρέπει νὰ κάμετε για νὰ τὸν εὐχαριστήσετε ».

Κάλεσα τούς φίλους μου νὰ με βοηθήσουν και νὰ κρατήσουν μυστικὸ τὸ τί θὰ κάναμε.

Καλὰ ποὺ ὁ μπαρμπα-Σπύρος μᾶς εἶχε στείλει

πολλά κουτιά γεμάτα λουκούμια και καραμέλες. Καί τὰ περισσότερα ἦταν ἀδειανά. Μᾶς χρειαζόταν τὸ χοντρὸ χαρτί τους. Μολύβια, ψαλίδια, βελόνα καὶ κλωστὲς εἶχαμε.

Ἐγὼ σχεδιάζα, ἡ Ἀνθούλα ἔκοβε, ἡ Ἀθηνᾶ ἔρραβε καὶ ὁ Γιώργος μὲ τὸν Πάνο καὶ τὸ Σπύρο ἔφτιαναν καινούρια καλύβια. Ποτέ του ὁ Σπύρος δὲν εἶχε θυμηθῆ νὰ εἶχε χύσει περισσότερο ἰδρώτα.

Ἐπειτα ὁ Γιώργος ἔπρεπε νὰ γυμνάζεται πιὸ πολὺ στὸ καλάμι, νὰ θυμηθῆ ὅλα τὰ τραγούδια ποὺ ἤξαιρε καὶ νὰ τὰ μάθη καὶ σὲ μᾶς.

Καὶ ὁ Πάνος ἤξαιρε νὰ παίζη τὸ καλάμι. Τί θὰ ἔκανε ὁ Σπύρος; Πήραμε μιὰ σπασμένη στάμνα, πεντώσαμε ἀπάνω στὸ ἀνοιχτὸ μέρος ἓνα τομάρι

λαγοῦ καὶ τὴν κάμαμε τύμπανο. Μπού! μπού! μπού!
ἔκανε βαθιά, ἅμα τὸ χτυπούσαμε μὲ μιὰ βεργούλα.
Νὰ καὶ τὸ κομμάτι τοῦ Σπύρου! Αὐτὸς θὰ ἔπαιζε
τὸ τύμπανο κι εἶχε ἓνα καμάρι γι' αὐτό!

Ἔτοιμο τὸ τραπέζι. Ἦταν μιὰ βραδιά δροσερή.
Ἦστερα ἀπὸ τὸ φαγητὸ τραγούδησε ὁ μπαρμπα-
Γιώργος μὲ τὴ θειά Γιώργαινα καὶ τὴ νύφη του, τὴ
μητέρα τοῦ μικροῦ Γιώργου.

Τὸ μυστικὸ τὸ εἶχε μάθει ὁ θεῖος καὶ εἶχε βοηθή-
σει κι αὐτός. Ὅταν τοῦ εἶπα πὼς εἶναι καιρός, ἔ-
σβησε τὰ φανάρια.

Ὡσπου νὰ ρωτήσῃ ὁ μπαρμπα-Γιώργος τί τρέ-
χει, εἶδε μπροστά του τὸν ἴσκιο του νὰ προβάλλῃ
πίσω ἀπὸ ἓνα σεντόνι.

«Τι εἶναι αὐτό, γιατρέ;» ρώτησε ὁ μπαρμπα-
Γιώργος...

— «Θέατρο».

— «Ἔτσι, ἔ!»

— «Ἄκουσε».

— «Ν' ἀκούσω γιατρέ, ν' ἀκούσω».

Ὁ ἴσκιος τοῦ μπαρμπα-Γιώργου ἄρχισε νὰ λήε με
τὸ στόμα μου:

«Μιὰ Κυριακή, ποὺ λέτε παιδιά, μοῦ λέει ὁ πα-
Τὸ Χρυσὸ μου Βιβλίον Ἀναγνωστικὸ Β'. Δημοτ. Ἔκδ. Α'.

πάς : "Έχεις γράμμα από την άνιψιά σου την Ἄργυρώ ».

— « Καὶ τί λέει, παπά μου ; »

— « Ὁ άνεψιός σου, ὁ Δῆμος, εἶναι ἄρρωστος καὶ νὰ πᾶς νὰ τὸν δῆς ».

— « Καὶ τώρα βρέθηκε ν' ἄρρωστήση, ποὺ ἔχω τόσες δουλειές ; Μιὰ καὶ δυὸ καὶ άνεβαίνω στὸ βουνό ».

« Τὴν καλή μου φουστανέλλα, κυρὰ Γιώργαινα, Φεύγω ».

« Για ποῦ ; » μοῦ λέει.

— « Για τὸν Πειραιᾶ. Ἄρρώστησε τὸ άνιψιδάκι μας ὁ Δῆμος ».

— « Καλά » μοῦ λέει.

— « Καὶ πῶς θὰ πάω, κυρὰ Γιώργαινα ; » ρώτησα τὴ γυναῖκα μου.

— « Θὰ κατεβῆς στὸ γιαλὸ νὰ μπῆς στὸ βαπόρι νὰ σὲ πάη ».

— « Σὲ κείνη τὴ σκαφίδα ; »

— « Ναί ».

— « Μὰ δὲ θυμᾶσαι, τῆς λέω, ποὺ ὅταν τὴν παντρέψαμε τὴν Ἄργυρώ δὲν ἦρθα ; Ἐκεῖ μέσα θὰ μῶ ἐγὼ νὰ πνιγῶ ; »

— « Τόσος κόσμος δὲν πνίγεται κι ἐσὺ θὰ πνιγῆς ; »

— « ὦ, τί μοῦ κάνεις, άνιψιέ ! » εἶπα καὶ κατέβηκα στὸ γιαλὸ.

— « Ὅσο νὰ πάω στὸ πρῶτο λιμάνι, τί τράβηξα ! Βουνὰ σήκωνε ἡ θάλασσα. « Θὰ σὲ πνίξω ! Θὰ σὲ πνίξω ! » μοῦ φαινόταν πῶς ἔλεγε.

» Μπήκαμε στὸ λιμάνι.

« Βγάλε με, καπετάνιο », λέω.

— « Μὰ δὲ θὰ πᾶς στὸν Πειραιᾶ ; »

— « Ὅχι, θὰ γυρίσω μὲ τὰ πόδια. Τί νὰ τοῦ κάμω τοῦ ἀνιψιοῦ. Τοῦ εἶπα ἐγὼ ν' ἀρρωστήσῃ ; »

— « Ἄν θέλῃς, μοῦ εἶπε, μπορεῖς νὰ πᾶς μὲ τὸ σιδηρόδρομο ».

— « Δὲν κουνεῖ ; » ρώτησα.

— « Ὅχι ! »

— « Ἔ, τότε θὰ πάω μὲ τὸ σιδηρόδρομο ».

« Τί τράβηξα, παιδιὰ μου, τί τράβηξα ! Μπαίνει μέσα σ' ἓνα κουτάκι, ποῦ ἤμουνα, ἓνας μὲ μιὰ δοντάγρα στὸ χέρι.

« Τὸ εἰσιτήριό σου », μοῦ λέει.

— « Δὲ μοῦ πονεῖ τὸ δόντι », τοῦ λέω.

— « Τὸ εἰσιτήριό σου », ἐπιμένει.

— « Κουφὸς εἶσαι, τοῦ λέω, δὲ μοῦ πονεῖ τὸ δόντι, σοῦ εἶπα ».

« Ἀπλώνει στὸ σελάχι μου καὶ μοῦ παίρνει τὸ χαρτί, ποῦ εἶχα δώσει ἓνα σωρὸ λεπτὰ καὶ χράπ ! τὸ τρυπᾶ ».

— « Καὶ τώρα τί νὰ τὸ κάμω ; » ρωτῶ.

— « Θὰ τὸ δώσης, ὅταν θὰ βγῆς ».

— « Γέλια ὁ κόσμος, γέλια ».

« Ἄχ, ἀνιψούλη, τί τραβῶ γιὰ σένα, εἶπα, καὶ κάθισα σὲ κάποια ἄκρη κατάχαμα

Ἄλλα γέλια.

« Μὲ πῆρε ὁ ὕπνος. Κάποτε μοῦ εἶπαν : « Φτάσαμε στὸν Πειραιᾶ.

« Πετάχτηκα ἀπὸ τὸ κουτί.

« Νὰ μὴν ξαίρετε, παιδιὰ, ποῦ κάθεται ἡ ἀνιψιά μου ἢ Ἀργυρώ ; ρώτησα.

— « Ποιὰ Ἀργυρώ ; »

— « Ἡ Ἀργυρώ ἡ ἀνιψιά μου, ποῦ ἔχει ἄρρωστο τὸ Δῆμο.

» Γέλια τότε, γέλια !

« Μὰ δὲ μοῦ λέτε : τί γελᾶτε ; »

» Θὰ γελοῦσαν ἀκόμα, ἂν δὲν τύχαινε τὸ πατριω-
πάκι, ὁ Γιάννης τῆς Πανάγαινας.

» Μὲ πῆρε καὶ μὲ πῆγε. Κοιτάζω, τί νὰ ἰδῶ ; Παί-
δι ἦταν ἐκεῖνο ἢ κούκλα ; Τὸ βάζω στὸ ταγάρι μου
καὶ φεύγω.

« Ξαίρεις, Δῆμο, πῶς ταξιδεύουν ; »

— « Πῶς δὲν ξαίρω », μοῦ λέει.

» Καὶ νὰ δῆτε, πῶς τὰ κατὰφερε !

— « Τελείωσε ἡ πρώτη παράσταση ! Τώρα ἔχομε μουσική ! » φώναξα. Ἄναψαν τὰ φῶτα καὶ ἄρχισε ἡ μουσική. Τὰ κορίτσια πιάστηκαν στὸ χορὸ. Ἐπειτα σηκώθηκαν ὅλοι· ὁ μπαρμπα-Γιῶργος χόρευε, χόρευε πολὺ· ὅλο χαρὰ ἦταν.

Ἐπειτα κάθισε κι ἔβγαλε ἀπὸ τὸ σελάχι τὸ καλάμι του. « Θὰ παίξω κι ἐγώ, εἶπε, νὰ χωρέψῃ ὁ Γιῶργος μου ».

Ἄμα κουρασθήκαμε ἀπὸ τὸ χορὸ, ἐγὼ ἔκαμα ἄλλη παράσταση.

Παράστησα τὴ θεία, πῶς μᾶς ἔκανε τὸ μάθημα. Ἐπειτα τὸ θεῖο, πῶς ἐξέταζε τοὺς ἀρρώστους, τὸ μπαρμπα-Σπύρο, τὸν κύρ-Γιῶργη τὸν καφετζή, τὰ γύφτο..... Κανένα δὲν ἄφησα.

Ἀπὸ τότε κάθε βράδυ εἶχαμε καὶ τὸ θέατρό μας. Ὁ μπαρμπα-Γιῶργος ποτὲ δὲν ἔλειψε.

52. ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΜΑΣ ΔΙΩΧΝΕΙ

Χαρήκαμε τοῦ Αὐγούστου τὸ φεγγάρι, καὶ επειτα τὶς ὁμορφες ἀστροφεγγιές του. Ποῦ νὰ μᾶς πάρῃ ὁ ὕπνος τότε ! Στὸν οὐρανὸ σὰ νὰ γινόταν πόλεμος ἢ πανηγύρι. Ἀστράκια πλῆθος ξεκόβονταν ἀπὸ παντοῦ, ἀπ' ὅλες τὶς μεριές τοῦ οὐρανοῦ, χάραζαν μιὰ γραμμὴ φωτεινὴ κι ἔπειτα ἔσβηναν, χάνονταν. Μερικά, καθὼς ἔσκιζαν τὸν ἀέρα, ἄφηναν μιὰ μεγάλη λάμψη, ποὺ φωτιζόταν ὁ τόπος γιὰ μιὰ στιγμὴ σὰν ἀπὸ δυνατὸ φῶς, ἢ ἔσκαζαν καὶ γίνονταν σὰν τ' ἀστράκια, που σκορπίζουν οἱ ρουκέτες.

Μιά μέρα σκεπάστηκε ὁ οὐρανὸς μὲ μαῦρα σύννεφα καὶ ξαφνικὰ φύσηξε δυνατὸς ἄνεμος. Πάει τὸ χωριὸ μας μεμιάς. Τὶς φτέρες τὶς πῆρε ὁ ἄνεμος καὶ τὶς σκόρπισε. Τὶς πιὸ ἐλαφρὲς μαζί μὲ ἄλλα ξερὰ φύλλα τὶς πῆγε μεσοῦρανα, σὰ νὰ τὶς πῆγαινε νὰ τὶς δώση στὰ μαῦρα σύννεφα.

« Ἄ, ἄ ! » ἔκαμε ὁ Σπύρος ποῦ τὰ εἶδε. « Πᾶνε, πᾶνε οἱ καλύβες μας ».

Μεγάλες σταλαματιῆς ἄρχισαν νὰ πέφτουν. Οἱ σταλαματιῆς σὲ λίγο πύκνωσαν. Μιά λάμψη καὶ μιὰ βροντὴ ἔπειτα. Τὸ νερὸ μετὰ τὴ βροντὴ ἄρχισε νὰ πέφιη τόσο πολὺ, ποῦ τὰ ἔκρυσε ὅλα γύρω.

Κατὰ τὸ δειλινὸ σταμάτησε. Ἐνα οὐράνιο τόξο πρόβαλε ἀπὸ τὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ ὡς κάτω, μακριὰ στὴ θάλασσα καὶ ἔμοιαζε μεγάλο, θεόρατο γεφύρι πολύχρωμο.

Ὅταν ὁ ἥλιος βασίλευε, γέμιζε ὁ οὐρανὸς χρώματα. Κατὰ τὴ δύση ἀναβαν κι ἔσβηναν ψηλὰ στὰ σύννεφα πυρκαϊές.

Τὸ βράδυ ξαστέρωσε. Τ' ἀστέρια ἔλαμπαν σὰ φρεσκοπλυμένα. Καὶ γύρω στὸν ὀρίζοντα ἄστραφτε, ὅλο καὶ ἄστραφτε. Τὸ πρῶι ποῦ βγῆκε ὁ ἥλιος, τὰ δέντρα ἦταν πιὸ πράσινα καὶ ζωηρά, μὰ ἔκανε κρύο. Φορέσαμε χειμωνιάτικα. Πέρασε ἄλλη μιὰ βδομάδα· ὅταν ὅμως ἦρθε καὶ δεύτερη νεροποντὴ, ποῦ νὰ μείνωμε πιά ! Φύγαμε σὰν κυνηγημένοι· καὶ εἶχαμε μιὰ λύπη !.....

Τὸ βουνὸ μᾶς ἔδιδωχε.

53. Ο ΤΡΥΓΟΣ

Κάτω στο χωριό, που κατεβήκαμε, βρήκαμε άλλη κίνηση.

Από τις ρεματιές θερίστηκαν τὰ καλαμπόκια και στίς καλαμιές ἔβοσκαν τὰ βόδια. Στ' ἀλώνια λιαζόταν τὸ χρυσοκόκκινο καλαμπόκι. Ἄλλοι χωρικοὶ ἔβγαζαν τίς πατάτες, τίναζαν τίς καρυδιές και τίς καστανιές.

Τὴν πλατεῖα, πρὸς τὸ μέρος τῆς βρύσης, τὴ βρήκαμε πιασμένη ἀπὸ τὰ πολλὰ βαρέλια τοῦ κρασιοῦ, πὺ περιμέναν ὄλα τὴ σειρά τους νὰ πλυθοῦν. Σὰν πάπια περπατοῦσε ὁ μπαρμπα-Σπύρος και ἴδρωνε και ξίδρωνε νὰ πιάση σειρά.

Ἐφτασε και ὁ τρύγος. Ὁ Πάνος ἀνέβηκε πάλι στὸ βουνό, νὰ πάρη τὸ Γιῶργο νὰ ἰδῆ κι αὐτὸς τὸν τρύγο.

Ἐνα πρωὶ ξυπνήσαμε, πρὶν νὰ βγῆ ὁ ἥλιος. Στίς κόφες ἑνὸς μουλαριοῦ ἤμαστε ἐγὼ, ὁ Σπύρος και ἡ Ἑλλη· ὁ Πάνος κι ὁ Γιῶργος ἔρχονταν μὲ τὰ πόδια σαλαγώντας τὰ ζῶα. Ἡ Ἀνθούλα μὲ τὴ γιαγιά εἶχαν πάει μιὰ μέρα πρωτύτερα νὰ συγυρίσουν τὸ καλυβάκι πὺ θὰ μέναμε.

Φτάσαμε στ' ἀμπέλια τὴν ὥρα πὺ ἔβγαине ὁ ἥλιος. Τὴ νύχτα εἶχε πέσει σιγανὴ βροχὴ και εἶχε ξεπλύνει τὰ φύλλα και τὰ σταφύλια. Οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλιοῦ ἔκαναν τίς σταλαματιές πὺ εἶχαν μείνει ἀπάνω, νὰ λάμπουν και νὰ σκορποῦν διάφορα χρώματα.

Ὅλοι στ' ἀμπέλια τρυγοῦσαν και τραγουδοῦσαν και ὅλος ὁ τόπος γύρω βούιζε, σὰν ἀπὸ μελίσι πὺ βγαίνει στὴ βοσκή.

Πήραμε κι ἡμεῖς τὰ καλάθια καὶ τὰ μικρὰ κλα-
 δευτηράκια νὰ τρυγήσωμε. Ἄργησαμε ὥσπου νὰ βάλ-
 ωμε σταφύλι στὰ κοφίνια μας, γιατί ὅλα τὰ σταφύ-
 λια τὰ τσιμπούσαμε καὶ ὅλα τὰ δοκιμάζαμε. Μᾶς
 φαινόταν πὼς δὲ θὰ τὰ χορταίναμε, μὰ σὲ λίγο μᾶς
 κόπηκε ἡ ὄρεξη. Οἱ ἄλλοι φίλοι προσέχαμε καὶ λίγο,
 διαλέγαμε τὰ σταφύλια· μὰ τί ἔπαθε ὁ Σπύρος ! Αὐ-

τὸς ρίχτηκε στὰ σταφύλια σὰ νὰ τὰ ἔβλεπε πρώτη
 φορά. Σ' ἓνα ὅμως σταφύλι ἦταν κρυμμένη μιὰ σφή-
 κα καὶ τσάπ ! δίνει μιὰ δαγκωματιά στὸ ἄριστερό
 μάγουλο τοῦ Σπύρου. Φωνές, κακὸ ὁ Σπύρος. Δὲν πέ-
 ρασε πολλὴ ὥρα καὶ τὸ μάγουλο τοῦ Σπύρου ἔγινε
 δυὸ φορές φουσκωμένο ἀπ' ὅ,τι ἦταν τὸ δεξί. Τὸ ἄρι-
 στερό του μάτι ἔκλεισε ὁλότελα, τὸ δεξί του μόλις
 φαινόταν.

« Ὁ μονόματος δράκος τοῦ παραμυθιοῦ, ὁ μονό-

ματος δράκος ! » φώναζα εγώ. « Όλοι γέλασαν. Και ό Σπύρος έκαμε νά γελάση και φάνηκε πιό κωμικός. » Άλλα γέλια έμεις τότε.

Τό βράδυ ανάβονταν φωτιές, σέ όλα τ' άμπέλια άκούονταν τραγούδια από τά κορίτσια τά μεγάλα και στήνονταν χοροί. Άλλά και τή νύχτα όλη δέν έπαυε ή κίνηση. Ήχολογούσαν τά κουδούνια τών μουλαριών που κουβαλούσαν τό μούστο, τραγουδούσαν οί άγωγιάτες και όσοι πατούσαν τά σταφύλια στά πατητήρια.

« Άμα τρυγήσαμε τ' άμπέλι, βοηθήσαμε τή γιαγιά νά συνάξη τά φύλλα από τά κλήματα και τις συκιές και νά τά ξεράνη. Ή γιδούλα χρειαζόταν πολλή τροφή για τó χειμώνα.

« Ύστερα από δυό έβδομάδες τ' άμπέλια ήταν χωρίς φύλλα.

54. ΟΙ ΧΩΡΙΚΟΙ ΣΠΕΡΝΟΥΝ

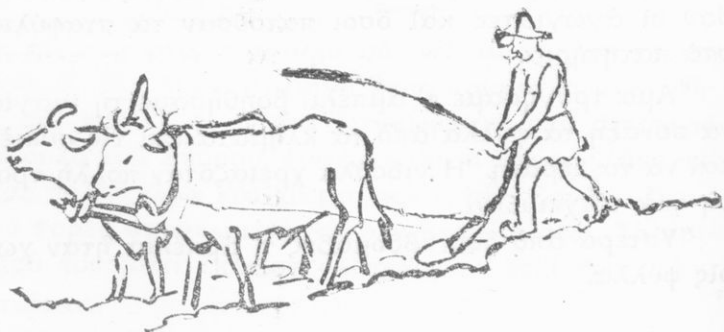
Τὰ φύλλα τῶν δέντρων ἀρχίζουν νὰ κιτρινίζουν. Τῆς βυssινιάς ἔχουν πάρει κοκκινωπὸ χρῶμα, καὶ καθὼς ἦταν πολλὲς στοὺς κήπους τοῦ χωριοῦ, τοῦ ἔδιναν μιὰ ὄψη ὁμορφῆς, τὸ πρωὶ ποὺ ἔβγαινε ὁ ἥλιος καὶ τὸ βράδυ ποὺ βασίλευε.

Σὲ λίγο ἀρχίζουν νὰ πέφτουν τὰ φύλλα καὶ νὰ ἡχολογοῦν σὰν κοχύλια.

Κάθε πρωὶ οἱ χωρικοὶ τὰ μαζεύουν ἀπὸ τοὺς δρόμους καὶ ἀπὸ τοὺς κήπους. "Ὅσα δὲν προφταίνουν νὰ τὰ συνάξουν τ' ἀρπάζει ὁ ἄνεμος καὶ τὰ σκορπίζει, πὰ κάνει νὰ χορεύουν καὶ τὰ πετᾶ ἐδῶ κι ἐκεῖ.

Τὰ χελιδόνια συνάζονται καὶ πετοῦν ἀνήσυχα. Μὲ τὴ δεύτερη βροχὴ ποὺ ἔπεσε, ἔφυγαν. Πόσο λυπηθήκαμε ! Σὲ λίγο θὰ φύγουν καὶ οἱ καρδερίνες, νὰ κατέβουν στὰ χειμαδιά.

Πόσο χάρηκαν οἱ χωρικοὶ ποὺ ἔβρεξε ! Πῶς μυρίζει τὸ χῶμα ! Βιάζονται νὰ σπείρουν. Ἀρχίζουν ἀπὸ τὰ χωράφια, ποὺ εἶναι ψηλὰ στὸ βουνό, καὶ θὰ πελειώσουν μὲ τ' ἄλλα, ποὺ εἶναι γύρω στὸ χωριό.

Πήγαινα κι ἐγὼ μὲ τοὺς φίλους μου, ὅταν ἄρχισαν νὰ σπέρνωνται τὰ κοντινὰ χωράφια καὶ κοιτάζαμε.

Ὁ γεωργὸς ἔπαιρνε ἀπὸ τὸ σακούλι τὸ σιτάρι μὲ τὴ δεξιὰ του χούφτα καὶ τὸ ἔσπερνε. Ἐπειτα ὠδηγοῦσε τὰ βόδια νὰ σύρουν τὸ ἀλέτρι. Τὸ ὕνι χωνόταν στὸ χῶμα καὶ ἄνοιγε αὐλάκια, χάραζε τῆς γῆς τὸ σῶμα, γιὰ νὰ ρίξει στὸ χάραγμα τὸ σπóρο.

Πίσω ἀκολουθοῦσαν κοράκια. Αὐτὰ δὲν ἔτρωγαν τὸ σπóρο παρὰ τὰ σκουλήκια, ποὺ θὰ ἔτρωγαν τὰ φύτρα ἅμα θὰ ἔβγαιναν ἀπὸ τοὺς σπόρους.

Ἄργα ἄργα τραβοῦσαν τ' ἀλέτρι τὰ βόδια.

55. ΜΕΝΩ ΚΑΙ ΤΟ ΧΕΙΜΩΝΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Τὸ βουνὸ ἔδιωξε καὶ τοὺς βοσκούς. Κατέβηκαν στὰ χειμαδιά.

Ὅσοι θὰ μείνουν στὸ χωριό, ἔχουν ἄλλη δουλειά· θὰ κουβαλήσουν τὰ ξύλα. Οἱ αὐλὲς σιγὰ σιγὰ γεμίζουν ἀπὸ στοῖβες ξύλα.

Ἐγὼ ἤθελα τώρα περισσότερο νὰ γυρίσω στοὺς γονεῖς μου. Εἶναι ἀλήθεια πὼς δὲν ἤθελα ν' ἀφήσω καὶ τὴ συντροφιά μου, μὰ καὶ τὰ δυὸ δὲ μπορούσαν νὰ γίνουν.

Ὁ θεῖος μὲ κατάλαβε καὶ μοῦ εἶπε : « Περιμένω γράμμα ἀπὸ τὴ μητέρα σου ».

Ἡ μητέρα μου ἔγραψε πὼς ἂν ὁ θεῖος πῆ νὰ μείνω, νὰ τὸ δεχτώ.

Ἡ μητέρα μου ὕστερ' ἀπὸ χρόνια, μοῦ ἔδειξε καὶ τὰ γράμματα τοῦ θείου. Τότε τῆς ἔγραψε :

Ἄργυρώ,

Ὁ Δῆμος εἶναι μιὰ χαρά. Μπορῶ νὰ σοῦ τὸν φέ-

ρω. Μὰ γιὰ τὴν ὑγεία του εἶναι καλύτερα νὰ μείνη καὶ τὸ χειμῶνα.

«Ὅταν ὁ θεῖος μὲ ρώτησε, ἄν θέλω νὰ μείνω, πρῶ-
τη φορὰ δυσκολεύτηκα ν' ἀπαντήσω.

«Μίλησε λοιπόν!» μοῦ εἶπε ἡ Ἀνθούλα.

— «Ἦθελα νὰ εἶμαστε ὅλοι μαζί», εἶπα δειλά.

Ἦ γιαιγιά δὲ μπόρεσε νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα.
Ἦ καημένη ἢ γιαιγιά! Καὶ αὐτὴ τὸ ἤθελε νὰ εἶμαστε
ὅλοι μαζί· καὶ τώρα θὰ ἤθελε νὰ μείνω, μὰ καταλά-
βαινε καὶ τὸν πόνο τῆς μανούλας μου.

«Ὅλοι μαζί θὰ ἦταν ὠραῖο, μὰ δὲ μπορούμε,
βλέπεις», εἶπε ὁ θεῖος συγκινημένος κι αὐτός.

Ἦ Ἀνθούλα φαινόταν συλλογισμένη. Σὲ λίγο ἔ-
φυγε, γιὰ νὰ βρῆ τὴ γιαιγιά.

«Ὅ,τι θέλεις ἐσὺ θὰ κάμω, θεῖε», εἶπα ἀποφα-
σιστικά.

— «Τότε πρέπει νὰ μείνης, Δῆμο», μοῦ εἶπε ὁ
θεῖος.

— «Θὰ μείνω».

56. ΠΗΓΑΙΝΟΜΕ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

«Νὰ ἐτοιμαστήτε», μᾶς εἶπε μιὰ βραδιὰ ὁ θεῖος,
«γιαιγιά αὔριο θὰ σᾶς πάω στὸ σχολεῖο».

Ξαφνιστήκαμε. Ἐμένα σὰ νὰ πήδησε ἀπὸ τὴ χα-
ρὰ ἢ καρδιά μου, καὶ λίγο ἔλειψε νὰ μὴν κοιμηθῶ
ἐκείνη τὴ νύχτα.

Πρῶι πρῶι σηκωθήκαμε καὶ ἐτοιμαστήκαμε.

«Ἐμπρός, πᾶμε!» εἶπε ὁ θεῖος ἅμα μᾶς εἶδε
ἐτοιμους, καὶ προχώρησε πρῶτος. Πήγαμε πίσω του.

Ἦ γιαιγιά μᾶς συνώδεψε ἴσαμε τὴν αὐλόθυρα.

— «Στὸ καλό, στὸ καλό», μᾶς ἔλεγε.

Όταν φτάσαμε στο σχολείο, ο θεϊός χτύπησε την κλειστή πόρτα. Σε λίγο βγήκε ο δάσκαλος.

«Φέρνω την κόρη μου και τον άνιψιό μου», είπε άφοῦ χαιρέτησε ο θεϊός.

Δώσαμε κι ἑμεῖς τὸ χέρι καὶ χαιρετήσαμε τὸ δάσκαλο. Ὁ δάσκαλος μᾶς χαμογέλασε. Ἦταν ἕνας νέος πὸν εἶχε ἔρθει λίγες μέρες πρὶν. Μίλησαν λίγο τραβηγμένοι ἀπὸ μᾶς, ἔπειτα ὁ θεϊός ἔφυγε κι ἑμεῖς μῆκαμε μὲ τὸ δάσκαλο στὸ σχολεῖο.

«Ἡ Ἀνθούλα! Ὁ Δῆμος!» φώναζαν τὰ παιδιᾶ.

— «Σᾶς γνωρίζουν; ὠραῖα!» εἶπε ὁ δάσκαλος. Τότε περιττὸ νὰ σᾶς συστήσω. Εἶμαι εὐχαριστημένος πὸν θὰ ἔχω ἄλλα δυὸ παιδιᾶ....»

— «Κι ἑμεῖς, κι' ἑμεῖς!» εἶπαν τὰ παιδιᾶ.

— «Μπράβο!» εἶπε ὁ δάσκαλος καὶ μᾶς ἔβαλε νὰ καθίσωμε.

Ἐπειτα μᾶς ρώτησε, πῶς περάσαμε τὸ καλοκαίρι. Τοῦ τὰ εἶπαμε ὅλα.

« Τώρα νά κάμωμε διάλειμμα », εἶπε ὁ δάσκαλος καὶ βγήκαμε στὴν αὐλή.

Ἐγὼ πῆρα τὸ Σπύρο νά παίξωμε τὸ κυνηγητό. Ὁ δάσκαλος γελοῦσε, πού δὲ μπορούσε νά με πιάσῃ ὁ Σπύρος.

« Σπύρο, τοῦ φώναξε ὁ δάσκαλος. Δοκίμασε νά πιάσῃς ἐμένα ».

Ὁ Σπύρος δίστασε, μὰ ὁ δάσκαλος τοῦ εἶπε πὼς πρέπει νά τοῦ κάμῃ τὴ χάρη. Ὁ δάσκαλος ἔτρεξε πὸ κατάλαβα πὼς δὲν ἔτρεχε ὅσο μπορούσε, καὶ ὁ Σπύρος τὸν ἔπιασε.

Χαρὰ ὁ Σπύρος !

« Τί λές ; με φτάνεις ἐσύ ; » μὲ ρώτησε ὁ δάσκαλος.

— « Ναί, μὰ νά τρέχῃς ὅσο μπορείς », τοῦ εἶπα.

— « Καλά », εἶπε ὁ δάσκαλος κι ἔτρεξε. Τώρα ἔτρεχε περισσότερο, μὰ ὅταν πλησίαζα, ἔκανε μιὰ στροφή καὶ μοῦ ξέφευγε. Ἰδρωσα γιὰ νά τὸν πιάσω.

Ἐπειτα ὁ δάσκαλος ἔπαιξε καὶ μὲ τὶς ἄλλες συντροφίεζ τῶν παιδιῶν.

« Τώρα στὴ γραμμὴ, νά μποῦμε μέσα », εἶπε ὁ δάσκαλος. Τὸ κάθε ἀγόρι καὶ τὸ κάθε κορίτσι πῆρε τὴ θέση του καὶ μπήκαμε ὅλοι εὐχαριστημένοι.

Καθίσαμε ὅλοι ἡσυχοὶ καὶ περιμέναμε, τί θὰ μᾶς πῇ ὁ δάσκαλος.

Ὁ δάσκαλος πῆρε ἓνα καινούργιο ὁμορφο βιβλίον καὶ μᾶς ἔδωσε νά διαβάσω ἐγὼ καὶ ἡ Ἀνθούλα.

« Τώρα νά μοῦ πῆς, Δῆμο, εἶπε σὲ λίγο, ποιὸ ἀπὸ τὰ παιγνίδια πού παίζατε στὸ βουνὸ σοῦ ἄρεσε πὸ πολύ ; »

— « Τὸ θέατρο », εἶπα.

- « Καὶ τί παίζατε στὸ θέατρο ; »
 Τοῦ τὰ εἶπα ὅλα.
- « Ποιὸς λείπει ἀπὸ τοὺς φίλους σου ; » ξανά-
 ρώτησε ὁ δάσκαλος.
- « Ὁ Γιώργος καὶ ὁ Πάνος ».
- « Καὶ θὰ τοὺς ἤθελες κι αὐτούς, ἔ ; »
- « Ναι, κύριε », εἶπα.
- « Ὁ Πάνος σὲ λίγες μέρες θὰ ἔρθῃ », εἶπε ὁ
 δάσκαλος. « Ἔχει νὰ βοηθήσῃ τὸν πατέρα του νὰ
 κουβαλήσουν μερικὰ ξύλα ἀκόμη· ὁ μπαρμπα-Γιώρ-
 γος παράγγειλε τοῦ γιατροῦ, πὼς θὰ στείλῃ τὸ
 Γιώργο μὲ τὴ γιαγιά του νὰ καθίσουν στὸ χωριό.
 Ἔχει τόσους ἄλλους νὰ τὸν βοηθοῦν ».
- Στάθηκε λίγο ὁ δάσκαλος κι ἔπειτα μὲ ρώτησε :
 « Θὰ μᾶς παίξης καὶ μᾶς αὔριο θέατρο ; »
- « Ἐδῶ στὸ σχολεῖο ; »
- « Ναι ».
- « Νὰ ἐτοιμάσωμε τὴ σκηνὴ σὲ μιὰ γωνιὰ καὶ
 νὰ κλείσωμε τὰ παράθυρα, νὰ γίνῃ σκοτάδι ».
- « Ναι, ναι ! » εἶπε ὁ δάσκαλος. « Στὸ διάλειμμα
 νὰ σὲ βοηθήσουν οἱ φίλοι σου νὰ τὰ ἐτοιμάσης
 ὅλα. Σὺμφωνοί ; »
- « Σὺμφωνοί », εἶπα καὶ κοίταξα τὴν Ἀνθούλα,
 τὸ Σπύρο, τὴν Ἑλλη καὶ τὴν Ἀθηνᾶ.
- « Τώρα στὰ σπίτια σας », εἶπε ὁ δάσκαλος. « Τὸ
 πρωὶ πού θ' ἀκούσετε τὴν καμπάνα θὰ ξανάρ-
 θετε ».
- « Μόνο μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα θὰ κάνωμε μάθη-
 ρα ; » ρώτησε ἡ Ἀνθούλα.
- « Δὲ σοῦ ἀρέσει αὐτό ; » τὴ ρώτησε ὁ δάσκαλος.
- « Πολύ ».

Δώσαμε τὸ χέρι στὸ δάσκαλο καὶ τρέξαμε στὰ σπίτια μας.

« Καλῶς τα τὰ παιδιὰ, καλῶς τα », εἶπε ἡ γιαγιά. Ἐμεῖς ἀρχίσαμε νὰ λέμε κι ὅλο νὰ λέμε. Ἦρθε καὶ ἡ θεία καὶ ὁ θεῖος. Δυσκολεύτηκαν νὰ καταλάβουν τί τοὺς λέγαμε.

« Ὅχι καὶ τὰ δυὸ μαζί », εἶπε ὁ θεῖος. « Τί τρέχει, Δῆμο ; »

— « Εὐχαριστηθήκαμε πολὺ, θεῖε. Ὁ δάσκαλος μᾶς ἀγαπᾷ, παίζει μαζί μας. Αὔριο θὰ τοὺς παίξω θέατρο ».

« Για ἰδὲς ἐδῶ », εἶπε ὁ θεῖος. « Ἡ μητέρα σου σᾶς ἔστειλε δυὸ ὠραῖες σάκες, χρωματιστὰ μολύβια, χοντρὸ χαρτὶ καὶ ψαλιδάκια καὶ χρωματιστὲς κλωστές ».

Ἡ Ἀνθούλα χοροπηδοῦσε. Ἐγὼ εὐχαριστήθηκα γιατί τὰ δῶρα τῆς μητέρας φανέρωναν πῶς τὸ ἄλλο καὶ αὐτὴ νὰ μείνω.

57. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΧΙΟΝΙ

Ἀπὸ το βράδυ εἶχα ἀκούσει νὰ λήη ὁ θεῖος μου : « Ἀπόψε θὰ τὸ στρώση: θὰ χιονίση δίχως ἄλλο ».

Ἐμένα μού εἶχε φανῆ παράξενο, γιατί δὲ φυσοῦσε διόλου.

Τὸ πρωὶ πετάχτηκα νὰ ἰδῶ. Δὲν εἶδα χιόνι ἔξω, ἀλλὰ οἱ γύρω λόφοι ἦταν κάτασπροι.

Ὅταν βγήκαμε μὲ τὴν Ἀνθούλα νὰ πᾶμε σχολεῖο καὶ ὅταν κοίταξα τὰ ὑψώματα ἔτσι ἀλλαγμένα, μού φάνηκαν σὰ μασκαρεμένα. χωρὶς νὰ τὸ θέλουν κι αὐτὰ καὶ σὰ νὰ ἔλεγαν :

« Δὲ φταίμε ἐμεῖς, ποῦ γίναμε ἔτσι ».

Στὸ σχολεῖο βρήκαμε τὸ δάσκαλο ν' ἀνάβη φωτιά μαζί μὲ τὰ μεγαλύτερα παιδιά. Εἶχαν βάλει δυὸ μεγάλα ἐλάτινα κούτσουρα καὶ πολλὰ μικρότερα ξερὰ ξύλα.

Σὲ λίγο ἄρχισε ἡ φωτιά νὰ τρώη τὰ ξύλα καὶ οἱ φλόγες τῆς σὰ γλώσσες πολλές νὰ ξεπετιοῦνται καὶ νὰ γλείφουν τὸν ἀέρα. Τριζοβολοῦσαν τὰ ἐλάτινα ξύλα, σὰ νὰ πονοῦσαν, καὶ φώναζαν ἀπὸ τὸν πόνο: καὶ πετοῦσαν σπίθες, σπίθες πολλές.

Ἄρχισε τὸ μάθημα. Ἐξω ὁ βοριάς βούιζε· καὶ ὁ οὐρανὸς εἶχε σκεπαστῆ μὲ μαῦρα σύννεφα.

« Πέφτει χιόνι, πέφτει χιόνι ! » φώναξε ἡ Ἑλλη. Τὸ μάθημα κόπηκε. Ὅλων τὰ μάτια κοίταξαν ἔξω.

« Ζήτω ! » φώναξαν τὰ παιδιά.

Τότε καταλάβαμε πὼς εἶχε κοπῆ ὁ ἀέρας καὶ βασιλεψε ἡσυχία.

« Τί θέλετε τώρα, νὰ κάμωμε μάθημα ἢ νὰ κοιτάξωμε τὸ χιόνι ; » μᾶς ρώτησε ὁ δάσκαλος.

— « Τὸ χιόνι ! τὸ χιόνι ! » φωνάξαμε.

— « Καλά », εἶπε ὁ δάσκαλος. « Ὁ καθένας ἄς πάρη τὴ θέση ποῦ θέλει ».

Μερικοὶ ἀνέβηκαν στὰ παράθυρα, ἄλλοι στάθηκαν στὴν πόρτα, κι ἄλλοι ἔτρεξαν στὴν αὐλή.

Ἐγὼ βγῆκα καὶ κοίταξα. Σὰν πούπουλα ἔπεφτε τὸ χιόνι καὶ μοῦ γέμισε τὰ μαλλιά καὶ τὰ ροῦχα.

Οἱ πρῶτες τουλοῦπες, καθὼς ἔπεφταν κάτω, ἔλιωναν· μὰ σιγὰ σιγὰ ἄσπρισε ἡ αὐλή, καὶ τὰ δέντρα γέμισαν λουλούδια ἄσπρα, φανταχτερὰ λουλούδια.

Ὁ δάσκαλος μᾶς φώναξε καὶ μπήκαμε μέσα.

«Κι από μέσα μπορείτε να βλέπετε», μάς είπε. Τα χέρια μου ήταν κατακόκκινα και τα μάγουλα και οι μυτίτσες όλων που βγήκαμε έξω.

Πρώτη φορά ένωσα στα χέρια μου, σὰ νὰ μὲ τρυπούσαν ψιλὰ βελονάκια. Ὑστερα ζεστάθηκαν πολὺ κι ἔγιναν πιὸ κόκκινα.

Ὁ δάσκαλος δὲ μάς ἄφησε νὰ πλησιάσωμε στὴ φωτιά. Θὰ μάς πονοῦσαν, μάς εἶπε, πιὸ πολὺ τὰ χέρια.

“Όλοι έπειτα κοιτάζαμε από τὰ παράθυρα τὸ χιόνι πού έπεφτε.

« Έγώ βλέπω καλύτερα ἀπ’ ὅλους ! » εἶπε ὁ Πάνος ξαφνικά.

Εἶχε σκαρφαλώσει σ’ ἓνα ψηλότερο παραθυράκι καὶ κοίταζε.

Ὁ δάσκαλος γύρισε, τὸν εἶδε καὶ ὕστερα τὸν ἐρώτησε :

« Για πές μου, Πάνο, τί βλέπεις ἐσὺ ἀπ’ αὐτοῦ ποῦ εἶσαι ; »

Ὁ Πάνος τὸν κοίταξε καλὰ καλὰ, γουρλώνοντας τὰ μάτια του καὶ ἀπάντησε :

« Σὰ νὰ τοὺς ἔρριξαν ἀπάνω τους ἓναν κουβὰ ἀσβέστη ! »

Ὁ δάσκαλος γέλασε· ἔβαλαν τὰ γέλια καὶ τὰ παιδιὰ.

« Τώρα, μᾶς εἶπε ὁ δάσκαλος, ἐτοιμαστῆτε γιὰ τὰ σπίτια σας. Νὰ πᾶτε γρήγορα· καὶ ἂν αὔριο εἶναι πολὺ τὸ χιόνι δὲ θὰ ἔρθετε ».

Μαζέψαμε γρήγορα τὰ βιβλία μας καὶ τὰ χαρτιά μας, χαιρετήσαμε τὸ δάσκαλο καὶ φύγαμε.

Τὸ χιόνι πάλι ξανάρχισε καὶ ἅμα προχωρήσαμε λίγο, έπεφτε τόσο πυκνὸ, πού δὲ μᾶς ἄφηνε νὰ δοῦμε καλὰ.

58. Ο ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

Τὸ χιόνι έπεφτε ὅλη τὴ νύχτα καὶ ὅλη τὴν ἄλλη μέρα. Τὴν τρίτη μέρα σταμάτησε.

“Ετρεξαν τότε οἱ χωρικοὶ ν’ ἀνοίξουν τοὺς δρόμους, νὰ πάρουν νερὸ ἀπὸ τὴ βρύση καὶ νὰ ποτίσουν τὰ ζῶα τους.

Κατὰ τὸ μεσημέρι βγήκαμε κι ἐμεῖς μὲ τὸ θεῖο. Στὴν πλατεῖα μικροὶ μεγάλοι ἔπαιζαν τὶς χιόνιες. « Χρόνια πολλά, γιατρέ », εἶπαν καὶ μᾶς ἔρριξαν χιόνια. Ὁ θεῖος μου μῆκε σ' ἓνα μαγαζί.

« Ἄκουσε δῶ, μοῦ εἶπε, οἱ φίλοι σου ποῦ εἶναι ; »

— « Ἐδῶ κοντά, τοὺς εἶδα καὶ ἔπαιζαν μὲ τὰ χιόνια », τοῦ ἀπάντησα.

— « Νὰ πᾶς νὰ μοῦ τοὺς φέρης », μοῦ εἶπε ὁ θεῖος.

— « Μὰ γιατί, θεῖε ; » τὸν ἐρώτησα.

— « Νά, δὲ βλέπεις ; θὰ ἔχουμε χιονοπόλεμο ! »

— « Κι ἐμεῖς τὰ παιδιὰ νὰ ρίχνουμε στοὺς μεγάλους ; » τὸν ἐρώτησα.

— « Τί, φοβάσαι ; »

— « Ὅχι, μὰ ρωτῶ ἄν κἀνη ».

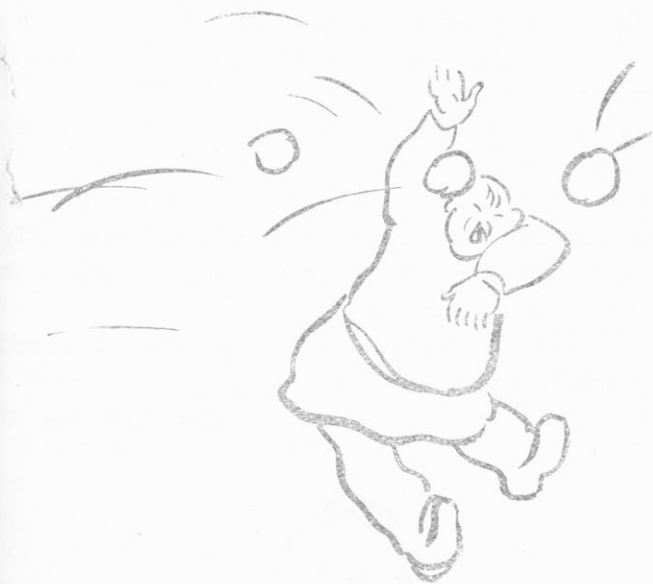
— « Πῶς ὄχι ; » μοῦ εἶπε. « Παιγνίδι εἶναι. Πήγαινε γρήγορα ».

Καθὼς ἔβγαινα, εἶδα τὸ μπαρμπα - Σπύρο νὰ μαζεύη χιόνι.

« Ἐβγα, γιατρέ ! » φώναζε στὸ θεῖο μου.

Ὅσο μπορούσα πιδ γρήγορα ἔφτασα στὸ μέρος ποῦ εἶχα ἰδεῖ τοὺς φίλους μου νὰ παίζουν. Τοὺς βρῆκα· καὶ εἶχαν μαζευτῆ ἄρκετοί, καμιά δεκαριά.

Τους είπα τί ἔτρεχε καί με ἀκολουθήσαν με βόλους χιόνι στά χέρια.

“Όταν φτάσαμε, εἶδαμε ἀπό τή μιὰ μεριά τὸ θεῖο μου με τρεῖς ἄλλους καί ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ μπαρμπα-Σπύρο με πέντε δικούς του, νὰ ἔχουν ἀρχίσει τὸ χιονοπόλεμο.

Ἄρχισαμε κι ἐμεῖς. Ἐκείνη τὴ στιγμή περνοῦσε ὁ δάσκαλος.

«Ἐδῶ, μαζί μας ! » τοῦ φώναξε ὁ θεῖος μου.

Ὁ δάσκαλος ἔτρεξε κοντά μας.

«Δῆμο, Πάνο ! » φωνάζει σέ μᾶς, καθώς μά-
ζεψε χιόνι.

» Πάρτε τὰ παιδιὰ καί πηγαίνετε νὰ τοὺς πάρε-
τε τίς πλάτες. Σᾶς θέλω ».

Πήραμε τὰ παιδιὰ καὶ φύγαμε.

« Ἔ, ἔ! τοὺς φεύγουν τὰ παιδιὰ! » φώναξαν οἱ ἀντίθετοι.

— « Δῆμο », φώναξε ὁ θεῖος μου· μὰ ποῦ ἐγώ, εἶχα πάρει δρόμο.

Πήγαμε γύρω καὶ ἀρχίσαμε νὰ χτυποῦμε τοὺς ἀντίθετους ἀπὸ τὰ πλάγια καὶ ἀπὸ τὰ πίσω. Εἶχαμε φτάσει τὴν καλύτερη στιγμή, πού τὰ βόλια ἀπὸ τὸ χιόνι ἔπεφταν σὰ βροχή.

Αὐτοὶ δὲν τὸ περίμεναν· τὰ ἔχασαν κι ἔτρεξαν νὰ κρυφτοῦν στὰ μαγαζιά.

Ὁ μπαρμπα-Σπύρος ὅμως δὲν πρόφτασε νὰ μπῆ.

Ὁ θεῖος τὸν ἄρπαξε καὶ τοῦ ἔτριψε τὸ πρόσωπο με χιόνι. Ἔπειτα τὸν κύλησε σὰ βαρέλι.

« Φτάνει, φτάνει, γιατρέ ! » τοῦ φώναζε.

— « Θὰ μᾶς δίνης ἄλλοτε σαρδέλες ; »

— « Ὅσες θέλεις, γιατρέ ».

— « Εἰρήνη ! » φώναξε ὁ θεῖος καὶ βγῆκαν ὅλοι. Τότε παιδιὰ καὶ μεγάλοι φτιάσαμε μεγάλα τόπια. Ἐνα μικρὸ τόπι, καθὼς κυλιόταν, κολλοῦσε χιόνι καὶ γινόταν τόσο μεγάλο πὺ ἐπρεπε νὰ βοηθοῦν πολλοί.

« Νὰ φτιάσωμε τὸ μπαρμπα-Σπύρο », φώναξαν. Σὲ λίγο ὁ χιονένιος μπαρμπα-Σπύρος καμάρωνε στὴ μέση τῆς πλατείας.

Ὁ μπαρμπα-Σπύρος τὸν κοίταζε καὶ γελοῦσε. Ἐμεῖς τὰ παιδιὰ φτιάσαμε ἄλλους μικροὺς χιονένιους ἀνθρώπους.

59. Τ' ΑΠΟΜΕΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΤΑ ΒΡΑΔΙΑ.

Τὸ πρωί, ἂν δὲν τύχαινε νέο χιόνι νὰ μᾶς κλείση τοὺς δρόμους, πηγαίναμε στὸ σχολεῖο.

Τὸ ἀπομεσήμερο μαζεúdoμαστε ὅλοι στὸ γραφεῖο τοῦ θεῖου. Πηγαίναμε καὶ στὰ σπίτια τῶν φίλων.

Ἄφου ἐτοιμάζαμε τὴν ἐργασία τοῦ σχολεῖου ἀρχίζαμε τὰ παιγνίδια.

Πολλὲς φορὲς ἔπαιζαν καὶ οἱ μεγάλοι μαζί μας, ὁ θεῖος, ἢ γιαγιά, καὶ ἂν τύχαινε νὰ ἔρθη ὁ παπὰς μετὴν παπαδιά, ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος, ὁ μπαρμπα-Σπύρος. Ἔτσι θὰ ἤμαστε πάντοτε ἀπὸ δέκα ὡς δεκαπέντε.

Τότε παίζαμε τὴν κολοκυθιά. Πρῶτος θὰ ἔχανε ὁ μπαρμπα-Σπύρος. Τελευταῖοι μέναμε ἐγώ, ὁ Γιῶρ-

γος, ὁ Πάνος καὶ ἡ Ἀθηνᾶ. Ἀδύνατο τότε νὰ γελοιοστούμε καὶ ἀρχίζαμε τοὺς γλωσσολύτες :

Ἄσπρη πέτρα ξεξασπρη
κι αἰὶ τὸν ἥλιο ξεξασπρότερη.—

Ἐκκλησιά μολυβωτή,
μολυβοκοντυλοπελεκητή,
ποιός σέ μολυβοκοντυλοπελεκοῦσε.
Ὁ γιός τοῦ μολυβοκοντυλοπελεκητή.
Νάχα κι ἐγὼ τὰ σύνεργα
τοῦ μολυβοκοντυλοπελεκητή
νὰ δῆς πῶς σέ μολυβοκοντυλοπελεκοῦσα.

Δαυλι μαυρομουρόδαυλο.—

Γαϊδούρι ξεψαχνόραχο, φίδι ξεπουκαμισιασμένο.—

Πιὸ θαρρετὰ καὶ γρήγορα τὰ ἔλεγε ἡ Ἑλλη. Ὁ καημένος ὁ Σπύρος κανένα δὲν κατῶρθωνε νὰ πῆ σωστά. Τ' ἄλλαζε τόσο, ποὺ ὅλοι ξεκαρδιζόμαστε στὰ γέλια.

Ἐπειτα κοιτάζαμε νὰ ἰδοῦμε ποιός θὰ εἶπῃ τὰ περισσότερα αἰνίγματα :

Καράβι δωδεκάσφηνο, κάθε σφῆνα κι ὄνομα.—

Χίλιοι μίλιοι καλογέροι
σ' ἓνα ράσο τυλιμένοι.—

Ἄσπρος κάμπος μαῦρα φυτρα,
καὶ μιλεῖ καὶ συντυχαίνει
σὰν ἐκεῖνον ποὺ τὰ σπέρνει.

Ψηλὸς ψηλὸς καλόγερος
καὶ κόκαλα δὲν ἔχει.—

Ὁ γιὸς μου ὁ Κοντοθόδωρος
μὲ τὰ πολλὰ ζουνάρια.—

Κούφιος πλάτανος, βρόντος μεγάλος.—

Χίλιοι, μίλιοι καλογέροι
σ' ἓνα σκολεϊὸ διαβάζουε.—

Τὸ φίδι τρώει τὴ θάλασσα
κι ἡ θάλασσα τὸ φίδι,
καὶ στὴν κορφή τῆς θάλασσας
καράβι ἀρμενίζει.—

Τὸ βράχο, βράχο πήγαινα
κι ἔβρισκα μιὰ πέρδικα.
τὰ φτερά της ἔτρωγα,
τὸ κορμί της πέταγα.—

Πάνω κουτί, κάτω κουτί
καὶ μέσα ἡ κόρη κελαηδεῖ.—

Δυὸ στοιχειὰ παλεύανε.
ἄσπρο χῶμα βγαίνανε.—

Τί εἶναι :

Τὰ περισσότερα τὰ ἤξαιρε ἡ Ἄθηνά. Ἐν δὲν τὸ
βρίσκαμε γρήγορα μᾶς ρωτοῦσε :

« Νὰ τὸ πάρῃ τὸ ποτάμι : »

Ἐμεῖς, ἂν δὲ μπορούσαμε νὰ τὸ βροῦμε, λέγαμε : « Ἄς τὸ πάρη ! »

Νὰ τὸ πάρη τὸ ποτάμι θὰ πῆ : νὰ σᾶς πῶ ἐγὼ τί εἶναι ;

Ὁ Σπύρος τὰ μπερδεύει, δὲν ἤξαιρε ποιὸ αἶνιγμα ἔκρυβε τίς μολόπετρες, τὴ γλῶσσα, τὸ σταφύλι, τὸ μελίσι, τὸ λύχνο, τὸ βαρέλι τοῦ κρασιοῦ, τὸ τύμπανο, τὸν καπνὸ, τὸ χρόνο, τὸ ρόδι καὶ τὸ βιβλίο μὲ τὰ γράμματα.

Ἐπειτα ζωγραφίζαμε μὲ τὰ χρωματιστὰ μολύβια, τὰ σπίτια, τὸ ἐκκλησάκι, τὸ βουνό, τὰ δέντρα καὶ ἄλλα. Μὲ τ' ἀδειανὰ κουτιά κάναμε χωριὰ καὶ σιδηροδρόμους νὰ ταξιδεύουν ἀπὸ τὸ ἓνα στὸ ἄλλο χωριό.

Σχεδιάζαμε στὸ χοντρὸ χαρτί χίλια δυὸ πράγματα καὶ τὰ κόβαμε γύρω γύρω μὲ τὸ ψαλίδι.

Κάναμε κουκλες ἀπὸ κερὶ καὶ ἀπὸ ψίχα ψωμιοῦ, ἀφοῦ τὴ ζυμώνουμε πολὺ.

Μὲ τὸν καιρὸ κάμαμε γεώργους νὰ σπέρνουν, νὰ θερίζουν, ν' ἄλωνίζουν, ψαράδες νὰ ψαρεύουν, κάρβια νὰ ταξιδεύουν.

Ὁ Γιῶργος ἐνθουσιάστηκε, ὅταν τὸ καταφέραμε νὰ φτιάσωμε τὸ μαντρί τους στὸ βουνό μὲ προβατᾶκια, μὲ τὸ σκύλο, μὲ τὸ μπαρμπα-Γιῶργο, τὸ Γιῶργο νὰ παίζη τὸ καλάμι καὶ τὴ γιαγιά του νὰ κάθεται καὶ νὰ γνέθη.

Μιὰ μέρα διάλεξα μιὰ μεγάλη πατάτα, ποὺ ἔμοιαζε μὲ ἄνθρωπο μὲ στραβὸ πρόσωπο. Τὴν ἔκαμα κούκλα. Πόσο γέλασαν οἱ φίλοι μου ! Ἐπειτα κάμαμε ὀλόκληρη οἰκογένεια ἀπὸ πατατένιες κούκλες. Τί ἀστεῖες ποὺ φαίνονταν.

« Θὰ παίξω μὲ αὐτὲς θέατρο », εἶπα: καὶ τὸ ἔκαμα. Καὶ εἶχα νὰ παίξω τόσες κωμωδίες. Ἦταν ἐξήντα τ' ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια στὸ σχολεῖο, κι ἄς ἀφήσωμε τόσους ἄλλους μεγάλους ποὺ γνώριζα.

Ὁ δάσκαλος εἶχε πεῖ στὸ θεῖο, πὼς ὁ πατατένιος Φασουλῆς εἶχε διορθώσει πολλὰ παιδιά. Ποῦ νὰ τολμήσουν νὰ ἔρθουν ἀπλута κι ἀχτένιστα, ἢ νὰ μὴν κάμουν τὶς ἐργασίες τοῦ σχολείου. Ὁ Φασουλῆς τὰ ἔβλεπε ὅλα.

Θυμοῦμαι πὼς μιὰ μικρούλα, ποὺ δὲν εἶχε σκουπίσει τὸ μέλι ἀπὸ τὰ χεῖλη της, σκουπιζόταν μέρες καὶ μέρες, γιατί ὁ Φασουλῆς εἶχε εἰπεῖ :

« Κυνηγάτε, παιδιά, τὶς μύγες, γιατί θὰ μᾶς φᾶνε τὴν Ξανθούλα μας ».

Ἄλλο πάλι :

« Ξαίρετε, παιδιά, ποιὸς πουλεῖ καινούργια χτένια ; »

— « Ποιὸς, Φασουλῆ ; ποιὸς ; » φώναξαν τὰ παιδιά.

Ἡ Μαρία κοκκίνησε γιατί ἦταν ἀχτένιστη.

Τὸ Σωτήρη πάλι ποιὸς τὸν ἔκαμε νὰ μὴ λερώνεται μὲ τὰ μελάνια :

« Ποιός θέλει γραμματικὸ νὰ γράφῃ μὲ τὴ μύτη ! » φώναξε ὁ Φασουλῆς.

Καὶ ὁ Σωτήρης πετάχτηκε ἀπὸ τὸ θρανίο κι ἔτρεξε νὰ πλυθῇ.

60. ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Πρὶν ἔρθῃ ἡ πρωτοχρονιά, ἡ μητέρα ἔστειλε τὰ δῶρα τῆς γιὰ τὴ θεία, τὸ θεῖο, τὴ γιαγιά καὶ γιὰ ὄλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου.

Γιὰ ὅλα τῆς εἶχα γράψει πῶς μὲ ἀγαποῦσαν, πῶς ἤμαστε ὅλα σὰν ἀδερφάκια.»

Γιὰ τὰ κορίτσια εἶχε στείλει κουκκλες καὶ τόπια, καὶ γιὰ τ' ἀγόρια τόπια, καραγκιόζηδες ποὺ κάνουν τοῦμπες, μολυβένια στρατιωτάκια, σκυλάκια, γατίτσες, ἀρνάκια, καμήλες, ἀρκοῦδες, λιοντάρια.

Γιὰ τὴν Ἀνθούλα εἶχε στείλει μιὰ μεγάλη κούκλα, ποὺ ἀνοιγόκλεινε τὰ μάτια τῆς καὶ ἅμα τὴν ἔσφιγγε στὸ στήθος τῆς ἔλεγε : « μαμά ! »

Γιὰ μένα ἓνα σιδηρόδρομο, μὲ τὴν ἀτμομηχανή, ποὺ κουρδίζοταν καὶ μὲ βαγόνια καὶ σίδερα, ποὺ ἔπιαναν ὅλο τὸ γραφεῖο τοῦ θείου.

Πόσο χάρηκαν τὰ παιδιά, δὲ λέγεται.

Ἐγὼ πῆγα καὶ τὸ σιδηρόδρομο στὸ σχολεῖο καὶ τὸν ἔβαλα νὰ τρέξη πολλές φορές.

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε στὰ παιδιά πολλά πράγματα ποὺ δὲν τὰ ἤξαιραν.

Ἄμα χορτάσαμε τὰ παιγνίδια ὁ δάσκαλος μᾶς ρώτησε :

« Δέ μοῦ λέτε, ποιά παιγνίδια σᾶς εὐχαριστοῦν πρὸ πολὺ ; »

— « Ἐκεῖνα ποὺ κάνομε μὲ τὰ χέρια μας », εἶπε ὁ Γιώργος, καὶ τὰ ἔξυπνα ματάκια του σπιθοβόλησαν.

— « Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια », εἶπε καὶ ἡ Ἀνθούλα.

« Έγώ αγαπῶ τὴν κούκλα ποῦ μοῦ ἔστειλε ἡ θεία, μὰ καὶ τὶς ἄλλες τὶς αγαπῶ τὸ ἴδιο ».

— « Ἐπειτα ὄλο τὸ ἴδιο παιγνίδι τὸ βαριέται κανεῖς », εἶπε ἓνα μεγάλο παιδί, ὁ Ἄλέκος.

— « Έγώ λέω τὰ παιγνίδια αὐτὰ νὰ τὰ φυλάξωμε στὸ ἀρμάρι τοῦ σχολείου, νὰ κάμωμε ἓνα μουσεῖο. Τὶς κούκλες νὰ τὶς φυλάξουν στὰ σπίτια τους τὰ κορίτσια καὶ τὰ τόπια νὰ τὰ κρατήσετε, μὰ τ' ἄλλα θὰ εἶναι καλὸ νὰ τὰ φυλάξωμε ».

Τὰ παιδιὰ δέχτηκαν κι ἐγὼ χάρισα τὸ σιδηρόδρομο.

Ἐπειτα ὁ δάσκαλος ρώτησε :

« Καὶ γιὰ τὴ μητέρα τοῦ Δήμου κάτι χρειάζεταιται. Τί λέτε κι ἐσεῖς ; »

Τὰ κορίτσια εἶπαν κάτι νὰ κεντήσουν καὶ νὰ τῆς τὸ στείλουν. Ὁ Γιώργος εἶπε πὼς θὰ πῆ τοῦ παπποῦ του νὰ τῆς στείλουν ἓνα παχὺ παχὺ ἀρνί.

Ὁ Ἄλέκος πρότεινε νὰ τῆς γράψουν ἓνα γράμμα καὶ νὰ τῆς λένε πόσο τοὺς εὐχαρίστησε μὲ τὰ δῶρα τῆς.

« Τὰ μεγάλα παιδιὰ νὰ γράψουν ἀπὸ ἓνα τέτοιο γράμμα, καὶ νὰ διαλέξωμε τὸ καλύτερο », εἶπε ὁ δάσκαλος.

Ἔτσι κι ἔγινε. Τὸ καλύτερο γράμμα ἦταν τοῦ Ἄλέκου.

61. ΤΟ ΝΥΧΤΕΡΙ

Καμιὰ φορὰ ξυπνοῦσα τὴ νύχτα καὶ ἂν ἦταν σιγαλιά, ἄκουα τραγούδια πότε στὸ ἓνα καὶ πότε στὸ ἄλλο σπίτι.

Παραξενεύτηκα, γιὰτι θὰ ἦταν περασμένα τὰ μεσάνυχτα, ξημερώματα.

Ρώτησα τὴν Ἀνθούλα. Αὐτὴ μοῦ εἶπε πῶς τὰ κορίτσια τὰ μεγάλα κάνουν νυχτέρι.

« Πῶς γίνεται τὸ νυχτέρι ; » ρώτησα.

Ἡ Ἀνθούλα μοῦ εἶπε τί εἶχε ἀκούσει, μὰ καὶ αὐτὴ ἀκόμη δὲν εἶχε ἰδεῖ μὲ τὰ μάτια της.

« Νὰ μᾶς ἄφηναν νὰ πᾶμε νὰ ἰδοῦμε ! » εἶπε ἡ Ἀνθούλα.

— « Ἀλήθεια θὰ εἶναι ὠραῖο ! Θὰ τὸ εἰπῶ τοῦ θείου. Πιστεύω νὰ μᾶς ἀφήσῃ ».

— « Εἶναι δύσκολο: κοίταξε νὰ τὸν καταφέρῃς », μοῦ εἶπε ἡ Ἀνθούλα.

Καὶ τὰ κατάφερα.

Τὰ καλύτερα νυχτέρια γίνονταν στὸ σπίτι τῆς Ἀθηνᾶς. Ἡ μητέρα της, ἡ κυρὰ Φροσούλα, ἤξαιρε τὰ πιὸ πολλὰ καὶ ὄμορφα τραγούδια καὶ παραμύθια. Δὲν πήγαιναν πίσω καὶ τὰ μεγαλύτερα κορίτσια της, ἡ Βαγγελιώ καὶ ἡ Χρυσούλα.

Τὸ εἶπαμὲ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ χάρηκε πολὺ.

Βρήκαμε ἐκεῖ ὡς δέκα ἄλλα κορίτσια μὲ τὶς ρόκες τοὺς φορτωμένες, ἄλλες μπαμπάκι καὶ ἄλλες μαλλί.

« Τώρα θὰ σὲ βάλω νὰ κοιμηθῆς στὴ σάλα, μοῦ εἶπε ἡ κυρὰ Φροσούλα, καὶ ὅταν θ' ἀρχίσῃ τὸ νυχτέρι, θὰ σὲ ξυπνήσω.

Πρὶν νὰ μὲ φωνάξουν ἤμουν ἑτοιμος.

Καθισμένα στὸ χειμωνιάτικο ἀπάνω σὲ μαλακὰ μαξιλάρια τὰ κορίτσια ἔγνεθαν. Ἡ φωτιὰ λαμπαδιασομένη ἔκανε τοὺς ἴσκιους τῶν κοριτσιῶν νὰ χορεύουν στοὺς τοίχους. Ἡ κυρὰ Φροσούλα εἶπε τὸ τραγούδι της :

“Ένας αϊτός περήφανος, ένας αϊτός λεβέντης,
 από την περηφάνεια του κι από τη λεβεντιά του,
 δέν πάει κάτω στα χειμαδιά να καλοξεχειμάση.
 Έμεινε άπάνω στα βουνά, ψηλά στα κορφοβούνια.
 Κι έρριξε χιόνια στα βουνά και κρούσταλλα στους

[κάμπους.

παγώσανε τὰ νύχια του και πέσαν τὰ φτερά του.
 Κι άγνάντια βγήκε κι έκατσε σ' ένα ψηλό λιθάρι,
 και με τον ήλιο μάλωνε και με τον ήλιο λέει :

« Ήλιε, για δέ βαρείς κι έδω σ' αυτή την
 άποσκιούρα,
 να λιώσουνε τὰ κρούσταλλα, να λιώσουνε τὰ

[χιόνια.

να γίνη μιὰ άνοιξη καλή, να γίνη καλοκαίρι,
 να ζεσταθούν τὰ νύχια μου, να γιάνουν τὰ φτερά

[μου.

νάρθουνε τ' άλλα τὰ πουλιά, και τ' άλλα μου
 τ' άδέρφια ; »

“Έπειτα μάς τηγάνισε τηγανίτες. Στο μεταξύ
 πήναμε κάστανα και τρώγαμε σůκα και καρύδια.

“Έτσι κυλούσε ή νύχτα, χωρίς να καταλαβαίνω-
 με πώς περνούσε. Έμένα όμως με πήρε ο ύπνος.
 Κάποτε δοκίμασα ν' άνοιξω τὰ μάτια μου και είδα
 την Άνθούλα και την Άθηνά να παίζουν τις
 κούκλες.

Ἡ Ἀνθούλα ἔλεγε :

Χῆνα μου, ἀπλώσ' τὰ φτερά νὰ πλύνω τοῦ παιδιοῦ
 [μου,
 αἰτέ μου, τὰ φτερούγια σου, ν' ἀπλώσω τ' ἀγόριοῦ
 [μου,
 καὶ σύ, ἀηδόνι μου χρυσό, στήν κούνια νὰ καθίσης
 μὲ τὴ γλυκιά σου τὴ φωνὴ [νὰ μοῦ τὸ νανουρίσης.
 Καὶ σὰν ἰδῆς νὰ κοιμηθῆ, τὰ μάτια του νὰ κλείση,
 τρέξε, τὸν ὕπνο φώναξε νὰ μοῦ τὸ νανουρίση.

Εἶχε φέξει, ὅταν ἄκουσα τὴν Ἀνθούλα : « Σῆκω, Δῆμο· καιρὸς νὰ πᾶμε σχολεῖο ».

Τὰ μεγάλα κορίτσια εἶχαν φύγει. Ἡ Ἀνθούλα μοῦ εἶπε, πὼς εἶπαν ἓνα σωρὸ τραγούδια καὶ παραμῦθια καὶ πὼς στὸ τέλος χόρεψαν κάμποσιν ὥρα, γιὰτὶ εἶχαν τελειώσει τὸ γνέψιμο.

62. ΑΝ ΔΕΝ ΗΤΑΝ Ο ΜΠΑΡΜΠΑ-ΣΠΥΡΟΣ !

Τὴ χρονιά ἐκείνη ἦταν πολὺ βαρὺς ὁ χειμῶνας. Πρὶν νὰ λιώσῃ τὸ ἓνα χιόνι, ἔπεφτε ἄλλο. Πλησίαζε ὁ Ἰανουάριος, ὅταν σηκωθήκαμε ἓνα πρωινὸ ἀποκλεισμένοι ἀπὸ τὸ πολὺ τὸ χιόνι. Σὲ μέρος ποὺ δὲ φυσοῦσε, ὁ θεῖος τὸ εἶχε λογαριάσει πὼς ἦταν ὡς τρία μέτρα. Πέρασαν ἀρκετὲς ἡμέρες, ὥσπου νὰ μπο-

Τὸ Χρυσὸ μου Βιβλίον Ἀναγνωστικὸ Β'. Δημοτ. Ἔκδ. Α'. 10

ρέσουν οί άντρες ν' άνοιξουν τούς δρόμους τοῦ χωριοῦ. Σέ πολλές μεριές περνούσαμε κάτω ἀπό χιονένιους θόλους. Μερικά χαμηλά σπιτάκια ἦταν όλόκληρα χωμένα στο χιόνι καί οί άνθρωποι πού κατοικούσαν μέσα, εἶχαν κατορθώσει νά βγοῦν ἀπό τὰ παράθυρα ν' άνοιξουν δρόμο.

Εἴκοσι μέρες ἔκαμε νά μᾶς ἔρθῃ ὁ πεζός ταχυδρόμος ἀπό τήν παραλιακή πόλη. Μᾶς εἶχε πει πώς τὸ χιόνι εἶχε φτάσει ὡς τήν παραλία καί εἶχε σπάσει πολλές ἐλιές. Σαράντα μέρες ἔκαμαν νά συγκοινωνήσουν τὰ χωριά μεταξύ τους καί με τήν παραλιακή πόλη. Καί ἀπό κεῖ κουβαλοῦσαν οί ἀγωγιάτες κάθε Κριακή τόσα καί τόσα πράγματα, πού τὰ εἶχαν ἀνάγκη.

«Πολύ θά ὑποφέρουν στο Μεγαλοχώρι· μπορεί νά πεθαίνουν καί άνθρωποι ἀπό τήν πείνα. Εἶναι φοβερό νά μὴ μπορούμε νά τούς βοηθήσουμε», εἶχε πει πολλές φορές ὁ θεῖος.

Ρώτησα κι ἔμαθα πώς οί περισσότεροι άντρες ἀπό κεῖ λείπουν τὸ χειμῶνα. Ἐργάζονται στοὺς κάμπους καρβουνιάρηδες, ἀσβεστάδες, χτίστες καί σκαφτιάδες. Σιτάρι δὲν κάνει πολύ· ἀνεβαίνουν ἀπὸ τὸν κοντινὸ κάμπο γεωργοί στο Μεγαλοχώρι καί τούς κουβαλοῦν κάθε Κυριακή τὸ σιτάρι καί τὸ καλαμπόκι. Καί οί γυναικοῦλες τῶν ξενητεμένων τὸ ἀγοράζουν λίγο λίγο τὸ σιτάρι, ὅσο νά περάσουν τὴν ἐβδομάδα.

Ἐνα μεσημέρι κοιτάξαμε κάτω στὴ ρεματιά· ἦταν γεμάτη γυναικοῦλες, κορίτσια, μεγάλα ἀγόρια καί μερικοὺς γέρους, πού ἀνέβαιναν πρὸς τὸ χωριὸ μας. Πάλευαν με τὰ χιόνια οί δύστυχοι. «Οἱ Μεγα-

λοχωρίτες, παιδιά », εἶγε πεῖ ὁ θεῖος. « Πάμε νὰ τοὺς βοηθήσωμε ! »

Ἔτρεξαν πρόθυμοι, πῆγε καὶ ὁ θεῖος καὶ ὁ παπὰς τοῦ χωριοῦ ἀκόμη.

Ἔρχονταν ν' ἀγοράσουν σιτάρι. Ἦξαιραν πῶς ὁ μπαρμπα-Σπύρος, γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ, ἀποθήκευε κάθε χρόνο τὰ σιτάρια καὶ τὰ καλαμπόκια πὸν περισσεύαν στὸ χωριό.

Ἐκείνη τῆ χρονιά, σὰ νὰ τὸ ἤξαιρε, εἶχε ἀποθηκεύσει πολὺ· εἶχε κουβαλήσει καὶ ἀπὸ τὴν παραλιακὴ πόλη. Τὸν εἶχαν μιμηθῆ καὶ μερικοὶ ἄλλοι. Καὶ αὐτοί, καθὼς εἶδαν τώρα νὰ ἔρχονται οἱ πεινασμένοι, ἔτριβαν τὰ χέρια τους, γιὰτὶ θὰ κέρδιζαν πολλὰ. Θὰ τὸ πουλοῦσαν ὅσο βαστοῦσε ἡ ψυχὴ τους τὸ σιτάρι καὶ τὸ καλαμπόκι.

Στὸ μεταξὺ ἐμεῖς τὰ παιδιά εἶχαμε πάει στὸ σχολεῖο. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶδε, πῶς δὲν εἶχαμε νοῦ γιὰ μάθημα. Τὰ μάτια ὄλων μας εἶχαν πέσει κατὰ τὴ ρεματιά, πὸν ἀνέβαιναν ἀργὰ καὶ θλιμμένοι οἱ πεινασμένοι. Τότε ὁ δάσκαλος ρώτησε :

« Δὲ μπορούσατε νὰ κάμετε κι ἐσεῖς τίποτε γι' αὐτούς ; »

— « Δύσκολα θ' ἀνεβοῦν, κύριε ! » εἶπε ὁ Ἀλέκος· « θὰ πεινοῦν πολὺ ».

— « Νὰ ποῦμε στὶς μητέρες μας νὰ μᾶς δώσουν ψωμὶ νὰ τοὺς πᾶμε. Τώρα πὸν ἄνοιξε ὁ δρόμος, δὲν εἶναι δύσκολο νὰ πᾶμε », εἶπε ἡ Ἑλλη.

— « Καλὰ λέει ἡ Ἑλλη », εἶπε καὶ ὁ Γιώργος.

— « Νὰ φύγωμε, κύριε ; » ρώτησε ὁ Σπύρος.

— « Ὅ,τι θέλετε κάμετε », ἀπάντησε ὁ δάσκαλος. Αὐτὸ ἦταν ! Στῆ στιγμὴ σκορπίσαμε καὶ σὲ λί-

γο μιά σειρά μικρά κεφαλάκια κατέβαιναν τὸν κατήφορο. Πηγαίναμε ψωμιά, τυριά, κανάτια μὲ νερό, τσόντρες μὲ κρασί.

Ὁ θεῖος πού μᾶς εἶδε, φώναξε: « Μπράβο, καλὰ παιδιὰ! »

Μὰ τί ἦταν ἐκεῖνοι; Ἄνθρωποι ἢ φαντάσματα; Κάθισαν κάπου καὶ ἄρχισαν νὰ τρῶνε ἀργὰ ἀργὰ. Τὰ σαγόνια τους εἶχαν μουδιάσει ἀπὸ τὴν πείνα. Καημένοι, ἄνθρωποι! Δύσκολα κρατούσαμε τὰ δάκρυα. Τὰ μάτια τους σβησμένα μᾶς κοίταζαν παοάξενα. Τί νὰ ἔλεγαν;

Ζωντανεμένοι τώρα μὲ τὸ φαγὶ καὶ τὸ πιωτό, ἀνέβηκαν.

Στὴν πλατεῖα, ὅσοι εἶχαν τὸ σιτάρι καὶ τὸ καλαμπόκι, μιλοῦσαν ζωηρά. Ὅλοι κοίταζαν τὸ μπαρμπα-Σπύρο ἐχθρικά. Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ μπαρμπα-Σπύρου ἀκούστηκε: « Στὸ σπῆτι μου εἶμαι νοικοκύρης. Ἐγὼ τόσο θὰ πουλήσω. Ἐσεῖς κάμετε τὸ λογαριασμό σας ».

— « Πόσο θὰ πουλήσης, μπαρμπα-Σπύρο; » τὸν ἐρώτησε ὁ θεῖος.

Ὁ μπαρμπα-Σπύρος εἶπε ἕναν ἀριθμό.

— « Μπράβο! Χίλιες φορές μπράβο, μπαρμπα-Σπύρο! » φώναξε μ' ἐνθουσιασμό ὁ θεῖος καὶ τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν ἐχάιδεψε στὶς πλάτες.

— « Ἄνθρωποι εἶμαστε, γιατρέ μου, δὲν εἶμαστε θηρία », εἶπε ὁ μπαρμπα-Σπύρος χαμογελώντας.

— « Καὶ ν' ἀφήσης νὰ σὲ βοηθήσωμε, μπαρμπα-Σπύρο », τοῦ εἶπε ὁ θεῖος.

— « Οἱ ἀποθήκες δικές σου, γιατρέ μου ».

Ὁ θεῖος εἶπε στὰ μεγαλύτερα παιδιὰ τοῦ σχολείου νὰ γεμίζουν τὰ σακουλάκια, καὶ νὰ κά-

νον γρήγορα, γιατί οι άνθρωποι έχουν πολύ δρόμο να κάμουν. Και θα τους περιμένουν και οι άλλοι στα σπιτικά τους.

Ο πρόεδρος της κοινότητας θα ζύγιζε και ο θεϊος θα έπαιρνε τα χρήματα.

Στό μεταξύ οι γυναίκες του χωριού μας είχαν ξαναδώσει τροφή στους ξένους μας· τους έδωσαν άλλη για το δρόμο και από λίγο αλεύρι να ζυμώσουν ώσπου ν' αλέσουν.

Σε δυο ώρες ήταν έτοιμοι· θα ήταν άπάνω από έκατό. Καμιά δεκαριά δικοί μας θα πήγαιναν μπροστά, να πατούν τα χιόνια.

Πόσο θαρρετά και γρήγορα κατέβαιναν τώρα, και άς ήταν φορτωμένοι.

Ο θεϊος, δίνοντας τα χρήματα στο μπαρμπα-Σπύρο, του είπε :

« Λίγα κέρδισες, μπαρμπα-Σπύρο, μὰ ή χαρά που αίσθάνεσαι, δέν πληρώνεται με χρήματα ».

— « Άλήθεια, αλήθεια, γιατρέ μου », έλεγε ο μπαρμπα-Σπύρος κι έλαμπε τὸ πρόσωπό του από ευχαρίστηση.

63. Η ΑΝΟΙΞΗ

Ἦρθαν κάμποσες φορές ἀκόμη οἱ Μεγαλοχωρῖτες. Οἱ ἀποθήκες τοῦ μπαρμπα-Σπύρου ἄδειασαν. Τί θὰ γινόταν ἂν ἔπεφτε νέο χιόνι ;

Μιά νύχτα αἰσθάνθηκα στενοχώρια. Εἶχα ἰδρῶσει ἀπὸ τὰ παχιά σκεπάσματα. Πέταξα τὸ ἓνα. Ξαναχιονίζει ! “Ενα βουητὸ ἀκούστηκε καὶ κρότοι μεγάλοι. Κρρρ ! κρρρ ! κρρρ ! Κοίταξα ἀπὸ τὸ παρὰθυρο. Μεγάλα κομμάτια χιόνι ξεκόβονταν κι ἔπεφταν ἀπὸ τὶς στέγες. Τὰ κρύσταλλα ποὺ κρέμονταν στὶς ἄκρες τῶν κεραμιδιῶν, σποῦσαν κι ἔπεφταν. Τὸ εἶχε πάρει νοτιά.

Τὸ πρωὶ ἔλειπαν τὰ μισὰ χιόνια ἀπὸ τὸ χωριὸ κι ἐκεῖνα ποὺ ἔμεναν ἦταν νερούλα καὶ ὄλοι οἱ δρόμοι εἶχαν γίνει ποταμάκια κι ἔτρεχαν ὅλα κατὰ τὴ ρεματιά τῆς βρύσης. Καὶ βούιζε, βούιζε ἡ ρεματιά κι ἦταν θολή.

Μᾶς πῆρε ὁ θεῖος ἐμένα καὶ τὴν Ἀνθούλα καὶ βγήκαμε στ’ ἀλώνια, νὰ ἰδοῦμε τὰ πίσω βουνὰ καὶ τὴ ρεματιά τῆς μεγάλης.

Τὸ βουνὸ φαινόταν ἀνταριασμένο· μιὰ σκόνη ἄσπρη τὸ σκέπαζε, ποὺ ἔλαμπε στὸν ἥλιο καὶ εἶχε ὅλα τὰ χρώματα τοῦ οὐράνιου τόξου.

Κοιτάξαμε καὶ εἶδαμε τί γινόταν.

Κομμάτια μεγάλα ξεκόβονταν καὶ καθὼς κυλοῦσαν μεγάλωναν· γίνονταν βουνὰ στρογγυλά. Καὶ χτυποῦσαν στὰ δέντρα καὶ θρυμματίζονταν.

“Ὅπου δὲν ἦταν δέντρα στὶς ρεματιές, κυλοῦσαν μὲ ὀρμὴ κι ἔπεφταν στοὺς βράχους καὶ ἀκούονταν σὰ μουγκανητὸ βοδιῶν.

Μερικά κατέβαιναν ως κάτω κι έπεφταν στο ποτάμι. Ή ποταμιά που είχα ιδεί τὸ καλοκαίρι καταπράσινη ἀπὸ τὸ καλαμπόκι καὶ τὶς πατάτες, εἶχε γίνει πλατιά θάλασσα, μὰ θολή, πολὺ θολή· καὶ ἀπάνω της εἶχε κλαδιά, δέντρα ξεριζωμένα καὶ τοὺς βράχους ἀπὸ τὰ χιόνια, που ἔπλεαν σὰν ἄσπρα νησάκια.

Θὰ μέναμε ὧρες πολλές, ἂν δὲν ἄρχιζε νὰ σιγοβρέχη. Κατὰ τὸ βράδυ δυνάμωσε ἡ βροχὴ καὶ βάσταζε ὅλη τὴ νύχτα.

Τὸ πρῶτὸ σταμάτησε. Στὸ βουνὸ εἶχαν μείνει μερικά χιόνια ἔδῳ κι ἐκεῖ, σπαρτὰ σὰν ἄσπρα μπαλώματα. «Στὰ βαθουλώματα τὸ χιόνι θὰ μείνη ὅλο τὸ καλοκαίρι», εἶχε εἰπεῖ ὁ θεῖος.

Τὰ ζῶα τοῦ χωριοῦ ξεχύθηκαν στοὺς δρόμους καὶ πῆραν τὸ δρόμο κατὰ τὰ λιβάδια.

Κάτω ἀπὸ τὸ χιόνι εἶχε φυτρώσει καὶ εἶχε μεγαλώσει τὸ χορτάρι. Τὰ καημένα τὰ ζῶα εἶχαν μείνει πετσοὶ καὶ κόκαλο.

Τὰ μικρὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ χόρευαν στοὺς δρόμους κι ἔλεγαν τραγουδιστά :

Περπερούνα περπατεῖ,
περπατεῖ καμιαρωτή·
τὸ Θεὸ παρακαλεῖ,
γιὰ νὰ στείλῃ μιὰ βροχή,
μιὰ βροχὴ καλὴ καλή,
γιὰ ν' ἀνθίσουν τὰ λιβάδια
νὰ φυτρώσουν τὰ σιτάρια,
νὰ μεθύσουν τ' ἀμπελάκια,
νὰ καρπίσουν σταφυλάκια·
μπάρες μπάρες τὰ νερά,

στὰ χωράφια τὰ ξερά,
 κάθε στάχυ ἓνα ταγάρι,
 κάθε κλῆμα ἓνα πιθάρι·
 καὶ στοὺς κάμπους μας χαρὲς
 οἱ βραγιές του νοτερές·
 τὰ κρασιά μας σὰ νερό,
 τὰ γεννήματα σωρό,
 γιὰ νὰ χαίρωνται οἱ φτωχοί,
 βάνοντάς τα στὸ σακί,
 νὰ βογγάη ὁ μυλωνὰς
 καὶ νὰ σκάζη ὁ ἀλευράς.

Σὲ λίγες ἡμέρες οἱ χωρικοὶ ἔσκαβαν τοὺς κήπους
 νὰ σπείρουν τ' ἀνοιξιάτικα λαχανικά, κλάδευαν κι
 ἔσκαβαν τ' ἀμπέλια τους, ὠργωναν τὰ χωράφια
 τους νὰ σπείρουν τὸ καλαμπόκι καὶ τὰ φασόλια.

64. Ο ΚΗΠΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ὁ δάσκαλος μᾶς ἐπαίνεσε, ποὺ βοηθήσαμε κι
 ἐμεῖς τοὺς δικούς μας στὶς ἐργασίες ποὺ γίνονταν
 στοὺς κήπους, καὶ μᾶς ρώτησε: «Θὰ θέλατε νὰ ἔχη
 καὶ τὸ σχολεῖο μας κῆπο;»

— «Ὦ, αὐτὸ θὰ ἦταν ὠραῖο», εἶπε ἡ Ἀνθούλα.

— «Μὰ ποῦ τόπος!» εἶπε ἄλλο παιδί.

— «Μέσα στὸ χωριὸ δὲν ἔχουν ἀφήσει οὔτε μιὰ
 σπιθαμὴ γῆς», εἶπε ἄλλο.

— «Νὰ τὸν κάμωμε ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ», πρότεινε
 ἄλλο καὶ εἶπε καὶ τὴ θέση.

— «Στὴν ἀνάγκη, εἶπε ὁ δάσκαλος, γίνεται κι
 αὐτό: μὰ τὸ καλύτερο θὰ ἦταν νὰ εἶναι κοντὰ στὸ
 σχολεῖο».

— « Τὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου πρὸς τὸ νοτιὰ καὶ τὸ κάτω μέρος πρὸς τὴν ἀνατολὴ γίνεται κήπος », εἶπε ὁ Ἄλέκος. « Μὰ χρειάζεται πολλὴ δουλειά ! Τέτοιοι γκρεμοὶ ἔγιναν οἱ καλύτεροι κήποι » καὶ εἶπε μερικοὺς τέτοιους στὸ χωριό.

— « Καὶ πῶς θὰ γίνῃ ; » ξαναρώτησε ὁ δάσκαλος.

Εἶπαν πολλὰ σχέδια τὰ μεγάλα παιδιά. Σύμφωνα μὲ αὐτὰ ὅμως μόλις τὸ φθινόπωρο θὰ ἦταν ἔτοιμος.

« Καὶ ἂν θέλαμε νὰ εἶναι ἔτοιμος σὲ λίγες μέρες ; » ρώτησε ὁ δάσκαλος.

— « Τότε θὰ γίνῃ ξέλαση », εἶπε ἓνα μεγάλο παιδί, ὁ Σωτήρης.

— « Γι' αὐτὸ χρειάζεστε νὰ καταφέρετε τοὺς δικούς σας », εἶπε ὁ δάσκαλος.

— « Θὰ γίνῃ ! Θὰ γίνῃ ! » εἶπαν πολλὰ παιδιά.

Γὴν Κυριακὴ ἄντρες καὶ γυναῖκες τρέθυμα ἔτρεξαν νὰ μᾶς ἐτοιμάσουν τὸν κήπο. Οἱ ἄντρες ἔβγαλαν τὶς μεγάλες πέτρες καὶ μ' αὐτὲς ἔχτισαν γύρω μιὰ γερὴ μάντρα. Ἐμεῖς τὰ παιδιά πετάξαμε στοὺς τοίχους τὰ λιανολίθαρα. Οἱ γυναῖκες μετάφεραν χῶμα καὶ ψιλὸν ἄμμο, ποὺ ἦταν ἄφθονος στὶς ρεματιές.

Τὴν ἑβδομάδα ὀλόκληρη κουβαλούσαμε μὲ κοφινάκια φουσκὶ ἀπὸ τὶς αὐλὲς καὶ τὰ κατώγια μας, τὸ τελευταῖο ποὺ εἶχε μείνει, γιατί τὸ ἄλλο εἶχε κουβαληθῆ στοὺς κήπους, στὰ χωράφια καὶ τ' ἀμπέλια. Ἦταν μαυρόχωμα κατὰλληλο, ὅπως ἔλεγε ὁ δάσκαλος, γιὰ τὸν κήπο μας.

Τὴν ἄλλη Κυριακὴ μερικοὶ ἄντρες ἀνακάτεψαν χῶμα, ἄμμο καὶ φουσκὶ καὶ τ' ἄπλωσαν. Ἔτσι ἰσοπεδώθηκε ὁ κήπος. Ἦθελαν νὰ κάμουν καὶ τὶς

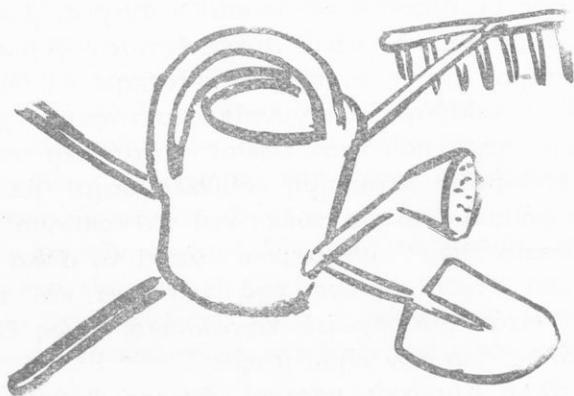
πρασιές, μα ὁ δάσκαλος τοὺς εἶπε πῶς εἶναι πιὰ δουλειὰ δική μας.

Ὁ θεῖος μὲ τὸ μπαρμπα-Σπύρο, τὸν παπὰ καὶ τὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος ἔβαλαν τὰ ἔξοδα νὰ φέρουν μολυβένιους σωλῆνες, γιὰ νὰ μᾶς φέρουν νερὸ ἀπὸ τὴ μεγάλη βρύση. Θὰ γίνονταν δυὸ βρύσες, μιὰ στὴν αὐλὴ καὶ μιὰ στὸν κῆπο.

Ὅ,τι ἔλεγε ὁ θεῖος ἔπρεπε νὰ γίνῃ πολὺ γρήγορα· καὶ ἀλήθεια οἱ βρύσες ἔγιναν πρὶν νὰ χρειαστῇ νερὸ ὁ κῆπος μας.

Ἄμα ἰσοπεδώθηκε ὁ κῆπος, ὁ δάσκαλος μίλησε μὲ τὰ μεγάλα παιδιὰ γιὰ τὸ σχῆμα ποὺ θὰ εἶχαν οἱ πρασιές. Εἶπαν πολλὰ καὶ συμφώνησαν τὸ κάθε παιδί ἀπὸ τὰ μεγάλα νὰ φέρῃ τὸ σχέδιό του στὸ χαρτί.

Τὸ καλύτερο σχέδιο ἦταν τοῦ Γιαννάκη. Αὐτὸς ὁ

Γιαννάκης ἦταν ἐγγόνι τοῦ μπαρμπα-Γιαννάκη τοῦ τυφλοῦ.

Στὸ μεταξὺ ὁ πατέρας μου, ποῦ τοῦ εἶχα γράψει τί θὰ κάναμε, μᾶς ἔστειλε ὠραῖα σκαλιστηράκια, μικρὲς ἀξίνες, φτυαράκια, μιὰ δυὸ τσουγκράνες γιὰ νὰ ἰσοπεδώσωμε τὸ χῶμα, καὶ μικρὰ ποτιστήρια.

Ὁ δάσκαλος μᾶς χῶρισε τότε σὲ δέκα ὁμάδες, καθεμιὰ θὰ εἶχε τὸν ἀρχηγό της καὶ ὁ δάσκαλος θὰ ὠδηγοῦσε, ὅταν ἦταν ἀνάγκη.

Ἐκείνη τὴ χρονιά σπείραμε ὅ,τι καὶ στοὺς ἄλλους κήπους. Φυτέψαμε κοντὰ στοὺς τοίχους πολλὲς τριανταφυλλιὲς καὶ ἀπὸ τὰ παράριζα τῶν μεγάλων δέντρων μερικὲς κερασιές, βυσσινιὲς καὶ μηλιές.

Μὲ τὸν καιρὸ θὰ γίνονταν μεγάλα πράματα, μᾶς εἶπε ὁ δάσκαλος.

65. ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

« Χελιδόνι μου γοργὸ
 ποῦρθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
 τί καλὰ μᾶς ἔφερες ; »
 — « Τὴ Λαμπρὴ καὶ τὴ χαρὰ
 καὶ τὰ κόκκινα τ' αὐγά ».

Ἕνα ζευγάρι χελιδόνια ἦρθαν νὰ χτίσουν τὴ φωλιά τους στοῦ θεοῦ τὸ μπαλκόνι. Τὰ παρακολούθησα τὰ χελιδόνια ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ποῦ ἦρθαν ὥσπου ἔφυγαν.

Κόλλησε στὸν τοῖχο τὸ ἕνα χελιδόνι, ἀφοῦ γαντζώθηκε μὲ τὰ νύχια του καὶ στηρίχτηκε στὴν οὐρά του. Μὲ τὸ μικρὸ του κεφαλάκι κοίταξε ἀπάνω κάτω, δεξιὰ κι ἀριστερά, καὶ μέτρησε πόση ἔπρεπε νὰ εἶ-

ναι ή φωλιά του. "Επειτα πέταξαν και τὰ δύο. Νά το τὸ ἓνα ἔφερε λάσπη κι ἔβαλε τὰ θεμέλια. Πέταξε αὐτὸ και κάθισε τὸ ἄλλο και πρόσθεσε κι αὐτὸ κάτι. "Ἐτσι δούλεψαν ὥσπου ἔπεσε ὁ ἥλιος.

Μὰ ἀπὸ ποῦ παίρνουν τὴ λάσπη ; Πρόσεξα και εἶδα πὼς πηγαιναν γύρω στὴ βρύση και στ' αὐλάκι και ὅπου ἄλλοῦ ἦταν ὑγρὸ μέρος. Οἱ γάτες στὰ μέρη ἐκεῖνα πηγαίνουν και κάνουν πὼς κοιμοῦνται, γιὰ ν' ἀρπύξουν κανένα χελιδονάκι, μὰ δὲν τὸ κατορθώνουν.

Τελείωσε τὸ χτίσιμο. Τώρα στρώνουν τὸ μέσα τῆς φωλιάς μὲ μαλακὰ πούπουλα. Ἡ μητέρα γέννησε τ' αὐγὰ της και κάθισε νὰ τὰ κλωσήη.

Τις ἡμέρες ἐκεῖνες ὁ πατέρας κάθεται ἐκεῖ κοντὰ και κελαηδεῖ ἀσώπαστα : Βίκι βίκι βόκου ! βίκι βίκι βόκου trrrr !

Τέλος νὰ ἡ χαρὰ τῆς μανούλας : ἔξι γυμνά πουλάκια, ποῦ προβάλουν τὰ κεφαλάκια τους ἔξω ἀπὸ τὴ φωλιά. Ἀκούραστοι πετοῦν πατέρας και μητέρα και κουβαλοῦν μύγες, και σκουλήκια και ἄλλα ἔντομα.

"Ὅλα τὰ πουλάκια ἀνοίγουν τὸ στόμα τους, μὰ οἱ γονεῖς τους δὲ χαλοῦν τὴ σειρά : ξαίρουν ποῖό ἔφαγε πρῶτο και ποῖό θὰ φάγη τελευταῖο. Και τότε πάλι ἀπὸ τὴν ἴδια σειρά.

« Τί καιρὸ θὰ ἔχουμε αὔριο ; » μὲ ρώτησε ὁ θεῖος, μιὰ μέρα ποῦ μὲ εἶδε νὰ παρατηρῶ τὴ χελιδονοφωλιά τὴν ὥρα ποῦ βασίλευε ὁ ἥλιος.

— « Ποῦ νὰ τὸ ξαίρω ; » εἶπα ἐγώ.

— « Κοίταξες προχτὲς ποῦ ἔβρεξε, ποῦ πετοῦσαν τὰ χελιδόνια ; »

— « Χαμηλά ».

— « Καὶ τώρα ; »

— « Πολὺ ψηλά ».

— « Γιὰ διασκέδαση πετοῦν ; »

— « Ὁχι, πιάνουν τὰ ἔντομα ».

— « Σκέψου τώρα », εἶπε ὁ θεῖος. « Γιὰ νὰ βρέξει πρέπει νὰ ὑπάρχη πολλή ὑγρασία. Τὰ φτερά τῶν ἐντόμων τότε εἶναι πολὺ βαριά καὶ πετοῦν χαμηλά. Ὅταν δὲν εἶναι ὑγρασία πετοῦν ψηλά ».

Ἔτσι ἔμαθα σὲ ποῖο μέρος τ' οὐρανοῦ πετοῦν τὰ ἔντομα ποῦ πιάνουν τὰ χελιδόνια καὶ πῶς ὅταν αὐτὰ πετοῦν πολὺ χαμηλά μπορεῖ νὰ βρέξει, ἐνῶ ὅ-

ταν πετοῦν πολὺ ψηλά, τὴν ἄλλη μέρα θὰ ἔχωμε καλοκαιριά.

Τί χαρὰ ποῦ εἶχαν τὰ χελιδόνια μου, ὅταν ξεπέταξαν τὰ πουλάκια τους. Τ' ἄφηναν νὰ πέσουν ἀπὸ τὴ φωλιά καὶ μὲ φωνές τ' ἀνάγκαζαν νὰ πετάξουν· περνοῦσαν στὸ πλάι τους ἀπὸ κάτω, τὰ χτυποῦσαν μὲ τὶς φτεροῦγες τους καὶ ἔβγαζαν φωνές : φλί φλί, φλί φλί, σὰ νὰ ἔλεγαν : θάρρος, θάρρος, χτύπα τὶς φτεροῦγες σου, κάμε δεξιά τὴν οὐρά σου, ἀριστερά !

Ἄφου τὰ γύμνασαν ἀρκετὲς ἡμέρες γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι, τὰ πῆραν σὲ μακρύτερα ταξίδια καὶ τέλος τὰ ἔδιωξαν. Συγύρισαν πάλι τὴ φωλιά τους καὶ ἡ μητέρα ξαναγέννησε νέα αὐγά. Στὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ τὰ νέα χελιδονάκια ἦταν τόσο δυναμωμένα, ποὺ μπόρεσαν ν' ἀκολουθήσουν τοὺς συντρόφους τοὺς στὸ μακρινὸ ταξίδι.

66. ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Λίγες μέρες πρὶν νὰ ἔρθῃ ἡ πρωτομαγιά, ὁ δάσκαλος ρώτησε: Ποῦ θὰ γιορτάσωμε, παιδιά, τὴν πρωτομαγιά;

Ἡ Ἀνθούλα πρότεινε τὸ μύλο τοῦ μπαρμπα-Πέτρου, ποὺ στὸ αὐλάκι του εἶχε πολλοὺς καὶ μεγάλους μενεξέδες. Ὁ Γιαννάκης ἤθελε στὸ μοναστήρι, ποὺ εἶναι χτισμένο στὸ βράχο καὶ φαίνεται ἀπὸ μακριὰ σὰ σφηκοφωλιά. Εἶναι ἀνάμεσα στὰ πέντε χωριά. Ὅλα φαίνονται ἀπὸ ἐκεῖ, στίς πλαγιὲς τοῦ βουνοῦ.

Ὁ Γιώργος ἤθελε νὰ πᾶμε ψηλὰ στὸ βουνό. Ἡθελε νὰ ἰδῇ τ' ἀρνάκια καὶ τὰ κατσικάκια, κι ἄς ἦταν ἐκεῖ τὴν περασμένη Κυριακή.

Ὁ Γιάννος ἤθελε νὰ πᾶμε πρὸς τὸ Μεγαλοχώρι. Ἐκεῖ εἶναι ἓνα ψῆλωμα κι ἓνα παλιὸ μικρὸ γκρεμισμένο μοναστήρι. Ἐχει πλῆθος λουλούδια ἐκεῖ καὶ τὰ σπάρτα χρυσώνουν τὸν τόπο μὲ τὰ χρυσὰ λουλούδια τους. Ἀπὸ κεῖ φαίνεται τὸ Μεγαλοχώρι. Στὴ μέση εἶναι ἡ μεγάλη του ἐκκλησία μὲ τὸ μολυβοσκεπαστο θόλο της, καὶ στὴ μέση τοῦ θόλου λάμπει ὁ χρυσὸς σταυρὸς.

Οἱ περισσότεροι δεχτήκαμε νὰ πᾶμε στὸ μέρος

πού ήθελε ό Πάνος. Στ' άλλα θα πηγαίναμε άλλη μερα.

Μόλις έσκασε ό αύγερινός ξεκινήσαμε. Κανείς δέν έλειπε, ούτε ό χοντρός ό Σπύρος.

Τί ώραία πού ήταν ! 'Ασώπαστα τὰ κοάσματα τών βατράχων και τὰ κελαηδήματα τών άηδονιών και τών άλλων πουλιών. "Ενας κότσυφας στα έλατα σφύριζε όλόχαρα.

Με την άνατολή του ήλιου ό κορυδαλλός άρχισε τó χαρούμενο τραγούδι του και πετούσε ψηλά ψηλά, να χαιρετήση τόν ήλιο.

Τὰ χωράφια έμοιαζαν με πράσινη θάλασσα πού κυμάτιζε από τó άεράκι πού φυσούσε. Οί παπαρούνες σήκωναν κι έσκυβαν τὰ κεφαλάκια τους, σα να χαιρετιονταν. Οί γαλανές καμπανούλες γύριζαν ν' άκούσουν, τί θα έλεγαν οί παπαρούνες. Παντού στα φύλλα οί δροσοσταλίδες έλαμπαν σα διαμάντια, διαμάντια πολλά, άπειρα.

Τό μέρος πού πήγαμε ήταν όπως τó έλεγε ό Πάνος. Μπήκαμε στο έκκλησάκι και ψάλαμε, άφοϋ άνάψαμε κεράκια, λιβάνι και τὰ καντήλια.

Τό μεσημέρι καθίσαμε να φάμε κάτω από τις ψηλές λεϋκες κοντά σε μιá κρουοβρυσούλα, όλοι στεφανωμένοι με λουλούδια.

Τό άπομεσήμερο ήρθαν και τὰ παιδιά του σχολείου από τó Μεγαλοχώρι με τούς δασκάλους.

Επιμένουν να μάς πάρουν στο Μεγαλοχώρι να μάς φιλέψουν και την άλλη μερα να γυρίσωμε.

« "Αλλη φορά », λέει ό δάσκαλος. « Τώρα μάς περιμένουν στο χωριό. δέ γίνεται ».

« Να μάς πήτε πότε », επιμένουν.

— « Την άλλη Κυριακή ».

Πήγαμε την άλλη Κυριακή· την παραπάνω ήρθαν τὰ παιδιά στο δικό μας τὸ χωριό.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα χωριστήκαμε ὅταν βασίλευε ὁ ἥλιος.

Εἶχαν ἀνάψει τὰ φῶτα ὅταν μπήκαμε στὴν πλατεία ἀνθοστεφανωμένοι. Ὅλο τὸ χωριὸ στὸ πόδι μᾶς περιμενε. Ὁ μπαρμπα-Σπύρος μᾶς φίλεψε ἀπὸ τὴν χαρά του ὅλα τὰ παιδιά καραμέλες καὶ λουκούμια. Ἐμεῖς τοῦ χάρισαμε τὸ καλύτερο στεφάνι.

Ἦταν καὶ ὁ μπαρμπα-Γιῶργος ἐκεῖνο τὸ βράδυ, καὶ ἦταν ἀπαρηγόρητος.

« Ἄχ, ὁ καημένος ἐγὼ τί ἔπαθα ! ὦχ, κύρ δάσκαλε, τί μοῦ ἔκαμες ! »

— « Τί ἔχεις, μπαρμπα-Γιῶργο ; » τὸν ἐρώτησε ὁ δάσκαλος.

— « Νὰ μὴ μοῦ εἰπῆς, νάχω ἀρνιὰ ψημένα νὰ φι-

λέψω τὰ παιδιά ; Κακὸ πὺ ἔπαθα ! Μὰ θὰ μοῦ τὰ φέρης μιὰ μέρα ὄλα. Κανένα νὰ μὴ λείψῃ τ' ἀκοῦς ; Εἶδεμῆ θὰ γίνωμε ἀπὸ δεκαοχτώ χωριά ».

— « Καλά, μπαρμπα-Γιῶργο, ναρθοῦμε »· πὸν ἤ-σύχασε ὁ δάσκαλος.

67. ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ

Πήγαμε σὲ ὄλα τὰ γύρω χωριά. Ἦταν ὠραῖο νὰ μᾶς βλέπη κανεῖς. Τὰ μεγάλα παιδιά μὲ τὸ δάσκαλο, πὺ ἦταν γιὰ ὄλους μας πατέρας καὶ φίλος, μιλοῦσαν ἀπὸ πρὶν ποιοὶ θὰ πήγαιναν μπροστά, ποιοὶ στὴ μέση καὶ ποιοὶ θὰ πήγαιναν πίσω. Ἐπειτα ἄλλοι θὰ μετροῦσαν τὸ δρόμο μὲ σκοινιά, πὺ εἶχαν μᾶκρος δέκα μέτρα, ἄλλοι θὰ σημείωναν τὰ βουνά, τὰ ποταμάκια, τὶς βρύσες καὶ ὅ,τι ἄλλο περιέργο.

Ἐπειτα ἄλλοι μάζευαν λουλούδια, φύλλα, ρίζες, πέτρες παράξενες, γιὰ νὰ πλουτίζεται τὸ σχολικὸ μουσεῖο μας.

Παντοῦ μᾶς δέχονταν τὰ παιδιά τοῦ σχολείου τοῦ χωριοῦ πὺ πηγαίναμε. Γινόμαστε φίλοι καὶ παίζαμε καὶ διασκεδάζαμε μαζί.

Μεγάλη χαρὰ εἶχαμε, ὅταν τὰ παιδιά κανενὸς χωριοῦ ἔρχονταν στὸ χωριὸ μας. Συνερίζομαστε νὰ τὰ φιλέψωμε, ὅπως μπορούσαμε καλύτερα. Καὶ ἐκεῖνα ἔκαναν τὸ ἴδιο γιὰ μᾶς.

Ἀλησμόνητη ἦταν ἡ ἐκδρομὴ πὺ κάμαμε στὸ μοναστήρι, πὺ μᾶς εἶπε ὁ Γιαννάκης, λίγες ἡμέρες πρὶν νὰ βγῆ ὁ Μάης. Εἶχαν συμφωνήσει οἱ δάσκαλοι νὰ συναντηθοῦμε ἐκεῖ ὄλα τὰ σχολεῖα. πέντε ἢ ἕξι.

Τὸ μοναστήρι ἔπεφτε πὺ μακριὰ σὲ μᾶς.

Τὸ Χρυσὸ μου Βιβλίο Ἀναγνωστικὸ Β'. Δημοτικοῦ Ἔκδ. Α'. 11

Γι' αὐτὸ φτάσαμε καὶ τελευταῖοι. Ἔπρεπε ν' ἀνεβοῦμε μιὰ ρεματιά γιὰ νὰ ἰδοῦμε τὸ μοναστήρι. Ἀπὸ ἐκεῖ θὰ παίρναμε ἓνα στενὸ δρόμο γιὰ ν' ἀνεβοῦμε στὸ μοναστήρι.

Σὰ φωλίτσα μᾶς φάνηκε τὸ μοναστήρι, ποὺ τὴν εἶχε ἀγκαλιάσει ὁ βράχος μέσα σὲ μιὰ σπηλιά ποὺ σχημάτιζε.

Καὶ ἡ φωλίτσα ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἦταν χαρούμενη. Ἀπὸ τὰ παράθυρά του πρόβαλλαν τὰ παιδιὰ ποὺ εἶχαν πάει, σὰν ἀνθοδέσμες λουλουδιῶν. Στὸ καμπαναριὸ καὶ στοὺς ἐξῶστες κυμάτιζαν σημαῖες τοῦ μοναστηριοῦ καὶ τῶν σχολείων.

Μόλις μᾶς εἶδαν κούνησαν τὰ μαντίλια καὶ ἀκούστηκε ἓνα « ζήτωωω ! », ποὺ βάσταξε πολὺ. Κάμαμε κι ἐμεῖς τὸ ἴδιο.

Οἱ γύρω βράχοι καὶ οἱ ρεματιές τὸ ξαναεῖπαν. Ἦταν σὰ νὰ μίλησαν ἀναμεταξύ τους καὶ νὰ μᾶς εἶπον : « καλῶς τα τὰ καλὰ παιδιὰ ».

Ὅταν πλησιάσαμε μπήκαμε ἓνας ἓνας στὸ στενὸ λιθόστρωτο. Νὰ καὶ ἡ πύλη τοῦ μοναστηριοῦ. Ἀπ' ἔξω εἶναι ἓνα σκοινὶ ποὺ τὸ τραβοῦν, γιὰ νὰ σημάνη μιὰ καμπανίτσα, ν' ἀκούσουν οἱ καλόγεροι ν' ἀνοίξουν.

Σιδερένια εἶναι ἡ πόρτα μὲ καρφιὰ μεγάλα. Ἀκόμη φαίνονται τὰ σημάδια ἀπὸ τὶς σφαῖρες τῶν Τούρκων, ποὺ δοκίμασαν πολλές φορές νὰ τὸ πατήσουν.

Πρὸς τὰ μέσα εἶχε ἡ πόρτα ἀμπάρες χοντρές, ξύλινες καὶ σιδερένιες.

Ἡ στενὴ αὐλὴ εἶναι γεμάτη παιδιὰ. Τὰ κελιά

σηματίζουν τρεις σειρές και ύψώνονται πρὸς τὸ βράχο ψηλά.

Στὸ βάθος τῆς σπηλιᾶς εἶναι τὸ ἐκκλησάκι. Μπαίνομε μέσα. Ὁ πάτερ-Γαβριήλ ἔχει φορέσει τὰ χρυσά του ἄμφια. Ἀρχίζει ἡ δοξολογία. Τί ὠραία πού τὴν ἔφαλαν τὰ μεγάλα παιδιὰ ὄλων τῶν σχολείων ! Τὰ χεῖλη τῶν ἀγίων μοῦ φάνηκαν πῶς σάλευαν, σὰ νὰ ἔψελναν κι ἐκεῖνοι μαζί μας.

Ὅταν βγήκαμε, ὁ Γιαννάκης, ὁ ἔγγονος τοῦ μπαρμπα-Γιαννάκη τοῦ τυφλοῦ, μᾶς δείχνει ψηλά στὸ βράχο τοὺς κισσοὺς πού κόβει ὁ παππούς του. Κανείς δὲν τολμᾷ νὰ πάη ἐκεῖ, οὔτε καὶ τὰ γίδια.

Πίσω ἀπὸ τὸ ἐκκλησάκι καὶ πρὸς τὸ ἱερό, ἀκούεται ἓνα : μπλούμ, μπλάμ, μπλίμ ! μπλούμ, μπλάμ, μπλίμ ! Ἦταν οἱ σταλαματιές πού ἔπεφταν ἀπὸ τὸ θόλο τῆς σπηλιᾶς σὲ μιὰ μεγάλη στέρνα κι ἔλεγαν πάντοτε τὸ ἴδιο τραγούδι μέρα καὶ νύχτα, ποιός ξαίρει ἀπὸ πόσα χρόνια : μπλούμ, μπλάμ, μπλίμ !

Ἡ Ἀνθούλα μὲ τις φίλες τῆς εἶχαν πάει ἐκεῖ κι ἔμειναν ὦρα πολλή.

68. Ο ΠΑΤΕΡ-ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ

Ἦστερ' ἀπ' τῆ δοξολογία τραβήξαμε ἓνα στενὸ δρομάκι σκαλισμένο στὸ βράχο, νὰ πάμε στὸ μετόχι τοῦ μοναστηριοῦ. Ἡ αὐλή μέσα δὲ χωροῦσε τόσο πολλὰ παιδιὰ. Τί ὠραία πού πιάσαμε τὴ σειρά δυὸ δυὸ μαζί.

Ἡ Ἀνθούλα μοῦ εἶπε : « Ἐσὺ πρὸς τὸ μέρος τοῦ βράχου, θὰ ζαλιστῆς. Μὴν κοιτάζεις ἐμᾶς : ἐμεῖς ἔχομε συνηθίσει τοὺς τέτοιους δρόμους ».

Ἀλήθεια, τὸν ἔπιανε τὸν ἀσυνήθιστο ζάλη. Ἐγὼ

δὲ ζαλισθηκα· τόσους μῆνες εἶχα συνηθίσει πιά. Κάτω ἔβλεπες τὴν ἄβυσσο· στὸ βάθος βούιζε τὸ ποταμάκι.

Στὴ μέση τοῦ δρόμου μερικὰ σκαλάκια ἀνέβαιναν ψηλὰ σὲ ἄλλη σπηλιά. Τὸ στόμα τῆς τὸ στόλιζαν κισσοὶ καὶ ἀγράμπελες καὶ ἀγριόθαμνα.

Ὁ Πάνος μὲ πλησίασε καὶ μοῦ εἶπε :

« Πῆρα τὴν ἄδεια τοῦ δασκάλου, νὰ πᾶμε νὰ ἰδοῦμε τὸν πάτερ-Χρῦσανθο. Τ' ἄλλα παιδιὰ τὸν ξαίρουν, μὰ ἂν θέλουν μποροῦν νὰ ἔρθουν, ὁ Γιώργος, ὁ Σπύρος, ἡ Ἀνθούλα, ἡ Ἀθηνᾶ ».

Ἀνεβήκαμε ἐγὼ κι ἡ Ἀνθούλα, ὁ Πάνος κι ὁ Γιώργος. Ὁ Σπύρος ἤθελε ν' ἀνεβῆ, μὰ φοβόταν. Τριάντα σκαλιὰ μετρήσαμε κι ἀνεβήκαμε σ' ἓνα μπαλκόνι, τοιχογυρισμένο μὲ μεγάλες πέτρες. Ἀπάνω ἐκεῖ ἦταν μικρούλα αὐλὴ καὶ γύρω γύρω κήπος. Μιὰ βρυσούλα πότιζε τὸν κήπο.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ πάτερ-Χρῦσανθος σκάλιζε μὲ ἓνα μικρὸ σκαλιστηράκι· φοροῦσε ράσο καὶ ἦταν ξεσκούφωτος. Ἦταν ἓνας γέροντας σκυφτὸς ἀπὸ τὰ

πολλά τὰ χρόνια—ποιὸς ξαίρει πόσα—μὲ κάτασπρα μαλλιά καὶ γένεια. Τὸ μέτωπο πλατύ, τὸ πρόσωπο ὠραῖο μὲ δυὸ μεγάλα μάτια ἡμερα.

« Καλημέρα, πάτερ-Χρῦσανθε », χαϊρέτησε ὁ Πάνος.

« Καλημέρα », εἶπαμε κι ἐμεῖς.

Ὁ πάτερ-Χρῦσανθος γύρισε τὰ ἡμερα μάτια του καὶ μᾶς κοίταξε.

« Ἡ εὐλογία τοῦ Χριστοῦ μαζί σας », εἶπε.

Ὅλοι αἰσθανθήκαμε μιὰ συγκίνηση καὶ κάτι ποῦ μᾶς ἔλεγε νὰ τρέξωμε νὰ τοῦ φιλήσωμε τὸ χέρι. Καὶ ἔτσι ἔγινε.

« Ἐσὺ εἶσαι, Πάνο ; » εἶπε ὁ πάτερ-Χρῦσανθος.

— « Ἐγώ, πάτερ-Χρῦσανθε, μὲ τοὺς φίλους μου ἤρθαμε νὰ μᾶς δώσης τὴν εὐχή σου ».

— « Ἐχετε τὴν εὐχή τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας ».

Καὶ σὲ λίγο :

« Χαλᾶς ἀκόμη φωλιές, Πάνο ; »

— « Ὅχι, πάτερ-Χρῦσανθε... »

— « Θυμᾶσαι τί χαρὰ εἶχες, ποῦ ἔπιασες τὴ μάνα πῶν πουλιῶν μιᾶς φωλιάς ; »

— « Ναί, πάτερ-Χρῦσανθε. Καὶ μοῦ εἶπες γιὰ τὰ πουλάκια ποῦ θὰ τὴν περίμεναν καὶ τὴν ἀφήσα ».

— « Ὡστε δὲ χαλᾶς φωλιές, ἔ ; »

— « Ὅχι, πάτερ-Χρῦσανθε. Τὸ ξαίρουν οἱ φίλοι μου ἐδῶ, πὼς δὲν τίς χαλῶ ».

« Ἐχε τὴν εὐχή μου », εἶπε ὁ πατερ-Χρῦσανθος.

Ἐπειτα ζήτησε πληροφορίες γιὰ μένα, γιὰ τὸν πατέρα τῆς Ἀνθούλας, γιὰ τὴν γιαγιά, γιὰ τὸν παππού τοῦ Γιώργου, γιὰ ὄλους.

« Πηγαίνετε στο σχολείο ; » μᾶς ρώτησε.

— « Ναί, ναί, πηγαίνομε ».

— « Ἄκουτε τὸ δάσκαλο, μαθαίνετε γράμματα ; »

— « Ναί, εἴμαστε καλὰ παιδιὰ », τοῦ εἶπαμε.

— « Μπράβο ! εἶπε ὁ πάτερ-Χρῦσανθος καὶ μᾶς ὠδήγησε στὸ μικρούτσικο ἐκκλησιάκι, ποῦ ἦταν στὸ βάθος τῆς σπηλιάς.

Δὲ χωροῦσε πιὸ πολλοὺς ἀπὸ δέκα καὶ τὸ ἱερό της μόλις χωροῦσε τὸν παπά. Οἱ τοῖχοι της ἦταν οἱ τοῖχοι τῆς σπηλιάς, καὶ ὁ πάτερ-Χρῦσανθος τοὺς εἶχε ὅλους ζωγραφίσει: οὔτε μιὰ γωνίτσα δὲν εἶχε ἀφήσει. Ἔπειτα πήγαμε στὸ κελί του.

Τὸ εἶχε χτίσει μόνος του καὶ τὸ εἶχε χωρίσει πτὰ τρία. Ἡ μεγαλύτερη κάμαρα ποῦ μπήκαμε εἶχε ἓνα μακρὸ τραπέζι κι ἀπάνω ἦταν χειρόγραφα, εἰκόνες ποῦ ζωγράφιζε, εἰκόνες σκαλιστὲς ἀπάνω σὲ ξύλο ἀπὸ πυξάρι, σταυροί, κομπολόγια, ποτήρια σκαλιστά, κουτάλια καὶ ἄλλα πολλὰ.

Στὸν ἓνα τοῖχο εἶχε ζωγραφίσει τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ νὰ εὐλογῇ τὰ παιδάκια.

Εἶχε κι ἓνα δυὸ ἀετοὺς καὶ γεράκια βαλσαμωμένα ὁ πάτερ-Χρῦσανθος καὶ βιβλία πολλὰ καὶ παλιά.

Ὁ πάτερ-Χρῦσανθος ἔγραφε μὲ πένες ἀπὸ φτερὰ χήνας καὶ ἀετοῦ

« Ἄλλο δὲν ἔχω νὰ σᾶς φιλέψω ἀπὸ ἓνα παξιμαδάκι καὶ λίγο τυρί », μᾶς εἶπε.

— « Εὐχαριστοῦμε, πάτερ-Χρῦσανθε, εἶπεν ἡ Ἀνθούλα· θὰ φᾶμε στὸ μετόχι ».

— « Τὸ ξαίρω, μικρούλα μου, μὰ δὲ μπορεῖτε· θὰ τὸ πάρετε γιὰ νὰ πιῆτε τὸ σπάνιο νεράκι.

» Γύρισα κόσμο όταν ήμουν νέος, μὰ τέτοιο δὲ βρῆκα ἄλλο ».

Τὰ δεχτήκαμε. Μᾶς ἔδωσε καὶ ἄλλα δῶρα ὁ πάτερ-Χρῦσανθος : ἀπὸ μιὰ πένα ἀπὸ φτερό, ἀπὸ ἓνα ξύλινο σταυρό, ἀπὸ μιὰ κούπα ὁμορφοσκαλισμένη, ἀπὸ ἓνα κουτάλι σκαλιστό κι αὐτό, καὶ σὲ μένα ἓνα εἰκονισματάκι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ξύλινο σκαλιστό, στὸ Γιώργο μὲ τὸν Ἁγι-Γιώργη, καὶ στὸν Πάνο καὶ τὴν Ἀνθούλα ἀπὸ ἓνα εἰκονισματάκι τῆς Παναγίας.

«Ὅσο κι ἂν ἐπιμέναμε ὁ πάτερ-Χρῦσανθος κατέβηκε πρῶτος τὰ σκαλάκια καὶ πίσω ἐμεῖς. Τοῦ ξαναφιλήσαμε τὸ χέρι, πήραμε τὴν εὐλογία του καὶ προχωρήσαμε πρὸς τὸ μετόχι. Ἀπὸ μακριὰ εἶδαμε τὸν πάτερ-Χρῦσανθο ν' ἀνεβαίνει τὰ σκαλάκια καὶ νὰ μᾶς κοιτάζη.

Πενήντα χρόνια εἶχε ἐκεῖ στὴν ἐρημιὰ ὁ πάτερ-Χρῦσανθος, μόνος μὲ τὸν κῆπο του. μὲ τὰ βιβλία του, μὲ τὴ ζωγραφικὴ του.

69. ΤΟ ΜΕΤΟΧΙ ΤΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ

Τὸ μετόχι ἦταν σὲ μιὰ ἀγκαλιὰ τοῦ βουνοῦ ἡμερὴ μὲ χῶμα πολὺ. Στὴ μέση εἶναι μιὰ ἐκκλησοῦλα· γύρω ἀπ' αὐτὴ πλακόστρωτη αὐλή, τοιχογυρισμένη μὲ λίγα κελιά, καὶ γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ τοιχογύρισμα, ἄλλο μεγάλο, ποὺ ἔχει τοὺς στάβλους γιὰ τὰ μεγάλα ζῶα τοῦ μοναστηριοῦ, μουλάρια καὶ βόδια.

Ψηλά κατὰ τὸ βουνὸ εἶναι θεόρατα ἔλατα, πρὸς τὰ κάτω, ἔπειτα στὴ σειρὰ χωράφια καὶ ἀμπέλια καὶ κάτω ἀπὸ τὸ μετόχι ὡς κάτω στὸ ποτάμι κῆποι καὶ

περιβόλια. Τὰ πεζούλια ποὺ τὰ χωρίζουν, εἶναι ψηλά μὲ μεγάλες πέτρες.

Λίγο πέρα πρὸς τὴ νοτιὰ καὶ τὴν ἀνατολὴ ἓνα μεγάλο ἀλώνι. Στὴν ἄκρη μιὰ βρύση μὲ πολὺ νερὸ ποὺ τὴν ἰσκιώνουν πλατάνια θεόρατα καὶ λεῦκες, ποὺ οἱ κορφές τους φτάνουν μεσοῦρανα.

Ἐκεῖ κάτω εἶχαν στρωθῆ μурτιές καὶ δάφνες καὶ κλωνάρια ἀπὸ τὶς λεῦκες κι ἀπὸ τὰ ἔλατα. Τὸ ψητὸ ἀρνὶ ποὺ μᾶς μοίρασαν μοσκοβολοῦσε. Διασκεδάσαμε ὅλη τὴν ἡμέρα· παίξαμε, τραγουδήσαμε, χορέψαμε.

Ὁ ἥλιος ἔγερνε πρὸς τὴ δύση, ὅταν πιά χωριστήκαμε.

70. Η ΜΗΤΕΡΑ

Ἦταν ὑστερα ἀπὸ τὶς ἐξετάσεις. Τὰ παιδιά μὲνα μας εἶχαμε ὀργανώσει μιὰ σχολικὴ γιορτὴ. Ὁ δάσκαλος οὔτε ἤξερε τί θὰ κάμωμε, οὔτε ἀνακατέυτηκε διόλου τὴν ἡμέρα ἐκείνη. Ἦταν καὶ αὐτὸς ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ποὺ ἦρθαν νὰ ἰδοῦν. Καὶ ποιὸς δὲν ἦρθε ; ὅλο τὸ χωριό. Καὶ ποῦ νὰ χωρέσουν ! Γεμάτα καὶ τὰ παράθυρα καὶ οἱ πόρτες καὶ ἡ αὐλή.

Ὁ δάσκαλος ἦταν πολὺ εὐχαριστημένος καὶ τὸ φανέρωνε· δὲν τὸ ἔκρυβε

Ὁ μπαρμπα-Σπύρος καὶ ὁ μπαρμπα-Γιῶργος ἔκλαιαν ἀπὸ τὴ χαρὰ τους. Καὶ ἡ γιαγιά καὶ ἡ θεία ; Εἶχαν ἓνα κρυφὸ καμάρι, ποὺ δύσκολα τὸ καταλάβαινε κανεὶς.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ κοιμήθηκα νωρίς.

Ἦμουν κουρασμένος, καὶ ὁ ὕπνος μου ἦταν ἡσυχος χωρὶς ὄνειρα.

Ξύπνησα λίγο ἄργα καὶ τί εἶδα κοντὰ στοὺς κρεβάτι μου ; Τὴ μητέρα ! Νὰ ἦταν ἀλήθεια ἢ ἦταν ὄνειρο ; Ἐτριψα τὰ μάτια μου καὶ τὴν κοίταζα χωρὶς νὰ μιλῶ. Καὶ ἡ μητέρα μὲ κοίταζε γελαστή.

Ἄντρον βέβαια θὰ ἦταν, γιατί ἀλλιῶς θὰ μὲ ἄρπαζε στὴν ἀγκαλιά της.

« Ἐσὺ εἶσαι, μητέρα ; » εἶπα δειλά.

— « Ναί, Δῆμο, ἐγὼ εἶμαι ».

— « Εἶμαστε σπίτι μας ; »

— « Μὰ μήπως ἐδῶ δὲν εἶναι σπίτι μας ; Τὸ σπίτι τοῦ θεοῦ καὶ τῆς γιαγιάς δὲν εἶναι καὶ δικό μας σπίτι ; »

— « Πότε ἦρθες ; »

— « Λίγη ὥρα ἔχω ἐδῶ καὶ σὲ περιμένω νὰ ξυπνήσης ».

— « Ὁ πατέρας ; »

— « Εἶναι καλά ».

— « Δὲν ἦρθε ; »

— « Ὁχι ».

Πετάχτηκα καὶ ρίχτηκα στὴν ἀγκαλιά της. Ρώτησα καὶ γιὰ τὶς ἀδερφές μου καὶ τὴ γριὰ Ζαφειρή.

— « Ὅλοι καλά, μὰ γιὰ στάσου νὰ σὲ δῶ. ὦ, ἐσὺ μοῦ μεγάλωσες ἔγινες ἄντρας », εἶπε ἡ μητέρα.

— « Ἀλήθεια ; » εἶπα ἐγώ.

— « Ἐ, μὰ ἐσὺ δὲ μπορεῖς νὰ τὸ καταλάβης. Ἐγὼ ποῦ ἔχω νὰ σὲ δῶ ἕνα χρόνο μπορῶ νὰ δῶ τὴ διαφορὰ ».

Ἡ μητέρα τὰ ἔλεγε ἡσυχά, σὰ νὰ μὴ χωρίσαμε ποτέ. Μπήκε καὶ ὁ θεῖος, ἡ Ἀνθούλα, ἡ θεία καὶ ἡ γιαγιά.

Στὸ μεταξὺ ἐγὼ εἶχα ντυθῆ καὶ ρωτοῦσα τὴ μη-

τέρα για πολλά. Μου έλεγες για τόν παππού, πού είχε έρθει δυο τρείς φορές να με ιδῆ. Νόμιζε πώς είχα γυρίσει. Ἡ μητέρα του είχε πει, πώς ἄν δέν πηγαίναμε ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι στ' ὄμορφο νησάκι πού ἔμενε, δίχως ἄλλο θὰ πηγαίναμε τὸ παραπάνω καλοκαίρι.

Ἡ μητέρα καὶ ὁ θεῖος ἔχουν πολλά να εἰποῦν. Θυμοῦνται παιδιὰ πού ἦταν, πού ἔπαιζαν καὶ τί ἔπαιζαν. Θυμοῦνται τῆ γιαγιά τους, πού τοὺς ἔλεγε παραμύθια καὶ τὰ λένε καὶ σὲ μᾶς.

Ὁ πατέρας κατώρθωσε να πάρη ἄδεια καὶ ἦρθε να μᾶς δῆ. Πόσο κουρασμένος ἦταν ! Ὁ καθαρὸς ἀέρας τὸν ὠφέλησε πολὺ· ἔπειτα ἔφυγε.

Ἐγὼ μὲ τῆ μητέρα μείναμε ὅλο τὸ καλοκαίρι. Ἀνεβήκαμε καὶ στὸ βουνὸ καὶ μείναμε ὅλοι οἱ φίλοι δυὸ μῆνες.

Τὸ βουνὸ μᾶς ἔδιωξε, ὅπως καὶ τὴν περασμένη χρονιά. Τὰ παιγνίδια μας τῆ χρονιά ἐκεῖνη ἦταν περισσότερα. Εἶχαμε μάθει μέσα σ' ἓνα χρόνο πολλά, πάρα πολλά.

71. ΦΕΥΓΟΜΕ

Ὁ πατέρας μᾶς ἔγραψε, μόλις τελειώση ὁ τρύγος να φύγωμε.

Ἡ Ἀνθούλα ἔκανε πὼς δέν τὴν πείραζε, μὰ κρυφὰ ἔκλαιγε. Ὅλοι ἦταν λυπημένοι. Ἐγὼ εἶχα χαρὰ καὶ λύπη μαζί.

«Θὰ φύγης ; » μοῦ ἔλεγε ὁ Σπύρος.

— « Τί να γίνῃ, Σπύρο μου ; Δὲ μπορῶ να μείνω ».

— « Καὶ ἐγὼ θὰ ξαναγίνω χοντρός », ἔλεγε.

Ἀπὸ τὰ παιγνίδια πού ἔπαιζα μὲ τὸ Σπύρο, τοῦ εἶχε πέσει τὸ πάχος.

Ὁ θεῖος ἔλεγε :

« Δὲ σᾶς τὸ ἔλεγα πῶς θὰ μοιραστῆτε τὸ πᾶχος ; »

— « Ναί, μὰ τῶρα ποῦ θὰ φύγη ὁ Δῆμος ; »

— « Μένουν τόσοι ἄλλοι », ἔλεγε ὁ θεῖος.

Καὶ ὁ μπαρμπα-Σπύρος ἦταν λυπημένος.

« Τί νὰ σοῦ πῶ, Δῆμο, πολὺ βαρὺ θὰ μᾶς ἔρθῃ ποῦ θὰ φύγῃς », ἔλεγε.

Ἐγὼ τὸν πείραζα. « Ἄφοῦ δὲ μοῦ ἔδινες σαρδέλες ; »

« Μεῖνε, παιδί μου Δῆμο, καὶ νὰ σοῦ δίνω ὅσες θέλεις », ἔλεγε γελώντας ὁ καλὸς μπαρμπα-Σπύρος.

Νὰ εἰπῶ πόσο λυπηθῆκαμε, ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα τοῦ χωρισμοῦ ; Μοῦ εἶναι ἀδύνατο. Λίγες φορὲς στὴ ζωὴ μου συγκινήθηκα ὅσο τότε.

72. ΠΑΛΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Μὲ τὸ βασίλεμα τοῦ ἡλίου κατεβήκαμε στὴν παραλία καὶ μπήκαμε στὸ πλοῖο. Τὰ μεσάνυχτα ἀράξαμε σὲ μιὰ πόλη. Τὴν ἄλλη μέρα πήραμε τὸ σιδηρόδρομο.

Τοῦ, τοῦ, τοῦ ! σφυρίζει καὶ ἀρχίζει νὰ κουνιέται.

Πούφ, πούφ, πούφ ! Ἡ μηχανὴ βγάζει καπνοὺς ποὺ ἀνεβαίνουν κι ὕστερα χαμηλώνουν καὶ σκορπίζονται ἀπὸ τὸν ἀέρα.

Ἄλλο σφύριγμα. Φτάνομε στὸν πρῶτο σταθμό.

Ἄλλοι ἐπιβάτες κατεβαίνουν κι ἄλλοι ἀνεβαίνουν. Παιδιά πουλοῦν σταφύλια καὶ ἄλλα φρούτα, καὶ ἀκούονται φωνές : « Λουκούμι καὶ κρύο νερό ! »

Ἔτσι περνοῦμε κάμπους καὶ στενά· πλησιάζομε πρὸς τὴ θάλασσα καὶ πάλι μπαίνομε σὲ κοιλάδες.

Σε κάθε ανήφορο ή μηχανή αγκομαχᾶ.

Πούφ, πάφ, πάφ ! Πούφ, πάφ, πάφ ! κάνει ἀργὰ πετώντας τοὺς καπνοὺς. Στὸν κατήφορο τρέχει, τρέχει σὰν ἀστραπή.

Πίφ, πίφ, πίφ ! κάνει γοργὰ καὶ σφυρίζει χαρούμενα.

Φτάνομε νύχτα στὸ σταθμὸ.

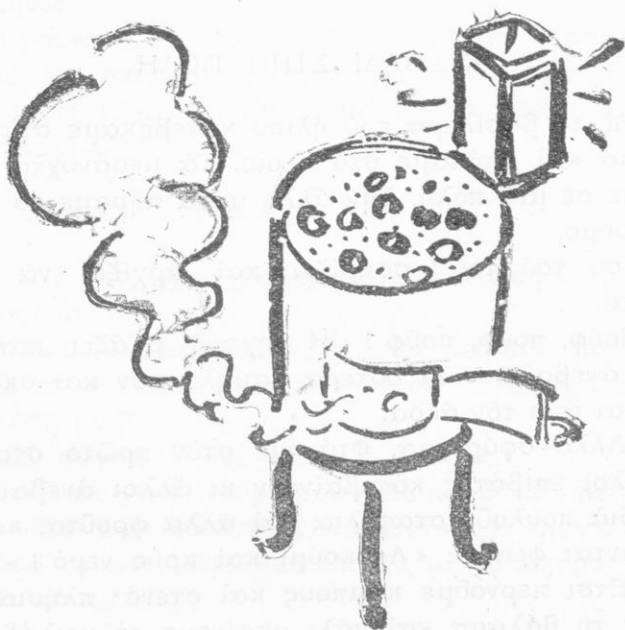
Ἄμάξια πολλὰ, κάρα, σοῦστες, καροτσάκια.

« Δῆμο ! » ἀκούω μιὰ φωνή

-- « Ὁ πατέρας ! » φωνάζω.

Μπαίνομε στὸ ἀμάξι.

Κρόκο, κρόκο, κρόκ ! κρόκο, κρόκο, κρόκ ! ἀκού-

ονται τὰ πέταλα τῶν ἀλόγων στὸ λιθόστρωτο δρόμο τῆς παραλίας. Ὅλα μοῦ φαίνονται καινούργια, τὰ καράβια, τὰ φῶτα, ὁ θόρυβος.

Φτάνομε σπίτι μας. Μπαίνω στὴν καμαρούλα μου: ἦταν ὅπως τὴν ἄφησα.

Μὲ πόση χαρὰ ἔπεσα στὸ κρεβατάκι μου!

Τὸ πρωὶ ἀντὶ ν' ἀκούσω τὴ φωνὴ τῆς Ἀνθούλας ἢ τὰ λαλήματα τῶν κοκόρων τοῦ χωριοῦ καὶ τὶς φωνὲς τῶν χωρικῶν, ἄκουσα ἄλλες.

« Σαλέπι ἰζεστό! βράζειειειειει! »

— « Γάλα, γάλα! ὁ γαλατασαάς! »

— « Κουλούρια φρέσκα, φρέσκα! »

— « Κάστανα ζεστά, κάστανα νὰ καΐνε! »

— « Μπάμιες!... ντομάτες!... μελιτζάνες! »

— « Κρύα καὶ δροσερά σταφύυυυυυλιαααα!... »

— « Κρόκο, κρόκο, κρόκ! κρόκο, κρόκο, κρόκ! »

τὰ πέταλα τῶν ἀλόγων.

— « Βάρδα μπρός! »

73. ΠΗΓΑΙΝΩ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Πετάχτηκα ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου κι ἀφοῦ πλύθηκα καλὰ, ἄρχισα νὰ ντύνωμαι.

Ἐκείνη τὴν ὥρα μῆκε ὁ πατέρας μου, ἔτοιμος νὰ πάη στὸ γραφεῖο του:

— « Ἄ! ὠραῖα, εἶπε, σηκώθηκες; Ἐ! τί λές, Δῆμο; ἔρχεσαι νὰ πᾶμε νὰ σὲ γράψω στὸ σχολεῖο; »

— « Πᾶμε! » τοῦ ἀπάντησα.

— « Δὲ θὰ πᾶμε σὲ κείνο, θὰ πᾶμε σ' ἓνα ἄλλο νέο, ποὺ χτίστηκε τώρα. Εἶναι κοντὰ στὸ γραφεῖο μου, πολὺ ὠραῖο χτίριο. Ὅλο ἥλιο καὶ ἀέρα! » Λυπήθηκα, ποὺ δὲ θὰ ἔβλεπα τοὺς παλιούς μου φίλους,

ἀλλὰ δὲν εἶπα τιποτε. Ἄφοῦ τὸ ἤθελε ὁ πατέρας !

Πήγαμε στὴν τραπεζαρία, καὶ ἀφοῦ ἤπια γρήγορα τὸν καφέ μου, χαιρέτησα τὴ μητέρα μου καὶ τὶς ἀδερφές μου, καὶ φύγαμε.

Μπήκαμε στὸ τράμ μὲ τ' ἀλογάκια. Ντίν, ντίν, ντίν ! χτύπησε ὁ ὀδηγὸς τὸ κουδούνι καὶ φώναξε στὰ ἀλογάκια νὰ κινήσουν. Κρόκο, κρόκο, κρόκ ! κρόκο, κρόκο, κρόκ ! χτυποῦν τὰ πέταλα στὸ δρόμο.

Φρρρ, φρρρ ! σφυρίζει ὁ εἰσπράκτορας νὰ σταματήσει τὸ τράμ. Ὁ ὀδηγὸς τραβᾷ πίσω τὰ ἡνία τῶν ἀλόγων καὶ γυρίζει τὸ φρένο. Τὸ τράμ σταμάτησε. Κατεβαινομε· ὁ πατέρας μὲ παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ προχωροῦμε.

Νάτο τὸ σχολεῖο. Παιδιά μὲ τὶς μητέρες καὶ τοὺς πατέρες περιμένουν τὴ σειρά τους νὰ γραφοῦν. Παίρνομε κι ἐμεῖς σειρά· τέλος μπαίνομε στὸ γραφεῖο καὶ χαιρετοῦμε.

« Ἔφερα τὸ παιδί μου νὰ τὸ γράψω », λέει στὸ διευθυντὴ ὁ πατέρας μου.

— « Σὲ ποιά τάξη ; » ρωτᾷ ὁ διευθυντής. Ἐγὼ βγάζω τὸ χαρτί ποῦ μοῦ εἶχε δώσει ὁ δάσκαλός μου στὸ χωριό.

Ὁ διευθυντής ἔβαλε τὰ γυαλιά του καὶ τὸ διάβασε. « Μπράβο ! εἶπε, εἶσαι καλὸς μαθητής. Θὰ πᾶς τρίτη αἴθουσα δεξιά. Ἐκεῖ εἶναι ἡ τρίτη τάξη. Ὁ δάσκαλος θὰ σοῦ πῆ τί βιβλίο θ' ἀγοράσης ».

Χαιρετήσαμε καὶ βγήκαμε ἀπὸ τὸ γραφεῖο.

— « Πήγαμε μόνος », μοῦ εἶπε ὁ πατέρας.

Προχώρησα στὴν τρίτη τάξη. Μέσα ἦταν ὁ δάσκαλος καὶ λίγα παιδιά. Τοὺς ἔδινε ὀδηγίες. Μπαίνοντας ἔβγαλα τὸ καπέλο.

« Καλημέρα σας ! »

« — Καλῶς τον ! Τί θέλεις παιδί μου ; »

— « Ἰγράφηκα στήν τρίτη τάξη· λέγομαι Δημος... »

— « Ὠραία ! »

— « Σέ ποιό σχολεῖο ἦσουν ; »

Τοῦ εἶπα :

— « Θέλεις νά μοῦ διαβάσης λίγο ; » ρώτησε ὁ δάσκαλος.

— « Μάλιστα ».

Μοῦ ἔδωσε ἕνα βιβλίο καί διάβασα.

Εἶδα τόν πατέρα μου στήν πόρτα νά χαμογελά εὐχαριστημένος.

Ὁ δάσκαλος τόν ἐχαιρέτησε καί τοῦ εἶπε :

« Καλημέρα, κύριε... εἶναι ἴσως τὸ παιδί σου ὁ Δημος : »

— « Ναί, ναί », εἶπε ὁ πατέρας.

— « Πολύ καλά, παρὰ πολύ καλά ! » εἶπε ὁ δάσκαλος.

— « Πότε πρέπει νά ξανάρθῃ ὁ Δημος ; » ρώτησε ὁ πατέρας.

— « Ὑστερα ἀπὸ δέκα μέρες. Καί θά μᾶς πῆς Δημο, πῶς πέρασες ἐκεῖ στό χωριό... Ναί ; »

— « ὦ ! ἔχω νά πῶ πολλά, πολλά ».

— « Θά τ' ἀκούσωμε· τώρα γειά σου. Χαίρετε, κύριε, νά σοῦ ζήση, θά γίνῃ καλὸ παιδί », μᾶς εἶπε ὁ δάσκαλος.

Πήγαμε ὕστερα στό βιβλιοπωλεῖο καί μοῦ ἀγόρασε τὸ βιβλίο, τετράδια, μολύβια, πένες, κοντυλόφορο, ἕνα ὠραῖο καλαμαράκι, μιὰ πλάκα καί πετροκόντυλα. Τὰ βάλουμε μέσα σὲ μιὰ ὄμορφη σάκα, ποῦ

ἔμοιαζε με τὸ σάκο πού φοροῦν οἱ στρατιῶτες. Ἔτσι θὰ τὸν ἐφοροῦσα κι ἐγώ.

« Ἐξήντα δυὸ καὶ πενήντα, εἶπε ὁ ὑπάλληλος, κάνουν ὅλα.

Ὁ πατέρας μου ἔδωσε ἓνα ἑκατοστάρικο, νὰ τὸ δώσω στὸ ταμεῖο μαζί με τὴ σημείωση τοῦ ὑπαλλήλου καὶ νὰ πάρω τὰ ρέστα.

Τὰ πῆρα, τὰ μέτρησα, τὰ ἔδωσα στὸν πατέρα διπλωμένα καὶ τοῦ εἶπα :

« Σωστά εἶναι ».

— « Πόσα ; » με ρώτησε.

— « Ἐνα εἰκοσιπεντάρικο, δυὸ τάλληρα, δυὸ μόνδραχμα καὶ πέντε δεκάρες », ἀπάντησα. Τὰ κοίταξε ὁ πατέρας κι ἔμεινε εὐχαριστημένος. « Πῶς ἔμαθες νὰ λογαριάζεις τόσο γρήγορα ; » με ρώτησε.

— « Ψώνιζα τοῦ θεῖου καὶ τοῦ ἔδινα λογαριασμό ».

Ἔπειτα με τοὺς φίλους μου παίζαμε τὸν μπακάλη, τὸ μανάβη, τὸν ἔμπορο· ὅλα τὰ παίζαμε.

Εἶχαμε ψεύτικα λεπτά ἀπὸ χαρτί.

Πήγαμε ἔπειτα στὸ γραφεῖο. Χαρὰ πὺ εἶχαν οἱ ὑπάλληλοι! Βγῆκα στὸ περιβολάκι. Μπλούμ, μπλούμ, μπλούμ, ἔπεσαν οἱ βάτραχοι στὴ λεκάνη τοῦ συντριβανιοῦ.

Τὰ ψαράκια ἦταν περισσότερα. Ἔκοψα ἀπὸ τὸ κουλούρι μου καὶ τοὺς ἔρριξα μικρὰ μικρὰ κομματάκια. Πῶς τὰ τσιμποῦσαν μὲ τὸ χαριτωμένο στοματάκι τους!

74. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Τὸ βουνὸ μᾶς εἶχε διώξει καὶ ὅμως ἐδῶ στὴν πόλη ἦταν ἀκόμη ζέστη, σκόνη, σκόνη σύννεφο, πὺ μὲ ἔπνιγε.

Πόσο χάρηκα, πὺ εἶδα τ' ἀντικρινὸ βουνὸ νὰ φορῆ τὴ σκούφια του. Σκούφια λένε οἱ ναυτικοὶ τοῦ τόπου μας τὰ σύννεφα πὺ κάθονται στὴν κορφή τοῦ βουνοῦ. Τὸ ἔχουν παρατηρήσει, πῶς ἅμα αὐτὸ τὸ βουνὸ φορέση τὴ σκούφια του θὰ βρέξη.

Στὴν πόλη ἦταν ἀνεμοστρόβιλος σὲ ὅλους τοὺς δρόμους. Ἀρχίζει ἀπὸ κάπου, στριφογυρίζει καὶ παίρνει μαζί του σκόνη, σκουπίδια, παλιόχαρτα καὶ τὰ φύλλα πὺ πέφτουν ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ ὑψώνονται μεσούρανα. Προχωρεῖ πρὸς τὸ βουνό, ἀνεβαίνει ψηλὰ θολώνοντας τὸ γαλάζιο χρῶμα τ' οὐρανοῦ, καὶ ὕστερα σβῆνει, χάνεται σιγὰ σιγὰ. Τὰ φύλλα καὶ τὰ παλιόχαρτα κατεβαίνουν τώρα χωρὶς δύναμη ἀργά, σάν πεταλοῦδες πὺ δὲν ἔχουν ζωὴ.

Μιὰ βροντὴ ἀκούεται, ἄλλη, κι ἄλλη, καὶ νά, ἔξασπασε ἡ μπόρα. Πλάφ, πλάφ! πέφτουν οἱ πρῶτες

στάλες, μεγάλες μεγάλες, και κάνουν στα πεζοδρόμια μεγάλα σημάδια μαύρα.

Krrrrr, krrrrr ! μπούμ, μπούμ ! Οί κεραυνοί

Οί άστραπέδες σά φίδια λαμπερά σκίζουν τόν άέρα.

“Επειτα από τις στέγες, rrrrr, rrrrr, rrrrr ! πλίφ, πλάφ, πλάφ ! χύνεται τὸ νερό. Οί σταλαματιές χορεύουν, χορεύουν χαρούμενες, πὸ κατέβηκαν από τὸς ψηλά κι ἔχουν τὸση δουλειά νά κάνουν ! Στις σκεπές ἀκούραστες πλένουν τὰ κεραμίδια και τὰ ξαναπλένουν. “Οπου εἶναι βαθούλωμα σχηματίζουν γουρνες και χορεύουν ἐκεῖ μέσα και ὄλο χορεύουν. Οί άλλες, πὸ πέφτουν από τὸς σωληνες, πλένουν τὸ πεζοδρόμιο κι ἔπειτα ἐνώνονται και κάνουν τὸ αὐλάκι. Καὶ τὸ αὐλάκι τρέχει γοργὸ και παίρνει μαζὶ του τὰ χαρτιά, τὰ στριφογυρίζει και σὲ μιὰ γωνιά, rrrrrrt ! χύνεται στὴν ὑπόνομο. Μερικὰ χαρτιά ἀντιστέκονται, θέλουν νά δοῦν τὸν κόσμο ἀκόμη, μὰ ἄλλα κύματα τ’ ἀναγκάζουν νά πέσουν κι αὐτὰ μέσα στὴν ὑπόνομο.

“Αλλά θολὰ ποταμάκια κατεβαίνουν και χύνονται στὴ θάλασσα και τὴ θολώνουν κι αὐτή.

Μπούμ... μπούουμ... μπούμ ! ἀκούονται ἀριὰ ἀριὰ τὰ τελευταῖα μπουμπουνητά. Μὰ ὁ ἥλιος ἔσκισε σὲ λίγο τὰ σύννεφα και πρόβαλε ὀλόλαμπρος.

Πῶς λάμπουν ὄλα, κεραμίδια, δρόμοι και τὰ δέντρα φρεσκοπλυμένα !

Σιγὰ σιγὰ βγαίνει κανένας πωλητής :

« Μπάμιες, ντομάτες, πατάτες, μελιτζάνες ! »

Και ἡ δύση σὲ λίγο, σὰ νά ἔχη πανηγύρι, λάμπει, φλογίζεται. Τὰ σύννεφα φαίνονται σὰ νά γιορτάζουν και νά παραστέκονται λαμπροστολισμένα στὴν ἀ-

ναχώρηση τῷ ἡλίου, πού σιγὰ σιγὰ φεύγει καὶ χάνεται.

75. ΚΑΤΙ ΑΚΟΜΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΜΟΥ

Σιγὰ σιγὰ ἔπιασα φιλία μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου. Τοὺς ἔμαθα τὰ παιγνίδια πού παίζαμε στὸ βουνό κι ἐκεῖνα πάλι μὲ μάθαιναν τὰ δικά μας παιγνίδια. Μὰ φυσικά ὁ νοῦς μου ἦταν πάντα στὸ βουνό, στοὺς φίλους μου πού ἄφησα ἐκεῖ.

Καὶ νὰ ἤθελα νὰ τοὺς ξεχάσω μὲ ἄφηναν ; Κάθε ἑβδομάδα ἔρχονταν τὰ γράμματά τους. Ἐγὼ καμάρωνα, ὅταν ἔμπαινε στὴν πόρτα ὁ ταχυδρόμος καὶ φώναζε : « Δῆμος Τιβουράς ».

Ἡ Ἀνθούλα μού ἔγραφε κάθε φορά :

« Μὰ βέβαια, πού νὰ μᾶς θυμηθῆς ἐμᾶς ἐδῶ στὸ βουνό ! » καὶ ἄς ἔγραφα ταχτικά. Πόσο καλὸ μού ἔκαναν τὰ γράμματα ἐκεῖνα.

Πρὶν νὰ ἔρθῃ ἡ πρωτοχρονιά, ἔστειλα πολλὰ δῶρα στοὺς φίλους μου καὶ ἀρκετὰ γιὰ τὸ μουσεῖο τοῦ σχολείου. Θυμοῦμαι πὼς ἔστειλα γιὰ τὸ σχολεῖο ἕνα πολὺ ὠραῖο καράβι: τίποτε δὲν ἔλειπε ἀπὸ μέσα. Εἶχε καὶ τὸν καπετάνιο νὰ δίνει προσταγές, καὶ τὸν τιμειέρη καὶ τοὺς ναῦτες, καὶ ἕνα ναυτόπουλο πού ἀνέβαινε ψηλὰ στὸ μεσιανὸ κατάρτι. Τρικάρταρο ἦταν τὸ καράβι.

Στὸν Πάνο, στὸ Γιώργο καὶ στὸ Σπύρο ἔστειλα ἀπὸ μιὰ φλογέρα. Στὴν Ἀνθούλα, στὴν Ἀθηνᾶ καὶ στὴν Ἑλλη ἀπὸ μιὰ χάρτινη κάμαρα μὲ κουκλὲς μέσα, κρεβατάκια, καρτέκλες καὶ κανσπέδες.

Τοὺς ἔστειλα καὶ μερικὲς φοῦσκες γεμάτες γκάζι, πού ἄμα τίς ἀφήσης, ἀνεβαίνουν ψηλὰ σὰν ἀε-

ρόστατα. Τους ἔγραφα νὰ τις βαστοῦν ἀπὸ τὸ σκοινάκι· καὶ ἂν ἤθελαν νὰ τις δοῦν πῶς ἀνεβαίνουν, νὰ κλείσουν τὰ παράθυρα τοῦ σχολείου μὴ βγῆ καμιὰ ἔξω καὶ χαθῆ, καὶ νὰ τις ἀφήσουν ὅλες μεμιᾶς. Θὰ τις ἔβλεπαν ν' ἀνεβαίνουν ψηλά, νὰ φτάνουν στὸ ταβανὶ καὶ νὰ κάνουν σὰ νὰ θέλουν νὰ τὸ τρυπήσουν, νὰ βγοῦν ἔξω γιὰ νὰ πᾶνε ψηλά ψηλά.

Μοῦ ἔγραψαν πῶς τοῦ Σπύρου ξέφυγε τὸ μπαλόνι καὶ σηκώθηκε ψηλά ἀπάνω ἀπὸ τὸ καμπαναριὸ τῆς ἐκκλησιᾶς· ὕστερα ὁ ἀέρας τὸ τράβηξε μακριὰ κατὰ τὴ θάλασσα καὶ χάθηκε. Οἱ χωρικοὶ τὸ κοίταζαν τὸ μπαλόνι καὶ παραξενεύονταν.

Ὁ Γιώργος μοῦ ἔγραφε : « Ὅμορφα λαλοῦν οἱ φλογέρες ποὺ μᾶς ἔστειλες, μὰ ποῦ νὰ φτάσουν τὸ καλάμι μου ! Σωστὸ ἀηδονάκι εἶναι ! »

76. ΔΥΟ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΕΣ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ :

Πλησίαζε ἡ Ἄαμπρη. Ἐνα βράδυ εἶχαμε καθίσει στὸ τραπέζι· ἔξαφνα χτυπᾶ τὸ κουδούνι : τρρίγκ, τρρρίγκ ! Ποιὸς νὰ εἶναι ; Ἐμεῖς κανένα δὲν περιμέναμε. Πῆγα νὰ ἰδῶ καί... ἡ Ἄνθούλα μὲ ἀρπάζει ὁ θεῖος μοῦ τραβᾶ τὸ αὐτί, ἡ θεία μὲ χαϊδεύει, ἡ γιαγιά μὲ φιλεῖ... Ἐγὼ τὰ ἔχασα : « Μὰ νὰ μὴ μᾶς γράψετε ! »

— « Καὶ τότε δὲ θὰ τὰ ἔχανες ! » λέει γελώντας ἡ Ἄνθούλα.

— « Μητέρα ! Ἡ γιαγιά, ὁ θεῖος, ἡ θεία, καὶ ἡ Ἄνθούλα... » φωνάζω.

Ἄ Τρέχει ἡ μητέρα καὶ ὁ πατέρας.

« Καλέ, πῶς ἦταν αὐτό ; » Ἄ, μὰ κάνατε καλα, ὦραϊά !... »

Ὁ θεῖος λέει πῶς στὸ χωριὸ εἶναι ὅλοι πολὺ καλὰ: δὲν πιστεύει νὰ τὸν χρειαστοῦν. Ἡ θεία εἶχε νὰ ράψῃ τὸ καινούργιο της φόρεμα. Ἡ Ἀνθούλα ἤθελε νὰ ἰδῇ τὴν πόλη. Καὶ ἡ γιαγιά ; Καὶ πῶς μπορούσαν νὰ τὴν ἀφήσουν μόνη ;

Αὐτὰ ἔλεγε ὁ θεῖος, μὰ ἐγὼ κατάλαβα πῶς τὸ καλὸ αὐτὸ τὸ χρωστουσαμε στὴν Ἀνθούλα, καὶ ἡ μητέρα μου τῆς κάνει χίλια δυὸ χὰδια, γιὰ νὰ τῆς δεί-

Ξη πώς ἔκαμε καλά, πού τοὺς ξεσήκωσε θέλοντας καὶ μὴ ὄλους.

Ἡ Ἀνθούλα ὄλα θέλει νὰ τὰ ἰδῆ, γιὰ ὄλα ρωτᾷ νὰ μάθη, μὰ δὲν τὸ δείχνει πώς τῆς κάνουν μεγάλη ἐντύπωση :

« Ἔ, καὶ τί εἶναι τοῦτο ; Σπουδαῖο ! λέει κάθε φορὸ. Μὰ ἐγὼ τὴν ξαίρω: δὲ μοῦ κρύβεται.

Ἦρθε καὶ ὁ παππούς ἀπὸ τὸ νησί του. Τί χαρὰ νὰ εἶμαστε ὄλοι μαζί ! Πρώτη φορὰ ἔτυχε αὐτό. Καὶ εἶχε ξεχωριστὴ χαρὰ ἡ Λαμπρὴ τῆ χρονιά ἐκείνη.

Τῆ μεγάλη Παρασκευὴ τὸ δειλινὸ γυρίσαμε ὄλες τὶς ἐκκλησίαις καὶ εἶδαμε στολισμένους τοὺς ἐπιτάφιους.

Τῆ νύχτα, στὶς δώδεκα, ἀκολουθήσαμε τὸν ἐπιτάφιο τῆς ἐνορίας μας. Καθὼς τὸν εἶδε ἡ Ἀνθούλα δὲν εἶπε : « Ἔ, καὶ τί εἶναι τοῦτο ! » Τῆς ἄρесе τὸ φῶς ἀπὸ τὶς λαμπάδες, πού ἔκαναν ποταμάκι φωτεινὸ καὶ τὰ βεγγαλικά πού χρωμάτιζαν τὸ ποταμάκι, πού τριγύρισε μέσα στὴν πόλη κι ἔπειτα γύρισε καὶ ἀνέβηκε πάλι στὴν ἐκκλησιά.

Δεκαπέντε μέρες μείναμε ὄλοι μαζί. Ἐπειτα πάλι χωριστήκαμε.

77. ΣΤΟ ΝΗΣΑΚΙ ΤΟΥ ΠΑΠΠΟΥ

Λίγες μέρες ὕστερα ἀπὸ τὶς διακοπὲς ἦρθε ὁ παππούς.

« Κυρὰ νύφη », εἶπε στὴ μητέρα μου ὁ παππούς, ὁ πατέρας τοῦ πατέρα μου, « εἶναι ἡ σειρά μου. Θὰ πάρω κι ἐγὼ τὸ Δῆμο, νὰ μοῦ κρατήση συντροφιά τὸ φετεινὸ καλοκαίρι ».

« Νὰ ἔρθη, πεθερέ μου, νὰ ἔρθη », εἶπε γελαστῆ

ἢ μητέρα, κι ἔτσι πού νά μὴν καταλάβῃ πῶς δὲν τὸ ἠθελε.

Πρῶι πρῶι τὴν ἄλλη μέρα φύγαμε. Μπήκαμε σ' ἓνα βαποράκι, στὸ ἴδιο πού εἶχε ἔρθει ὁ παππούς, καὶ τραβήξαμε γιὰ τὸ νησάκι του.

Ὁ καιρὸς ἦταν καλός, δροσερὸ ἀεράκι φυσοῦσε, ὁ οὐρανὸς καταγάλανος καὶ ἡ θάλασσα σὰ νὰ τραγουδοῦσε γλυκὸ τραγούδι ταξιδιοῦ.

Ὅταν φτάσαμε στὸ νησί, στὸ λιμανάκι του, καὶ βγήκαμε, ὁ παππούς πῆρε μιὰ βάρκα δική του, πού εἶχε ἀφήσει, μπήκαμε μέσα καὶ ἀνοιχτήκαμε. Ὑστερα ἀπὸ λίγην ὥρα ὠδήγησε τὴ βάρκα του καὶ τὴν ἄραξε σ' ἓνα λιμανάκι ἐμπρὸς σ' ἓνα παλιὸ μεγάλο σπίτι, χτισμένο μὲ μεγάλες πέτρες, πού ἔμοιαζε μὲ κάστρο.

Δυὸ τρία σκαλιὰ ἀνεβήκαμε καὶ μπήκαμε μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι. Ἦταν τοῦ παπποῦ, καὶ εἶχε δύο πάτωματα. Τὸ δεῦτερο πάτωμα εἶχε μαρμαρένιο μπαλκόνι· ἀπὸ κεῖ ἔβλεπες τὴ θάλασσα πέρα καὶ πέρα, ὡς ἐκεῖ πού ἐνώνεται ὁ οὐρανὸς μ' αὐτή.

Τὸ ὑπόγειο ἀνοίγε πρὸς τὴ θάλασσα.

Καὶ τί δὲν εἶχε τὸ ὑπόγειο ;

Ἄγκυρες σκουριασμένες, καδένες σιδερένιες πού δένουν τὶς ἄγκυρες, σωρὸ σκοινιὰ κουβάρια, γοργόνες ἀπὸ παλιὰ καράβια, καὶ μπαστούνια, ἀντένες, κατάρτια καὶ ἄλλα.

Ἦταν καὶ μιὰ βάρκα παλιά, πολὺ παλιά, πού ὁ παππούς τὴν ἔβαφε πάντοτε καὶ τῆς εἶχε ἐξαιρετικὴ ἀγάπη. Δὲν ἔλειπε ἡμέρα ἀπὸ κοντά της. Κάτι εἶχε νὰ διορθώσῃ, κάτι νὰ κοιτάξῃ.

Μ' αὐτὴν εἶχε σωθῆ, ὅταν ἦταν εἴκοσι χρονῶν πα-

λικάρι. Τὸ καράβι τους χτύπησε σὲ ξέρα· οἱ ναῦτες πρόφτασαν καὶ μῆκαν σὲ μιὰ βάρκα. Ἔμενε αὐτὴ μὰ τὰ σκοινιά της ἦταν μπερδεμένα· καθὼς βούλιζε τὸ καράβι, κατῶρθωσε καὶ τὴν ἔρριξε στὴ θάλασσα καὶ πήδησε καὶ αὐτός. Κολυμπώντας ἀνέβηκε καὶ πήρε τὰ κουπιά· οἱ ἄλλοι ναῦτες γύρισαν στὸ νησί καὶ τὸν εἶχαν γιὰ χαμένο. Ὑστερα ἀπὸ πολλὰ βάσανα, γύρισε, ὅταν τοῦ ἔκαναν τὸ μνημόσυνο... Πόσο χάρηκε ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα του.

Ὁ παππούς εἶχε μιὰ γερόντισσα πού τὸν ἐφρόντιζε, ἄλλον δὲν εἶχε. Ὁ πατέρας μου πολλές φορές τοῦ εἶχε εἰπεῖ τοῦ παπποῦ νὰ μείνη μαζί μας.

« Δὲ μπορῶ, παιδί μου. Ζαλίζομαι στὴν πόλη. Θέλω νὰ μένω ἐκεῖ στὸ ἡσυχο νησάκι μου ».

78. ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΛΙΜΑΝΙ

Μικρὸ τὸ νησάκι, μὰ εἶχε μεγάλο λιμάνι, ἐκεῖνο πού μᾶς εἶχε βγάλει τὸ βαπόρι, καὶ δὲν ἦταν μακριὰ ἀπὸ τὸ λιμανάκι, πού ἦταν μπροστὰ στὸ σπίτι τοῦ παπποῦ.

Ὅταν ἦταν παιδί, σὰν κι ἐμένα, μοῦ ἔλεγε ὁ παππούς, μαζεύονταν κατὰ τὰ Χριστούγεννα ἐκεῖ μέσα ἀπάνω ἀπὸ τριακόσια καράβια.

Μόνο τὰ καράβια τοῦ παπποῦ του, τοῦ πατέρα του, τῶν ἀδερφῶν τοῦ πατέρα του καὶ τῶν ξαδέρφων ἦταν ἀπάνω ἀπὸ εἴκοσι. Καὶ τότε, ἀραγμένα ὅλα στὸ ἴδιο μέρος, ἐνώνονταν μὲ μαδέρια. Ἔτσι ἀνέβαινε σ' ἓνα ἀπὸ αὐτά, τοῦ παπποῦ του κι ἔπαιζε τὸ κυνηγητὸ μὲ τὰ ξαδέρφια του ἀπὸ τὸ ἓνα καράβι στὸ ἄλλο.

Τώρα πάνε· λίγα ἔμειναν: κυρίεψαν τὴ θάλασσα τὰ ἀτμόπλοια.

79. ΑΛΛΟ ΝΗΣΑΚΙ

Κάθε ημέρα σχεδόν μπαίναμε στη βάρκα και πηγαίναμε σ' ένα άλλο νησάκι, πού φαινέταν σά χελωνάκι. "Όταν φυσούσε ό νοτιάς και τὰ κύματα φαίνονταν πώς θά τὸ καταπιούν, ἐκείνο φαινόταν πώς κολυμπούσε νά ξεφύγη μακριά, και ὅμως ἔμενε πάντοτε στήν ἴδια θέση ἀσάλευτο.

Μισή ὥρα κάναμε νά πᾶμε ἐκεῖ και ἄλλη μισή νά τὸ γυρίσωμε ὄλο γύρω γύρω. Στή μέση εἶχε ἓνα βράχο μυτερό, μὰ γύρω στὸ βράχο ἦταν πευκά. Κατὰ τὴ δυτικὴ μεριά ἦταν ἓνα πρόσχαρο λιμανάκι, πού ἡ ἀμμουδιά του ἦταν χρυσόξανθη. Λίγο πέρα εἶχε ὁ παππούς ἓνα σπιτάκι μ' ἓνα μικρὸ κῆπο γύρω γύρω πού πότιζε μιὰ βρυσούλα. Εἶχε και μελίσια. Στὸ ἄλλο νησι ζούσαν τὰ κουνέλια τοῦ παπποῦ.

"Όταν βοτάνιζε τὸν κῆπο ὁ παππούς, μαζεύονταν γύρω στὸ φράχτη νά τοὺς ρίξη τὰ ξώφυλλα. Μὲ τὸν καιρὸ γνώρισαν κι ἐμένα κι ἔτρωγαν ἀπὸ τὰ χέρια μου.

Μὰ πῶς εἶχαν σκάψει τὸν τόπο ! "Ένα σωρὸ ὑπονόμους εἶχαν κάμει.

Ἐκεῖ στὸ λιμανάκι μ' ἔμαθε ὁ παππούς κολύμπι και ψάρεμα.

Πόσο νόστιμα ἦταν τὰ παξιμάδια βρεμένα στὸ κρευσταλλένιο νερὸ τῆς βρυσούλας.

Βοηθοῦσα τὸν παπποῦ σὲ ὄλα και ὁ παππούς τὸ εἶχε χαρὰ του. Μὲ καμάρωνε.

Κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο βελανιδιάς μου ἔλεγε ἓνα σωρὸ ναυτικὲς ἱστορίες.

80. ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΠΠΟΥ

Μοῦ ἔλεγε πῶς μιὰ φορὰ ὁ ἄνεμος τοὺς τραβοῦσε κατὰ τὰ μέρη ποὺ κατοικοῦν οἱ κουρσάροι. Ταξίδευε μὲ τὸν πατέρα του, ἓνα γερόλυκο τῆς θάλασσας.

« Πάρε τὸ τρομπόνι καὶ τὸ νοῦ σου, μὴ μὲ ντροπιάσης », τοῦ εἶχε εἰπεῖ.

Μιὰ βάρκα ἐρχόταν καταπάνω τους. Τὴν ὥρα ποὺ ἦταν ἔτοιμοι νὰ τὴ χτυπήσουν, ἀκοῦνε φωνές, μὰ δὲν καταλάβαιναν τί ἔλεγαν. Ὁ ἄνεμος βοῦίζε : βλέπουν μιὰ λευκὴ σημαία.

« Θέλουν νὰ μᾶς γελάσουν, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ παπποῦ μου, μὰ μὴ χτυπᾶτε, πρὶν νὰ σᾶς προστάξω ».

Ἡ βάρκα ὅλο πλησιάζει. Δυὸ ἄνθρωποι φαίνονται ποὺ τραβοῦν τὰ κουπιὰ.

« Δὲ θέλεις νὰ εἶναι δικοὶ μας ; » εἶπε ὁ πατέρας τοῦ παπποῦ, κοιτάζοντας μὲ τὸ τηλεσκόπιο.

Ἀλήθεια, ἦταν αἰχμάλωτοι τῶν κουρσάρων ποὺ εἶχαν φύγει κρυφά.

« Ποιοὶ εἶστε ! »

— « Βοήθεια ! δικοὶ σας : βοήθεια ! » ἀκούστηκε.

Κατέβασαν μιὰ βάρκα καὶ ὁ παπποὺς μὲ δυὸ ναύτες κατῶρθωσαν νὰ πλησιάσουν τὴ βάρκα, νὰ τὴ δέσουν καὶ νὰ τὴ σύρουν στὸ καράβι τους. Μὲ δυσκολία τοὺς ἀνέβασαν, ἦταν μισοπεθαμένοι. Εἶχαν φύγει πρὶν ἀπὸ δώδεκα ὥρες καὶ ὅπου τοὺς ἔφερνε ἡ τύχη.

Στὸν ὀρίζοντα φάνηκε ἓνα καράβι, ποὺ τοὺς πλησίαζε.

Μπούμ, ἀκούστηκε μιὰ κανονιά.

Σέ λίγο σίμωσε τὸ καράβι. Ἄρχισε καὶ τὸ καράβι τοῦ παπποῦ τοῦ πατέρα μου τὶς κανονιές.

Μιά ἀπ' αὐτές τὶς κανονιές τοὺς βρῆκε καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ ἀλλάξουν δρόμο καὶ νὰ φύγουν. Δὲν τοὺς κυνήγησαν, τοὺς ἀφησαν νὰ φύγουν.

Ἐπειτα μοῦ ἔλεγε γιὰ τὰ ταξίδια στὸν ὠκεανό, ποῦ γιὰ μέρες κι ἐβδομάδες δὲν ἔβλεπαν παρὰ οὐρανὸ καὶ θάλασσα.

Ἦταν ὁλόγυρα ἓνας κύκλος ἀπέραντος, ποῦ τὸ μάτι κουραζόταν νὰ τὸν βλέπη.

Τὰ κύματα ἐκεῖ δὲ σποῦνε, παρὰ κυλιοῦνται σὰ βουνά, καὶ τὸ καράβι πότε βρίσκεται σὲ ἄβυσο, πότε στὴν κορφή τῶν κυμάτων. Κάθε τόσο εἶχαν νὰ χαροπαλέψουν, νὰ πολεμήσουν μὲ τὸ θάνατο.

Χαρὰ ποῦ εἶχαν νὰ βλέπουν κάποτε κανένα καράβι στὸν ὀρίζοντα, πρῶτα νὰ προβάλλουν τὰ κατάρτια κι ὕστερα τὸ σκαφίδι του !

Καμιά φορά ἔβλεπαν νησιὸ ὀλόκληρο νὰ ταξιδεύη μὲ ὀρμὴ ἀπὸ τὸ βοριά πρὸς τὸ νοτιά.

Ὁ ἥλιος ποῦ ἔπεφτε ἀπάνω καὶ ἀντιφέγγιζε τὶς ἀχτῖνες του, θάμπωνε τὰ μάτια. Γύρω του σχηματίζονταν ἄχνοι μὲ ὅλα τὰ χρώματα τοῦ οὐράνιου τόξου. Ἦταν νησιὰ ἀπὸ πάγο, ποῦ ξεκόβονταν ἀπὸ τὰ βορινὰ μέρη, ἐκεῖ ὅπου ἡ νύχτα βαστᾷ ἕξι μῆνες καὶ ἡ μέρα ἄλλες τόσες. Ἀλίμονο ἂν πέση τὸ παγονήσι αὐτὸ ἀπάνω στὸ καράβι ! Συντρίμμια τὸ κάνει. Κανείς δὲ μπορεῖ νὰ σωθῆ.

Ἐκεῖ ζοῦν τὰ θηρία τῆς θάλασσας, μεγάλα ὅσο τὸ καράβι. Τὸ στόμα τους χωρεῖ ὀλόκληρη βάρκα... Καθὼς φυσοῦν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ ρουθούνια τους, κάνουν τὸ νερὸ νὰ πηδᾷ ψηλὰ σὰν ἀπὸ σιντριβάνι.

Υπάρχουν και άνθρωποι σε κείνα τὰ μέρη, ψηλά, που ζοῦν μέσα σε καλύβες χτισμένες ἀπὸ μεγάλες πλάκες ἀπὸ πάγο, και τυλιγμένοι σε πολλές γούνες. Στὰ μέρη ἐκεῖνα ψαρεύουν τὴ χρυσὴ ρέγκα, τὸ μπακαλάο και τὴ μουρούνα, που ἀπὸ τὸ συκῶτι της βγάζουν τὸ μουρουνόλαδο.

Ἐκεῖ ζῆ ἡ ἄσπρη ἀρκούδα και τ' ἄλλα ζῶα, που ἔχουν τις πιὸ παχιές και μαλακές γούνες. Ἀπὸ τις ἀγριόχηνες και ἄλλα πουλιὰ παίρνουν τὰ φτερὰ για τὰ καπέλα τῶν γυναικῶν.

81. Ο ΜΠΑΡΜΠΑ-ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Στὸ Χελωνάκι ἄφηνε ὁ παππούς νὰ ψαρεύουν μερικοί γέροι ψαράδες. Ἐκεῖ ψαρεύονται κάτι μεγάλα χρυσοκόκκινα μπαρμπούνια και μεγάλοι ἄστακοί.

Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ὁ μπαρμπα-Σταμάτης. Ἦταν πιασμένος ὁ μπαρμπα-Σταμάτης και μόλις μπορούσε νὰ κινηθῆ ἄργα και μὲ κόπο μεγάλο.

Γιὰ νὰ ζῆση ἀνέβαινε στὰ βαπόρια που περνοῦσαν και πουλοῦσε στοὺς ἐπιβάτες κανένα ζευγάρι περιστέρια, κανένα βουρλο μπαρμπούνια, κανέναν ἄστακό....

Ὁ μπαρμπα-Σταμάτης ἦταν σφουγγαράς, και πολὺ νέος, τριανταπέντε χρονῶν, ἔπαθε.

Ὅταν μ' ἔβλεπε νὰ παίρνω βουτιές, φώναζε: « πιὸ βαθιά, Δῆμο, πιὸ βαθιά!... »

Καμιά φορά που ἀνέβαινα στὴ βάρκα του μοῦ ἔλεγε:

« Ὅταν εἶχα τὰ χρόνια σου, ἔφτανα τρεῖς ὀργιές βαθιά. Δώδεκα χρονῶν εἶχα φτάσει στις πέντε ὀργιές. Δεκαπέντε χρονῶν ἤμουν, που πῆγα μὲ τὸ

σφουγγαράδικο καράβι. "Επαιρνα μιὰ πέτρα καὶ πή-
γαινα βαθιὰ ὡς δέκα ὀργιές.

Μὲ τὸ ἐλεύθερο χέρι ξεκολλοῦσα βιαστικὰ τὰ
σφουγγάρια καὶ τὰ ἔβαζα στὴν ἀπόχη, πού εἶχα πε-
ράσει στὸ λαιμό. "Επειτα ἄφηνα τὴν πέτρα καὶ τὸ
νερὸ μὲ πετοῦσε ἀπάνω.

Μήπως ξαίρω πόσες φορές τὴν ἡμέρα βουτοῦσα ;
Τότε λίγοι πέθαιναν καὶ τοὺς βγάζαμε στὴν ἀμμου-
διά τοῦ γιαλοῦ καὶ τοὺς θάβαμε κεῖ. Ἡ ἀμμου-
διά ἐκείνη ἔκαιγε: ὦ, πόσο ἔκαιγε.

"Υστερα βγῆκαν οἱ μηχανές, τὰ σκάφαντρα : μιὰ
λαστιχένια φορεσιὰ μὲ μολύβια στὰ πόδια καὶ μο-
λυβένια περικεφαλαία. Ἡ περικεφαλαία εἶχε μπρο-
στὰ γυαλιὰ χοντρά.

"Εκεῖ μέσα μπαίναμε. "Ενας σωλῆνας μᾶς ἔφερ-
νε ἀέρα κι ἓνα σκοινὶ ἦταν δεμένο δίπλα στὸ σω-
λῆνα.

"Ὁ ἀέρας πού βγάζαμε ἐμεῖς ἀπὸ τὸ στόμα ξέ-
φευγε κι ἀνέβαινε ἀπάνω στὸ νερό, σὰν τὶς φουσκά-
λιδες πού βγάζει τὸ νερό, ὅταν βράζη μέσα σὲ με-
γάλο καζάνι.

"Ὅταν γεμίζαμε τὴν ἀπόχη κουνούσαμε τὸ σκοι-
νὶ καὶ μᾶς ἀνέβαζαν. Ἀναίσθητους καὶ μελανιασμέ-
νους μᾶς ἔβγαζαν ἀπὸ τὴ λαστιχένια φορεσιὰ. "Ὡρες
ἔπρεπε νὰ μᾶς τρίβουν γιὰ νὰ ξαναέρθωμε στὴ ζωὴ
καὶ νὰ ξαναδοῦν τὰ μάτια μας τὸν ἥλιο.

Καμιὰ φορὰ ὁ βουτηχτὴς μὲ ὅσα κι ἂν τοῦ
ἔκαναν δὲν ξαναρχόταν στὴ ζωὴ: ἦταν πεθαμένος...

Μὰ καὶ ἂν δὲν πεθάνῃ ὁ βουτηχτὴς, θὰ σακα-
τευτῆ: καλὴ ὥρα, ὅπως ἐγώ... καὶ τότε ; Περνᾷ
ζωὴ βασανισμένη....»

— « Μὰ γιχτί τότε γινονται σφουγγαράδες ; » ρω-
τούσα τὸ μπαρμπα-Σταμάτη.

— « Ἔλα, πές μου κι ἐσύ ; » ἔλεγε συλλογισμέ-
νος ὁ μπαρμπα-Σταμάτης κι ἔβγαζε τὴ σακούλα
του νὰ στρίψη τσιγάρο. Ἐπειτα ἔλεγε :

« Μᾶς κάνουν τὰ χρήματα τὰ πολλὰ πὺ παίρ-
νομε ; Ὅχι, δὲν εἶναι τὰ χρήματα, γιατί καὶ θὰ τ' ἀ-
γαπούσαμε καὶ θὰ βάζαμε λίγα λίγα στὴν πάντα
γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ, μὰ ἐμεῖς τὰ σκορποῦμε. . . .
Εἶναι κακὸ αὐτό, τὸ ξαίρω, ἀλλὰ σφουγγαρά δὲ θ' ἀ-
παντήσης νὰ τοῦ μείνη κάτι ἀπὸ τὰ τόσα βάσανα πὺ
περνᾷ. Ἐ, παιδί μου, εἶναι οἱ ὁμορφιές πὺ βλέπομε
ἐκεῖ κάτω στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Οἱ ὁμορφιές τῆς
στεριᾶς δὲν εἶναι τίποτε. Ἐκεῖ κάτω ζοῦν ὅλα ὅσα
λέν τὰ παραμύθια. Βουνὰ καὶ βράχοι καὶ κοιλάδες,
ὅλα παράξενα. Ἡ ἄμμουδιά, λιβάδι ἀνθοσπαρμένο
μὲ παραμυθένια λουλούδια. Στους βράχους σαλεύ-
ουν τὰ κλαδιά τους τὰ κοράλια καὶ εἶναι κολλημένα
τὰ σφουγγάρια σὰ μεγάλα λουλούδια.

» Ἄμ τὰ ψάρια ! Ποιὸς εἶδε ποτὲ τέτοια ψάρια ;
Τί πόλεμοι πὺ γίνονται ἐκεῖ κάτω ! Τί γίνεται ὅταν
κατεβαίνει ἐκεῖ κάτω τὸ σκυλόψαρο ! Θρῆνος γίνε-
ται ! Μὰ καὶ ὁ σφουγγαράς, τί θὰ κάμη ὁ σφουγγ-
γαράς ; Ἐχει ἔτοιμο τὸ μαχαίρι του νὰ παλέψη σάν
παλικάρι ».

« Ἄν εἶσαι ἐσύ ἐδῶ κάτω, εἶμαι κι ἐγὼ ἔτοιμος
νὰ παλέψωμε », λέει στὸ σκυλόψαρο. Χαρὰ πὺ ἔχουν
ὅσοι εἶναι στὸ καράβι, ἅμα βλέπουν σφαγμένο τὸ
σκυλόψαρο ν' ἀνεβαίνει στὴν ἐπιφάνεια. Μὰ καὶ φόβο
μὴν τοὺς ξεσκίση τὸ βουτηχτὴ.

» Νὰ τί μᾶς ἀρέσει καὶ γινόμεσθε σφουγγαράδες ».

Τελείωσε τὴν ἱστορία ὁ μπαρμπα-Σταμάτης.

82. ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΜΟΥ ΧΡΟΝΙΑ

Ἐκείνη τὴ χρονιά μὲ ξανάφερε στὴν πόλη ὁ παππούς στο τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἡ μητέρα καὶ ὁ πατέρας χάρηκαν, ἅμα εἶδαν τὸ σκούρο χρῶμα ποῦ πῆρα ἀπὸ τὸν ἥλιο.

Ἐγραψα στοὺς φίλους μου ἀπὸ τὸ νησί. Ὁλόκληρο βιβλίο θὰ γίνονταν ὅσα ἔγραψα στοὺς φίλους μου καὶ στὴ μητέρα μου.

Μοῦ ἔγραψαν κι ἐκεῖνοι ἓνα σωρό.

Τις ἄλλες χρονιές πήγαινα καὶ στο βουνὸ νὰ βλέπω τοὺς φίλους μου, μὰ γιὰ λίγες μέρες. Γύριζα στὴν πόλη ποῦ μὲ περίμενε ὁ παππούς.

Στὸ νησάκι τοῦ παπποῦ ἐρχόταν καὶ ἡ μητέρα καμμιά φορά, καὶ γιὰ λίγες ἡμέρες ὁ πατέρας

Ὁ παππούς τοῦ ἔλεγε, καθὼς τὸν ἔβλεπε ἀδύνατο:
« Τί νὰ σοῦ κάμω ἐγώ ; Ἐγὼ σοῦ εἶπα νὰ γίνης ναυτικός, ἐσὺ μοῦ διάλεξες τὸ κλειστὸ γραφεῖο ».

Δώδεκα χρονῶν εἶχα βγάλει τὸ σχολεῖο τοῦ παπποῦ. Μποροῦσα νὰ διευθύνω τὴ βάρκα, νὰ πάω μὲ τὸ πανὶ ἢ μὲ τὰ κουπιὰ στο Χελωνάκι καὶ νὰ γυρίσω.

Χαρὰ ποῦ τὴν εἶχε ὁ παππούς !

« Ὁλο πρῖμο θὰ βρίσκης τὸν καιρὸ ! » ἔλεγε μόλις μ' ἔβλεπε ν' ἀράζω τὴ βάρκα στο λιμανάκι τοῦ σπιτιοῦ του ὁ παππούς.

Νομίζω πὼς θὰ εἶχα κλείσει τὰ δεκατέσσερα χρόνια τῆς ζωῆς μου, ὅταν ἔγινε αὐτὴ ἡ ἱστορία. Τὴν παίρνω ἀπὸ ἓνα γράμμα τῆς μητέρας. Μοῦ τὸ ἔγρα-

ψε, όταν άντρας πιά, ταξίδευα μακριά στὰ ξένα.

« Πάντοτε είχα ένα φόβο, Δήμο, όταν πήγαινες μονάχος σου με τή βάρκα. Καί γεροί ναυτικοί είχαν κιντυνέψει γυρίζοντας από τὰ νησάκια τὰ ξηρμα ».

« Ό παππούς πόσα δέ μου είχε είπει, πού είχε τραβήξει ό ίδιος γυρίζοντας από τὸ Χελωνάκι. Μὰ πού νά με αφήση νά σου πῶ τὸ φόβο μου !

« Κοίταξε μὴ μου φοβίζεις τὸ παιδί, νύφη, γιατί δέ θά σου ξαναμιλήσω ! Νά τὸ ξαίρης ! » μου είχε είπει.

« Καί νά ἐκεῖνο πού φοβόμουν. Κοίταζα από τὸ μπαλκόνι μαζί με τὸν παππού. Πόσο ἔτρεμα !

« Νά πάη μιὰ βάρκα, πεθερέ μου », παρακάλεσα.
— « Όχι, δέ θά πάη, νύφη », μου είπε αὐστηρά.
« Θά δῶ ἂν πήγαν χαμένα τὰ μαθήματα πού τοῦ ἔδωσα ».

« Κάθε φορά πού ἔγερνε ἡ βαρκούλα πολὺ ἔλεγα : « Πάει τὸ παιδί ».

« Χάρηκα, όταν σέ είδα κοντὰ στὸ νησί. Πήγα νά φωνάξω, μὰ μ' ἐμπόδισε ό παππούς.

« Μὴ μου φοβίσης τὸ παιδί, νύφη », είπε.

« Σοῦ ἦταν ὅμως δύσκολο νά μῆς στὸ λιμανάκι κι ἔκανες βόλτες. Κινδύνευε ἡ βαρκούλα σου νά πέση στοὺς βράχους νά κομματιαστῆ.

« Μὰ φώναξέ του, τί νά κάμη ! » είχα παρακαλέσει τὸν παππού σου.

« Ἐκεῖνος σέ κοίταζε ἀμίλητος. Τὰ χεῖλη του σάλευαν. Τὰ μάτια του πετοῦσαν ἀστραπές. Ἄρχισα νά φοβοῦμαι καί γιὰ τὸν παππού. « Μὰ τί ἔπαθε ; τί ἔπαθε ; » ἔλεγα μέσα μου.

« Ἐσὺ ὅλο ζύγωνες νά μῆς στὸ λιμανάκι καί ὅλο

ή βάρκα ξεγλιστρούσε και ξανάρχιζες τις βόλτες.

« Παναγία μου, θά πνιγῆ ! » πήγα νά πῶ, πού είδα πώς λίγο ἔλειψε νά χτυπήση σέ κάποιο βράχο τὸ μπαστούνι τῆς βάρκας.

» Νά πνιγῆ ! » εἶπε ὁ παππούς σου. « Μὴ μοῦ φοβίζης τὸ παιδί ».

— « Μά... »

— « Τίποτε· κι ἂν βγῆ, κοίταξε μὴ σέ καταλάβῃ πώς τρόμαξες », μοῦ εἶπε.

« Κρρράπ ! πλίφ, πλάφ ! » ἄκουσα. Μπήκες στὸ λιμανάκι, μὰ τὸ μπαστούνι τῆς βάρκας ἔσπασε κι αὐτὴ ἀνοιξε... Δὲν ξαίρω πῶς ἐσὺ πήδησες ἔξω κι ἔτρεξες ν' ἀνεβῆς.

» Τὴν ὥρα πού ἔσπαζε ἡ βάρκα, ὁ παππούς σου χτύπησε τὰ χέρια τοῦ ἀπὸ χαρά. Τὰ μάτια του δὲν τὰ εἶχα ἰδεῖ ποτὲ νά ἔχουν τέτοια λάμψη.

» Μόλις μπήκες στὸ σπίτι, ἔτρεξε στὴν πόρτα ὁ παππούς και σοῦ εἶπε :

« Δὲ μοῦ λές, Δῆμο, γιατί δὲν τὸ ἔκαμες αὐτὸ τὸ ση ὥρα ; Ἔ, γιατί δὲν τὸ ἔκαμες ; »

— « Λυπήθηκα τὴ βάρκα ! » τοῦ εἶπες.

— « Τὴ βάρκα ! » εἶπε περιφρονητικά ὁ παππούς.

— « Ἀλήθεια, παππού, εἶδεμὴ τὸ συλλογίστηκα στὴν τρίτη βόλτα: εἶχα χάσει τὴν ὑπομονή μου. Στὸ τέλος βλέπεις πῶς τὸ ἔκαμα ».

— « Μπράβο σου ! » σοῦ εἶπε και σ' καμάρωνε ».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
1. Ἦθελα νὰ παλέψω μὲ τοὺς δράκους.....	3
2. Ὁ παππούς.. ..	5
3. Ἡ χαρὰ τοῦ παπποῦ.....	6
4. Τὰ δῶρα τοῦ παπποῦ.....	9
5. Στὸ σχολεῖο.....	11
6. Γράφω ἱστορίες.....	12
7. Ὁ Σωτῆρης Χρόνης.....	16
8. Ἀρρωσταίνω	18
9. Ἔρχεται ὁ θεῖος μου.....	20
10. Ἔχετε γειά!.....	24
11. Κοιτάζω μὲ τὸ τηλεσκόπιο.....	27
12. Μὲ παίρνει ὁ ὕπνος.....	30
13. Φτάνομε σ' ἓνα νησί.....	30
14. Στὸ τραπέζι.....	31
15. Στὶς μηχανές.....	32
16. Φτάνομε στὸ λιμάνι ποὺ θὰ βγαίναμε.....	34
17. Τὸ καφενεδάκι.....	34
18. Ἀνεβαίνομε στὸ βουνό.....	36
19. Μέσα στὸ δῶσο.....	38
20. Νά καὶ τὸ χωριό.....	40
21. Δὲν εἶμαι κούκλα.....	41
22. Ἡ γιαγιά μου.....	46
23. Ἡ θεία Ἀγγελική.....	47
24. Στὸν κήπο.....	49
25. Ὁ Πάνος.....	51
26. Τὰ παιγνίδια τῆς ξαδέρφης μου τῆς Ἀνθούλας..	54
27. Παλεύω μὲ τὸ Σπύρο.....	57
28. Πληγώθηκα.....	59

	Σελ.
29. Ἡ ἀγορά τοῦ χωριοῦ.....	60
30. Ὁ μπαρμπα-Σπύρος.....	62
31. Ἡ ἀνατολή.....	65
32. Ὁ Πάνος παίρνει τὰ πουλάκια ἀπὸ τὶς φωλιές....	70
33. Ὁ Πάνος δὲ χαλᾷ πιά φωλιές.....	72
34. Κυριακή.....	74
35. Ὁ μπαρμπα-Γιῶργος.....	74
36. Ἡ βρῦση.....	77
37. Στὸ ἀμπέλι.....	79
38. Ὁ τυφλὸς κορφολόγος.....	81
39. Τὸ πάθημα τοῦ μπαρμπα-Γιανάκη.....	84
40. Ὁ γύφτος.....	87
41. Ὁ θέρος.....	90
42. Ἔρχονται καὶ ἄλλοι φτωχοὶ τεχνίτες.....	93
43. Τὰ καινούργια μας παιγνίδια καὶ ἡ ξέλαση.....	96
44. Στὸ μύλο.....	99
45. Κάτι ποῦ δὲν τὸ περιμέναμε.....	100
46. Ὁ νέος μας φίλος.....	101
47. Τὰ παιγνίδια μας.....	104
48. Ὅλοι οἱ φίλοι μαζί.....	108
49. Νά καὶ τὸ σχολεῖο μας.....	109
50. Ὁ μπαρμπα-Γιῶργος βλέπει πρώτη φορὰ θέατρο..	111
51. Τὸ βουνὸ μᾶς διώχνει.....	117
52. Ὁ τρύγος.....	119
53. Οἱ χωρικοὶ σπέρνουν.....	122
54. Μένω καὶ τὸ χειμῶνα στὸ χωριό.....	123
55. Πηγαίνουμε στὸ σχολεῖο.....	124
56. Τὸ πρῶτο χιόνι.....	128
57. Ὁ χιονοπόλεμος.....	131
58. Τ' ἀπομεσήμερα καὶ τὰ βράδια.....	135
59. Τὰ δῶρα τῆς μητέρας.....	140
60. Τὸ νυχτέρι.....	142
61. Ἄν δὲν ἦταν ὁ μπαρμπα-Σπύρος.....	145

	Σελ.
62. 'Η άνοιξη.....	150
63. 'Ο κήπος του σχολείου.....	152
64. Τα χελιδόνια.....	155
65. Πρωτομαγιά.....	158
66. Στο μοναστήρι.....	161
67. 'Ο πάτερ-Χρύσανθος.....	163
68. Το μετόχι του μοναστηριού.....	167
69. 'Η μητέρα.....	168
70. Φεύγομε.....	170
71. Πάλι στην πόλη.....	171
72. Πηγαίνω με τον πατέρα σχολείο..	173
73. Τα πρωτοβρόχια.....	177
74. Κάτι ακόμη για τους φίλους μου.....	179
75. Δυό αλησμόνητες εβδομάδες.....	180
76. Το νησάκι του παππού.....	182
77. Το μεγάλο λιμάνι.....	184
78. "Άλλο νησάκι.....	185
79. Οί ιστορίες του παππού.....	186
80. 'Ο μπαρμπα-Σταμάτης.....	188
81. Τελευταία ιστορία από τα παιδικά μου χρόνια....	191

Οί όλοσέλιδες εικόνες στο κείμενο και στο εξώφυλλο είναι πρωτότυπες από τον Έλληνα καλλιτέχνη κ. Π. Ροῦμπο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἰουλίου 1932

Ἀριθμὸς ἐγκριτικῆς } 39602
ἀποφάσεως } 13100

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΙΣ

*Περὶ ἐγκρίσεως διδασκτικῶν βιβλίων πρὸς χρῆσιν τῶν
μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων.*

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΠ.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 3 τοῦ νόμου 5045 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς τῶν διδασκτικῶν βιβλίων τῆς Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 264 πρακτικὸν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου, ἀποφασίζομεν ὅπως ἐγκριθῆ ὡς διδασκτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Β' τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον **ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ «ΤΟ ΧΡΥΣΟ ΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟ»** (ἢ *Αὐγή*), βιβλίον τῶν **Ε. Παπαμιχαήλ** καὶ **Δ. Βουτυρά** διὰ μίαν πενταετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1932-33 ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅπως οἱ συγγραφεῖς συμμορφωθοῦν κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ Ὑπουργός

Π. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΤΙΜΗ ΑΔΕΤΟΥ 13.90 (ΔΕΔΕΜΕΝΟΝ ΔΡ. 3 ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ)
Ἀριθ. διατιμῆσεως καὶ ἀδείας κυκλοφορίας 55254/7-10-32.

Τὰ διδασκτικὰ βιβλία, τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρᾳ κατὰ δέκα πέντε τοῖς ἑκατὸν τῆς κανονισθείσης πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν. (*Ἄρθρον 6 Διατάγματος «περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμῆσεως διδασκτικῶν βιβλίων καὶ χορηγίας ἀδείας κυκλοφορίας αὐτῶν» 1421-10-32*)

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς